รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์

โดย

เริงรัชนี นิ่มนวล

จฬ
ก 15
008515

สนับสนุนโดย

ทุนวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ปี พ.ศ. 2537

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

b14103369
0 1131345

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวโน้ม เกี่ยวกับสภาพการ เรียนการสอน คุณลักษณะ และผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่ง เศส ระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์

โดย

เริงรัชนี นิ่มนวล

สนับสนุนโดย

ทุนวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ปี พ.ศ.2537

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2538

I16892057

เรื่อง แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์

ผู้วิจัย เริงรัชนี นิ่มนวล

ปี พ.ศ.2538

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2531) และช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2537) ประการที่สอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพการเรียนการสอนและปัญหาในการสอน ระหว่างช่วงปี พ.ศ.2531 พ.ศ. 2537 และ พ.ศ.2543 และประการสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิวิชาภาษาฝรั่งเศสกับอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จากแบบสอบถามอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ 15 คณะ รวม 9 สถาบัน เป็นจำนวน 74 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.48 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 105 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ บรรยายและร้อยละ ได้ผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

1. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสและจำนวนบุคลากร

1.1 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศส ในภาพรวมของหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศส 15 หลักสูตร ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาควิชาภาษาตะวันตก และภาควิชาภาษาฝรั่งเศสในสังกัดของคณะมนุษยศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสมากที่สุดคือ 3 หลักสูตร คือมหาวิทยาลัยศิลปากร

ในระดับปริญญาตรี จำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยในหมวดวิชาเอกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 56 หน่วยกิต เป็น 59 หน่วยกิต ในหมวดวิชาโทมีแนวโน้มลดลงจาก 29 หน่วยกิต เหลือ 23 หน่วยกิต และในหมวดวิชาเอกคู่และวิชาเอกเดียวไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในระดับปริญญาโท จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรโดยเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 44 หน่วยกิต เป็น 48

หน่วยกิต ส่วนในระดับปริญญาเอกซึ่งเริ่มเปิดสอนปีการศึกษา 2538 มีจำนวนหน่วยกิตเท่ากับ 66 หน่วยกิต และคาดว่าจะเท่ากับปัจจุบันคือ 66 หน่วยกิต ในปี 2543

1.2 จำนวนบุคลากร จำนวนบุคลากรประจำหลักสูตรทั้ง 15 คณะ มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับแตกต่างกันคือ ในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่จำนวนอาจารย์ที่สอนทั้งระดับปริญญาตรีกับระดับบัณฑิตศึกษา และที่สอนเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเดียวมีจำนวนเพิ่มขึ้นในภาพรวมจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเพิ่มจาก 120 คน ในปี พ.ศ. 2531 เป็น 130 คน ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 139 คน ในปี พ.ศ.2543

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ ผลงานและความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส

2.1 คุณลักษณะกายภาพและคุณลักษณะทางด้านวิชาการ อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คุณลักษณะทางด้านวิชาการมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน ผู้ได้รับทุนจากรัฐบาลฝรั่งเศส ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ และปริมาณผลงานทางวิชาการ

2.2 คุณลักษณะทางด้านภาระงาน มีลักษณะคงที่ คือสอนสัปดาห์ละ 7-9 ชั่วโมง แต่ภาระงานสอนในระดับปริญญาตรีลดลงขณะที่ในระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้น และมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนคือ เป็นวิทยากร ที่ปรึกษาชมรมภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศ อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการภายในคณะ

2.3 ความคาดหวังในอนาคต ส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะมีตำแหน่งทางวิชาการประสบการณ์ในการสอนและการเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น และมีลักษณะงานที่สนใจจะทำมากที่สุดในอนาคตคืองานสอนและการผลิตผลงานทางวิชาการ

3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการสอน

3.1 วิธีการสอน อาจารย์ที่ใช้วิธีการสอนแบบผสมผสานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3.2 ลักษณะการเตรียมและการสอนที่มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนคือการเตรียมการสอน แต่เดิมจะเตรียมการสอนตามลักษณะรายวิชาและเนื้อหาเท่าที่มี แต่ในปี พ.ศ.2543 คาดว่าจะมีการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ ด้วย ส่วนการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา แต่เดิมจะเน้นที่สุดในเรื่องความเข้าใจในเนื้อหา แต่ในปี พ.ศ. 2537 และ พ.ศ.2543 จะเน้นในเรื่องของการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์มากที่สุด

4. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านใช้สื่อการสอน อาจารย์ที่ใช้สื่อการสอนเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่นิยมใช้มากที่สุดคือ เอกสารจริงประเภท Documents écrits และ Documents sonores

5. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการวัดและประเมินผลอาจารย์ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนสูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ การสอบข้อเขียนโดยสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การมีจุดเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล และการนำผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

6. ปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหา ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีความคิดเห็นเหมือนกัน 3 ด้าน ดังนี้

6.1 ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียนและข้อเสนอแนะ ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้มีความต่อเนื่องกัน

6.2 ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้สอนและข้อเสนอแนะ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีผลงานทางวิชาการน้อย ขณะที่กลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีปัญหาด้านคุณภาพ แต่ได้เสนอแนะเหมือนกันคือ ให้ผู้บริหารจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการผลิตผลงานทางวิชาการให้แก่อาจารย์

6.3 ปัญหาอันเนื่องมาจากสื่อการสอนและข้อเสนอแนะ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าขาดแคลนสื่อการสอนที่ทันสมัย ขณะที่กลุ่มอาจารย์มีความเห็นว่า สื่อการสอนไม่เพียงพอ แต่มีข้อเสนอแนะต่างกันคือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะให้ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ขณะที่กลุ่มอาจารย์ได้เสนอแนะให้จัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนที่สามารถใช้ร่วมกันได้ระหว่างมหาวิทยาลัย

Title Trends of State of Instruction, Characteristics and Works of French Language Teachers at the Higher Education Level in Globalization

Name Reungratchanee Nimnual

Year 1995

ABSTRACT

The aims of this research were, first, to compare French language teachers' characteristics and their works at the Higher Education level between the beginning phase of the Sixth National Development Education Scheme (1989) to the middle phase of the Seventh National Development Education Scheme (1994). Second, to compare French language teachers' state and problems in teaching French in the years 1989, 1994, and 2001. Third, to compare the opinions of French language specialists and French language teachers concerning important problems in teaching French and suggestions to solve the problems. The data of this research were collected from 105 questionnaires which were sent to French language teachers in 15 faculties of 9 Government universities. 74 of 105 questionnaires (70.48%) were returned.

The results of this research were as follows:

1. Trends of changes in French language curricular structure and number of personnels.

1.1 French language curricula structure: there were 15 French language curricula. The majority was under the Western Languages Department or the French Language Department of the Faculty

of Humanities and the Faculty of Education.

At the Undergraduate level, the average credits increased from 56 to 59 in the French language major program, and decreased from 29 to 23 in the minor program. There were no changes in the Two-major and the One-major programs. At the Graduate level, the average credits increased from 44 to 48. At the Doctoral level, the academic year 1995 and the number of credits was expected to remain unchanged in 2001.

1.2 Number of personnels: there were changes in the number of personnels in 15 curricula at each level. The number of Undergraduate teachers decreased while the number of those who taught at both the Undergraduate and Graduate levels and only the Graduate level increased. On the whole, then were 120 teachers in 1989, 130 teachers in 1994 and 139 teachers were expected in 2001.

2. Trends of changes in French language teachers. characteristics, works and expectation.

2.1 Physical and academic characteristics: most French language teachers were female with ages ranged from 36-45 years old. Academic characteristics in creased in terms of qualifications, teaching experience, scholarships from French Government, academic positions, and quantity of academic works.

2.2 Characteristics in work load: the work load did not changed. Most French language teachers taught an average of 7-8 hours a week. However, their work load decreased at the Undergraduate level and increased at the Graduate level. Besides, many of them were entrusted with other duties such as being guest lecturers at other institutes, advisors to the French or Foreign languages

Club, academic advisors, and members of the Faculty committee.

2.3 Expectations in their future: the majority of teachers expected higher academic positions and teaching experience. In the future, the type of work they were interested in doing was teaching and producing academic works.

3. Trends of changes in methods of teaching and activities

3.1 Methods of teaching: the application of an eclectic method increased.

3.2 Characteristics of teaching preparations and instruction: the teaching preparations clearly changed. Previously, they prepared the lessons according to the course descriptions and available content. However, in 2001, they expected that they could study from other sources. Regarding the teaching content, they used to concentrate the most on content comprehension, but in 1994 and 2001, they did and would concentrate on critical thinking.

4. Trends of changes in using instructional media, there was an increase in the use of instructional media. The majority of teachers was in favor of using printed authentic materials and sound authentic materials.

5. Trends of changes in measurement and evaluation.

Most teachers had a tendency to engage in activities concerning measurement and evaluation such as the pre-scheduled written examinations, the evaluation for analytical and critical thinking, and the application of test results to improve the learning and teaching.

6. Important problems and suggestions

The French language specialists and the French language teachers had the some opinions regarding 3 important areas:

6.1 Problems concerning learners and suggestions.

The most important problem was the learners' lack of basic knowledge in French. The French language specialists and the.French language teachers suggested that there be a continuity of the Secondary and Undergraduate curricula.

6.2 Problems concerning teachers and suggestions that the French language teachers had a small number of academic works while the French language teachers thought that their works had problem in quality. However the 2 groups had the same suggestion. The is, the administrators had to make an effort to provide them with the facilities to support the production of academic works.

6.3 Problems concerning instructional media

The French language specialists and the French language teachers had the same opinion that there was a lack of modern instructional media. The French language specialists suggested the institutes to request the aids from the French Government. The French language teachers on the other hand, suggested an establishment of instructional media and Document center for the use among universities.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ดีโดยได้รับคำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งตลอดมาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ในโอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านรองคณบดีฝ่ายวิจัย และฝ่ายวิจัยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความสนับสนุนและความช่วยเหลือในเรื่องทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

เริงรัชนี นิ่มนวล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		จ
กิตติกรรมประกาศ		ฉ
รายการตารางประกอบ		ฎ
รายการแผนภูมิประกอบ		ฑ
บทที่		
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	3
	ข้อจำกัดของการวิจัย	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขหมู่ จฬ ค 15
เลขทะเบียน 008515
วัน,เดือน,ปี 31 ต.ค. 38

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	22
	การกำหนดประชากร	22
	ข้อมูลสำหรับการวิจัย	25
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	26
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
	การวิเคราะห์ข้อมูล	27
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	95
	สรุปผลการวิจัย	95
	อภิปรายผล	100
	ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม		104
ภาคผนวก		106

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน	23
2	จำนวนหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนในหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบันสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ	32
3	ค่าเฉลี่ยและพิสัยจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยตลอดหลักสูตรและเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับปริญญาตรี ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	34
4	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามระดับการศึกษาที่สอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	38
5	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามวุฒิการศึกษา ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543	40
6	จำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามระดับการศึกษา ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	42
7	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามคุณลักษณะกายภาพ ปี พ.ศ.2531, และ 2537	45
8	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามคุณลักษณะทางวิชาการวิชาการและผลงานทางวิชาการปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	47
9	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามประสบการณ์ ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543	49
10	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามภาระงาน ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543	52
11	ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามกิจกรรมพิเศษและงานพิเศษ ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	54

ตารางที่ หน้า

12 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามความคาดหวังเกี่ยวกับแผนการดำเนินชีวิตในปี พ.ศ.2543 57

13 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสที่ใช้มากที่สุด ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 60

14 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามลักษณะการเตรียมและการสอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 62

15 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามจุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 66

16 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามประเภทของสื่อการสอนที่ใช้มากที่สุด ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 69

17 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามแหล่งของสื่อและวิธีการใช้ ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 71

18 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามเป้าหมายการใช้ระบบสื่อสารทางไกล ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 73

19 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบนมาตรฐานระดับการทำกิจกรรม ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามกิจกรรมการวัดและประเมินผลการเรียน ปี พ.ศ.2531 และ 2537 75

20 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสปี พ.ศ.2531 และ 2537 80

21 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสปี จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537 83

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามระดับการศึกษาที่สอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	38
2	ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามวุฒิการศึกษา ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	40
3	จำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามระดับการศึกษา ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	42
4	ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามอายุ ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	45
5	ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามกิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	55
6	ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสที่ใช้มากที่สุด ปี	60
7	ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามจุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543	66

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นทางการนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาสากลหนึ่งในห้าภาษา ซึ่งได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน จีน และรัสเซีย ที่ใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ระดับนานาชาติ ความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสเป็นที่ตระหนักกันดีทั่วไป โดยเฉพาะในประเทศฝรั่งเศส ได้มีการประกาศในปี พ.ศ.2537 นี้ว่า การประชุมระดับนานาชาติใดๆ หากจะจัดให้มีขึ้นในประเทศฝรั่งเศสจะต้องใช้ภาษาฝรั่งเศสในการสื่อสารเท่านั้น การประกาศดังกล่าวแสดงนัยว่าภาษาฝรั่งเศสนอกจากเป็นภาษาที่เจ้าของประเทศต้องการอนุรักษ์ไว้ ยังนับเป็นภาษาสากลที่นานาชาติรู้จักและยอมรับการนำไปใช้ประโยชน์เช่นเดียวกับภาษาอังกฤษด้วย

สำหรับประเทศไทย บทบาทและความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสดูเสมือนว่าจะลดลง เนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของโลกได้ผันแปรไป มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันกันสูงมาก ประเทศไทยจำต้องมีการติดต่อกับกลุ่มประเทศมหาอำนาจที่ใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีนมากขึ้น จึงดูคล้ายกับว่าบทบาทและความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสถูกจำกัดอยู่ในวงแคบยิ่งขึ้น แต่ในความเป็นจริงหน่วยราชการ องค์การต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องยังยอมรับความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสและสถานศึกษาก็ยังเห็นความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสอยู่มาก ทั้งในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาสากล และในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้จากกลุ่มประเทศมหาอำนาจที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการถ่ายทอดทางด้านวิชาการ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์นี้

เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นไปด้วยดี สัมฤทธิผลตามเป้าหมายซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ สถาบันที่จัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสจำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสคนหนึ่ง ตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว จึงได้ทำการวิจัยเมื่อปี พ.ศ.2531 เรื่อง "สถานภาพและสภาพการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" เพื่อศึกษาสถานภาพของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส สภาพการสอน ปัญหา และแนวทางปรับปรุงการสอนภาษาฝรั่งเศส ผลการวิจัยพบว่า ในขณะนั้นมีผู้เรียนจำนวน 4,115 คน และอาจารย์จำนวน 139 คน ใน 13 คณะของมหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และมีสภาพการสอนที่เป็นปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องสื่อการสอนในวิชาที่เป็นทักษะ เรื่องหนังสือ หรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเรื่องการแม่นยำในเนื้อหาในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา แต่เนื่องจากการวิจัยที่ได้ทำในปี 2531 นี้ เป็นเพียงการสำรวจขั้นต้น ผู้วิจัยมิได้ศึกษารายละเอียดของปัญหาการสอน เพียงแต่ศึกษาสภาพปัญหาโดยภาพรวม ประกอบกับปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสหลายท่านคาดการณ์ว่ามีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า สถานภาพของอาจารย์ และสภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสที่เป็นปัญหาอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2531 อาจารย์ผู้สอนได้เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอย่างไร ปัจจุบันนี้อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสคาดหวังสถานภาพของตนแตกต่างจากสภาพในปี พ.ศ.2531 อย่างไร ผู้วิจัยจึงต้องการสำรวจข้อมูลดังกล่าวในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส สภาพการเรียนการสอน ปัญหาในการสอน ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงการสอนภาษาฝรั่งเศส เพื่อนำผลจากการวิจัยเมื่อปี พ.ศ.2531 มาเปรียบเทียบให้เห็นแนวโน้มของสภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และจะยังคงมีต่อไปในอนาคต ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งนับว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขยายขอบเขตการศึกษาสถานภาพของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสให้ครอบคลุมคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ด้วย ส่วนการศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจากอดีต ปัจจุบัน ถึงอนาคตนั้น ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาปีการศึกษา 2531 อันเป็นช่วงต้นของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 เป็นช่วงอดีต ใช้ระยะเวลาปีการศึกษา 2537 อันเป็นช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7

เป็นช่วงปัจจุบัน และระยะเวลาปีการศึกษา 2543 อันเป็นช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นช่วงอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษา จากการรวบรวมข้อมูล 3 ช่วงเวลา คือช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 และช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 และช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 ว่าแตกต่างกันอย่างไร

2. เพื่อศึกษาสภาพการเรียน การสอน ปัญหาในการสอน คือช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 ว่ามีลักษณะแตกต่างกันอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 และได้มีแนวโน้มของการปรับปรุงและการพัฒนาเป็นอย่างไรในอนาคตคือช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิวิชาภาษาฝรั่งเศสกับอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสำคัญในการสอนภาษาฝรั่งเศสและแนวทางการแก้ไขปัญหา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ หมายถึง สภาพฐานะหรือเกียรติยศที่ปรากฏในสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอน งานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอน ผลงานทางวิชาการ และการเป็นสมาชิกของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษา หมายถึง ข้าราชการประจำที่ทำหน้าที่สอนวิชาภาษาฝรั่งเศส ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าในปีการศึกษา 2537 ไม่นับรวมอาจารย์ที่ลาศึกษาต่อในต่างประเทศ อาจารย์ชาวต่างประเทศและอาจารย์พิเศษ

สภาพการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะและวิธีการที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสกำหนดขึ้นในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ วิธีการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งปัญหาในการสอนและวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะในระดับปริญญาตรี ในที่นี้สภาพการเรียนการสอนครอบคลุมวิธีการเรียนที่เป็นการกำหนดจากผู้สอนเท่านั้น ไม่รวมวิธีการเรียนที่ผู้เรียนกำหนดเอง

โลกาภิวัตน์ หมายถึง กระแสความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของโลกที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และจะเกิดขึ้นต่อไป ซึ่งจะก่อให้เกิดผลทั้งทางด้านบวกและลบ

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 กลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 และช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 สำหรับการวิจัยครั้งนี้อาจจะมีการเปรียบเทียบบางลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากข้อมูลช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ได้มาจากการวิจัยเรื่อง "สถานภาพและสภาพการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" ที่ผู้วิจัยทำไว้แล้ว ฉะนั้นในบางหัวข้ออาจจะเปรียบเทียบเพื่อศึกษาแนวโน้มได้เฉพาะช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 และช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8

2. การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตของประชากรจำกัดเฉพาะอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐเท่านั้น ไม่รวมอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งมีจำนวนน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัย จะนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวนโยบาย การจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยของรัฐ

2. ได้แนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของสังคม

3. ได้แนวทางการพัฒนาบุคลากรผู้สอนภาษาฝรั่งเศส และได้ประโยชน์ที่เป็นผลได้จากการที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสตอบแบบสอบถาม คือแบบสอบถามจะเป็นตัวกระตุ้นให้อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเริ่มพิจารณาหาลู่ทางพัฒนาตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทยได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญรองลงมาจากภาษาอังกฤษ จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสซึ่งได้มีพัฒนาการตามลำดับนับจากอดีตโดยเฉพาะช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐเกือบทุกคณะจะได้บรรจุหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาตรี ส่วนระดับบัณฑิตศึกษาจะมีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือความพร้อมด้านบุคลากร ซึ่งนับว่าเป็นตัวกลไกที่สำคัญที่ทำให้ผลผลิตมีทั้งคุณสมบัติและคุณภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์นี้

ในการจัดการสอนตามหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสทุกระดับนั้น อาจารย์ผู้สอนนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตื่นตัวและปรับตัวเพื่อให้ก้าวไปให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคนี้ โดยจะต้องรู้จักหาหนทางที่จะพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง และอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำเอาความรู้ความสามารถมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับสภาพการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถผลิตผลงานทางวิชาการออกเผยแพร่เพื่อส่งเสริมให้การศึกษาในประเทศไทยแตกฉานยิ่งขึ้น

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต ในบทนี้ผู้วิจัยเสนอรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแยกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ว่าด้วยความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ตอนที่ 2 ว่าด้วยวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส ตอนที่ 3 ว่าด้วยการใช้สื่อการสอน ตอนที่ 4 ว่าด้วยการวัดและการประเมินผล และตอนสุดท้าย เป็นการนำเสนอรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของรายงานแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 ความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (2522: 16-22) ได้ทรงปาฐกถาพิเศษเรื่อง "เรียนภาษาฝรั่งเศสเพื่ออะไร" ไว้ดังต่อไปนี้

ถ้าจะเปรียบเทียบภาษาฝรั่งเศสกับภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาที่สำคัญยิ่งในประเทศเราและในทั่วโลก ซึ่งเป็นเรื่องที่ยอมรับอย่างแน่นอน การรู้ภาษาอังกฤษนั้นไปที่ไหนก็รู้สึกจะเอาตัวรอด และในทางวิชาการหนังสือทุกแขนงจะทำไว้เป็นภาษาอังกฤษ แต่ทำไมเราจึงมาเรียนภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษ ตอบได้ว่าการรู้จักภาษาอีกภาษาหนึ่งจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์เสมอ ขณะนี้ในยุโรปซึ่งใช้ภาษาหลายภาษาก็กำลังส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างน้อยสองภาษา ซึ่งส่วนมากจะเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอื่นอีกหนึ่งหรือสองภาษา

จากการประชุมสภายุโรปที่ สตราสบูร์ก (Strasbourg) มีผู้ที่ได้แสดงปาฐกถาและกล่าวไว้ว่าการเรียนภาษาอีกภาษาหนึ่ง นอกเหนือจากภาษาของตัวคือภาษาต่างประเทศอีกภาษาหนึ่งนั้น ทำให้ตัวเองออกจาก Egocentrisme คือการที่จะมองแต่ตัวเอง ให้ไปมองผู้อื่นด้วย และออกจาก Ethnocentisme คือการที่จะมองแต่ชาติของตัวเท่านั้น คือทำให้ตัวเองไปมองชาติอื่นด้วย และจะทำให้มีการเปรียบเทียบคล้าย ๆ ให้มีระบบเปรียบเทียบอีกอันหนึ่ง เพราะถ้ารู้จักภาษาของตัวอย่างเดียวก็จะมีระบบเปรียบเทียบทุกอย่างด้วยของตัวเท่านั้น แต่ถ้ารู้จักภาษาอื่นก็จะมีระบบเปรียบเทียบอีกอันหนึ่ง และจะทำให้ตัวรับวิธีที่จะดำรงชีวิตและชีวิตอยู่ที่แตกต่างกันของตัวเองและจะไม่ยึดอยู่แต่ในวงแคบของตนเองเท่านั้น

กลับมาพูดถึงภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษนั้นเราต้องเรียนอย่างแน่นอน ถ้าจะเรียนภาษาฝรั่งเศสด้วยเราควรคิดว่าจะเรียนมากน้อยเพียงไร ข้าพเจ้ามีความคิดส่วนตัวว่าการที่จะสอนภาษาฝรั่งเศสให้มีจำนวนมาก ๆ นั้น ไม่มีประโยชน์นัก เพราะความต้องการทางภาษาฝรั่งเศสดังที่ได้กล่าวมาแล้วก็มีไม่มากนัก ถ้าไม่ต้องการจำนวนมากแล้ว ข้าพเจ้าขอเสนอให้รักษาคุณภาพของจำนวนผู้ที่เรียนภาษาฝรั่งเศสให้มีคุณภาพดีมาก ๆ และจะได้อาจารย์ที่ดี ผู้ที่แปลถูก ๆ และผู้ที่ไปทำงานอะไรก็ตามให้มีคุณภาพสูง . . .

ถ้าถามผู้เรียนระดับอุดมศึกษาว่าเรียนภาษาฝรั่งเศสไปเพื่ออะไร จะได้คำตอบว่าเรียนเพราะเป็นภาษาที่มีความไพเราะ บางคนก็บอกว่าอยากเรียนเพื่อประกอบอาชีพเพราะอาชีพจะมีเช่น เรียนนิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ และก็คิดว่าภาษาฝรั่งเศสจะมีประโยชน์อย่างแน่นอน นอกนี้จะเรียนภาษาฝรั่งเศสโดยทราบชัดเจนขึ้นมาว่าเรียนเพื่ออะไร

สำหรับประเภทอาชีพส่วนใหญ่แต่เดิมจะประกอบอาชีพครู ส่วนอาชีพอื่น ๆ ถ้าทราบภาษาดีพอก็อาจจะทำงานในบริษัทฝรั่งเศส ในองค์การระหว่างประเทศหรือสภากาชาด หรืออาจเป็นผู้แปลหนังสือ หรือเป็นล่าม และอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน (2538) ได้กล่าวถึงบทบาทหรือความสำคัญของภาษาในโลกแห่งกระแสโลาภิวัตน์ว่า "ในยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์นี้จะเห็นได้ว่าภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประชากรโลกได้สัมผัสสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น สื่อต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายและเป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคไฮเทค จึงทำให้โลกที่มีพรมแดนเปรียบเสมือนโลกที่ไร้พรมแดน"

นายจาร์ค รุมเมลฮาร์ดท (Jacques Rummelhardt, 1995) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาฝรั่งเศสไว้ตอนหนึ่งในสุนทรพจน์เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2538 ว่า "ในปัจจุบันมีจำนวนผู้คนที่พูดภาษาฝรั่งเศสมากขึ้นทุกวัน การเคลื่อนไหวของกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสทั่วโลกมีจำนวนถึง 47 ประเทศ สิ่งเชื่อมโยงที่เกิดจากการใช้ภาษาเดียวกันนี้คือความผูกพันร่วมกันที่มีต่อคุณค่าของอิสรภาพ สิทธิมนุษยชนและความก้าวหน้า"

จากพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองท่านดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ทำให้โลกเป็นหนึ่งเดียว และมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง และจะเห็นได้ชัดเจนว่ามีผู้ที่ต้องการเรียนภาษาต่างประเทศทั้ง 2 ภาษาเพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 2 วิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส

สำหรับคนไทย ภาษาฝรั่งเศสนับได้ว่าเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มีความสำคัญรองจากภาษาอังกฤษ ความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสตามที่ได้กล่าวไว้ในตอนที่หนึ่ง สรุปได้ว่ามีความสำคัญมาช้านานคือนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 และยังคงมีอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสจึงต้องเร่งรัดปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้จัยจึงใคร่ขอกล่าวถึงวิวัฒนาการของวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส และต่อจากนั้นจะได้กล่าวถึงแนวโน้มของวิธีการสอนสมัยใหม่ ซึ่งเป็นที่นิยมกันแพร่หลายโดยทั่วไปไว้ดังต่อไปนี้

เมรี แตแสส เบรออง (Marie Thérèse Breant, 1988) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยทั่วไป นับตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งถึงแนวโน้มในปัจจุบันตามลำดับดังนี้

1. Approche Traditionnelle เป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์เป็นจำนวนมาก ผู้เรียนต้องจำตัวสะกดและความหมายของแต่ละคำ ตลอดจนกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์จนขึ้นใจ มีผู้สอนเป็นผู้พูดเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนมีโอกาสพูดน้อยมาก และการพูดก็คือการพูดหรืออ่านตามครู การจัดเนื้อหาของแบบเรียนจัดในรูปของรายการคำศัพท์ เรื่องเล็ก หรือบทคัดบางตอนจากวรรณคดี ส่วนการเขียนก็เป็นเรื่องของการสะกดคำศัพท์ ความหมายของคำ กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์และความเข้าใจในเรื่องที่อ่านเป็นสำคัญ

2. Approche Directe มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพูดเพื่อสื่อความหมายได้ แต่การสร้างบทเรียนยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ผู้สร้างบทเรียนเพียงแต่คาดคะเนเองว่าเนื้อหาควรมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนสนใจและสามารถสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้ ส่วนการเขียนก็ยังคงมีรูปแบบเช่นเดียวกับ Approche Traditionnelle

3. Approche Structuro-Globale หรือ Approche Audio-Visuelle เป็นวิธีการสอนแบบโสตทัศน์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพูดสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้โดยไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม วิธีการสอนจึงได้สมญาอีกอย่างหนึ่งว่า "Méthode Universaliste" มีการจัดบทเรียนในรูปแบบของบทสนทนาโดยอาศัย Français Fondamental และให้ทำ Exercises Structuraux อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้ความคิด

จะทำให้ผู้เรียนสามารถพูดได้เป็นอัตโนมัติ แต่วิธีการสอนแบบนี้ก็มีจุดอ่อนเรื่องการเขียนคือผู้เรียนไม่สามารถเขียนได้เท่าที่ควร

4. Approche Communicative หรือ Approche Notionnelle Fonctionnelle มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน บทเรียนจึงจัดอยู่ในรูปของสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีเนื้อหาจาก Niveau Seuil เป็นเกณฑ์ นักทฤษฎีได้สร้างบทเรียนขึ้นโดยคำนึงถึงความหมาย (Notion) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Fonction) เป็นสำคัญและไม่คำนึงถึงระดับความยากง่ายหรือความจำเป็นในการใช้ก่อนและหลัง ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าคำๆเดียวกันนี้สามารถมีความหมายต่างๆกันออกไปได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ

5. Approche Eclectique เป็นวิธีการสอนแบบผสมผสานโดยผู้สอนจะใช้วิจารณญานในการเลือกจาก 4 วิธีดังกล่าวข้างต้นมาผสมกันโดยไม่เจาะจงว่าจะใช้วิธีการสอนใดวิธีเดียวโดยตลอด ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของบทเรียนที่สอนในแต่ละครั้ง

สำหรับวิธีการสอนแบบ Approche Communicative นับว่าเป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน แต่เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่เน้นสมรรถนะสื่อสาร ผู้วิจัยจึงใคร่ขอนำคำจำกัดความของนักภาษาศาสตร์มากล่าวเพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนและตรงกันเกี่ยวกับคำว่า "สมรรถนะสื่อสาร" ไว้ดังนี้

ไฮมส์ (Hymes, 1972) ได้ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะสื่อสารว่าหมายถึงการที่เด็กปกติโดยทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องรูปประโยคต่างๆหรือไม่ได้หมายความว่าสามารถรู้ความเข้าใจทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้ได้เมื่อต้องการจะพูดโดยเวลาที่พูดก็ทราบว่าจะพูดอะไรกับใคร เมื่อไร ที่ไหน มีกริยามารยาทอย่างไร และยังรวมถึงการมีทัศนคติว่าค่านิยม และแรงจูงใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ นั้นด้วย

เจ เอ แวน เอค (J.A.Van Ek, 1984) ได้กล่าวถึงสมรรถนะสื่อสารว่ารวมถึงสมรรถนะด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะภาษา (Linguistic Competence) คือการมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการผลิตคำศัพท์และโครงสร้างประโยคได้

2. สมรรถนะภาษาและสังคม (Socio-Linguistic Competence) คือการมีความสามารถในการใช้ภาษา และตีความหมาย รูปแบบของภาษาในอนุเฉท ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับการตัดสินความหมายจากสภาวะแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและความตั้งใจของผู้พูด

3. สมรรถนะการต้ดบท (Discursive Competence) คือการมีรูปแบบการพูดที่เปลี่ยนหัวข้อสนทนาอย่างกระทันหันจากเรื่องหนึ่งไปยังอีกเรื่องหนึ่ง เดี๋ยวขึ้นใหม่และก็จบ แล้วก็ขึ้นใหม่อีก หรือพูดง่าย ๆ คือไม่ค่อยต่อเนื่องกัน เช่น การมีความรู้ความเข้าใจว่าควรขึ้นต้นหรือลงท้ายในบทสนทนาอย่างไร

4. สมรรถนะกลวิธี (Strategic Competence) คือความสามารถเชิงกลยุทธ์ในการดึงเอาถ้อยคำหรือท่าทางมาช่วยในการสนทนาให้เป็นไปอย่างราบรื่นโดยไม่ชะงักงัน

5. สมรรถนะสังคม (Social Competence) แวนเอคได้นำความหมายของกัมเบิร์ช (J.J.Gumperz, 1982) มากล่าวว่า "การสื่อสารคือกิจกรรมทางสังคมซึ่งเกิดจากการรวบรวมความหมายของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป" ในการนี้มนุษย์จำเป็นต้องมีความต้องการในการสื่อสารและความสามารถในการสื่อการสารด้วย

6. สมรรถนะสังคม-วัฒนธรรม (Socio-Cultural Competence) คือการมีความสามารถในการรับรู้ การสรรหาถ้อยคำ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องตามวัฒนธรรมในอนุเฉทที่ต้องการสื่อสาร ทั้งนี้รวมถึงการรู้จักกฎเกณฑ์ และบรรทัดฐานของบทสนทนาภาษาต่างประเทศนั้นด้วย

สมรรถนะสื่อสารทั้ง 6 ด้านนี้ เมื่อนำมาพิจารณาในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าสมรรถนะทั้งหมดประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและทักษะในการสื่อสารซึ่งจะเกิดผลดีที่สุดเมื่อมีการใช้วิธีการสอบแบบ Approche Communicative ดังนั้นในการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสในส่วนที่เป็นวิชาทักษะและวิชาที่เป็นเนื้อหา ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสอาจจะใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกันทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละบทเรียน กล่าวคือถ้าเป็นการสอนวิชาที่เป็นทักษะ ผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอนโดยแยกสอนเป็นรายทักษะหรือสอนรวมทั้ง 4 ทักษะในแต่ละชั่วโมง หรือสอนแยกทักษะเป็นบางชั่วโมง และสอนรวมทักษะในบางชั่วโมง ส่วนการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอนที่เน้นด้านความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนหรือทักษะทั้ง 4 หรือกฎเกณฑ์ทางภาษา หรือการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์

จากวิวัฒนาการของวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยทั่วไปที่กล่าวมาแล้วทั้ง 5 แบบ คือ Approche Traditionnelle, Approche Directe, Approche Audio-visuelle, Approche Communicative และ Approche Eclectique นั้นเมื่อพิจารณาโดยจัดผู้เรียนและผู้สอนเป็นเกณฑ์จะแยกได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มวิธีสอนที่ใช้ผู้เรียงเป็นศูนย์กลาง (Learner Centred Approach) และกลุ่มวิธีสอบที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Approach) ทั้ง 2 วิธีดังกล่าวจะมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือแบบครูเป็นศูนย์กลางจะเป็นวิธีการสอนแบบ Approche Traditionnelle ขณะที่แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น คือวิธีการสอนแบบ Approche Communicative ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เห็นได้เด่นชัดในปัจจุบัน ส่วนวิธีการสอนที่มีลักษณะระหว่าง Approche Directe และ Approch Audio-visuelle

การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนับวันจะได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะเป็นวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนหลายประการ ซึ่ง ดร.ไดอะนา ลี ไซมอน (Diana-Lee Simon, 1990) ได้รวบรวมจากประสบการณ์ในการสอนวิชาวาทพัฒนา ซึ่งเป็นวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและยอมรับภาระวานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มที่

2. การแสวงหาข้อมูลและแนวคิด ผู้สอนคาดหวังได้ว่าผู้เรียนจะสามารถแสวงหาคำตอบเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์แน่นอน

3. การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ผู้เรียนจะช่วยกันหาทางแก้ปัญหาและร่วมกันตัดสินใจในทุกขั้นตอนจนกระทั่งงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์

4. การแก้ปัญหาที่มีทางออกหลายทาง ผู้เรียนจะได้ตระหนักถึงความเป็นจริงว่าการแก้ปัญหานั้นที่แท้จริงแล้วจะมีคำตอบหรือทางออกที่อาจจะเป็นไปได้หลายทาง

5. การหาคำพูดในบทสนทนาแบบสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตคำพูดออกมา ซึ่งในขั้นต้นจะช่วยกันร่างและต่อจากนั้นก็จะเป็นในรูปของการพูด

6. การใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ผู้เรียนจะถูกกำหนดให้ผลิตภาษาพูดออกมาเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์จำลองนั้น

7. การเพิ่มแรงจูงใจ ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกเพิ่มขึ้น เนื่องจากกิจกรรมการเรียนเป็นการที่ได้ปฏิบัติจริงและในการปฏิบัตินั้นก็เป็นไปอย่างสนุกสนานด้วย

8. การพัฒนาความมั่นใจในตนเอง ผู้เรียนจะมีความรู้สึกตื่นเต้นใจ ภาคภูมิใจและประทับใจในสิ่งที่ช่วยกันสร้างสรรค์ออกมา กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในเรื่องความมั่นใจและเป็นการเพิ่มการเห็นคุณค่าตนเอง (Self-Esteem) ยิ่งขึ้น

9. การสร้างความสนุกสนาน อาจจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะหากผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วย่อมจะมีความรู้สึกว่า การเรียนเป็นเรื่องที่ไม่น่าเบื่อหน่ายหรือยากลำบากเลย

10. การปรับปรุงคุณภาพในการทำงาน กิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวช่วยให้ผลิตผลงานที่ดีกว่าและเป็นการช่วยเสริมทักษะได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะทักษะการพูด

สำหรับยุทธวิธีลักษณะกิจกรรมและวิธีการสอนสำหรับการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ดร.ไดอะนา ลี ไซมอน (Diana-Lee Simon, 1990) ได้สรุปลักษณะไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินการเป็น 3 ช่วงคือ ในช่วงแรกได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปของการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนคำนึงถึงความหมายและการนำไปใช้ประโยชน์ เน้นการฝึกทักษะการพูดเกี่ยวกับการต้อนรับ การเชื้อเชิญ การตอบรับ การปฏิเสธ การขอโทษ การเปรียบเทียบ การโต้แย้ง การขอความช่วยเหลือ ฯลฯ ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดในรูปของการแสดงบทบาทสมมุติ (Role-Play) ผู้สอนจะให้เนื้อหาในแต่ละสถานการณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งสอดแทรกวัฒนธรรม เช่น พฤติกรรมการแสดงออก ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกันระหว่างคนผิวขาวและคนไทยไว้ด้วย และในช่วงสุดท้ายคือประมาณปลายเทอม ผู้สอนจะให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยแบ่งจำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มตามความเหมาะสมของจำนวนผู้เรียนและเนื้อเรื่องในสถานการณ์จำลองนั้น ๆ ต่อจากนั้นก็จะให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันดำเนินการจัดทำบทละครตามขั้นตอน โดยเริ่มจากการช่วยกันตีความหมาย สรรหาคำพูด พฤติกรรมหรือท่าทางในการแสดงออกให้สมจริง การจัดกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวนี้จะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้เรียนมีอิสระและมีบทบาททั้งในฐานะผู้ผลิตที่สามารถใช้จินตนาการ ความรู้สึกนึกคิดได้อย่างเต็มที่ และยังได้เป็นผู้แสดงเองในขณะที่สอนมีบทบาทเพียงเป็นผู้ช่วยแก้ไขความบกพร่องทางภาษา คอยให้คำแนะนำปรึกษา กำลังใจและให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เท่าที่จำเป็นเท่านั้น สำหรับการวัดและประเมินผล

ก็จะดูได้จากผลงานที่ได้จากการบันทึกวิดีทัศน์ไว้

เมื่อผลดีที่เกิดจากวิธีการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นที่ตระหนักในหมู่นักวิชาการศึกษาและสถาบันศึกษาต่างๆจึงได้มีการพัฒนาวิชาการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางขึ้นอีกหลายวิธี รวมทั้งได้มีการส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้มีการใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีการส่งเสริมและจูงใจให้คณาจารย์ได้นำเอาวิธีการสอนอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการคิดวิเคราะห์และรู้จักการสรุปข้อมูล ซึ่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538) ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในเรื่องนี้ จึงได้พยายามเผยแพร่ให้คณาจารย์ได้รู้จักวิธีการสอนที่น่าสนใจต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเฉพาะคำนิยามของวิธีสอนต่าง ๆ มากล่าว ดังนี้

การสอนแบบสืบสอบ (Enquiry Method) คือกระบวนการสอนที่เน้นบทบาทของผู้สอนในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิดที่จะเสาะแสวงหาความรู้เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปในเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนกำหนดกระบวนการสอนซึ่งประกอบด้วยการตั้งประเด็นคำถาม การสืบค้นหาแหล่งความรู้ การศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์และสรุปข้อมูล การอภิปรายโต้แย้งทางวิชาการและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การสอนแบบเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) คือการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อ เนื้อหาวิธีการและสื่อการเรียนการสอนได้ตามความสนใจ โดยมีผู้สอนช่วยให้คำปรึกษาแนะนำเป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับการหาแหล่งความรู้ วิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การวิเคราะห์และสรุปข้อความรู้รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้และทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การสอนที่อยู่บนพื้นฐานของการวิจัย (Research Based) คือการสอนที่รวมความตั้งแต่การใช้วิธีการและหรือผลการวิจัยเป็นเนื้อหาในการสอน การใช้ผลการประมวลงานวิจัย (Research Review) ในหัวข้อการวิจัยหนึ่ง ๆ เป็นเนื้อหาในการสอนรวมถึงการใช้วิธีการวิจัยในกระบวนการเรียนการสอนและการให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยโดยตรง

การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) คือการสอนที่เน้นการใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนจัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่

สอดคล้องกับสภาพปัญหาตามความเป็นจริง โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตัวปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหานั้นอย่างหลากหลาย รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความต้องการใฝ่รู้และเกิดทักษะกระบวนการคิด กระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

การสอนที่กล่าวมาทั้งแบบคือการสอนแบบสืบสอบ การสอนแบบเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนที่อยู่บนพื้นฐานของการวิจัยและการสอนแบบแก้ปัญหา ล้วนแต่เป็นการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง นอกเหนือไปจากการสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทักษะและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งสิ้น และเป็นวิธีการสอนที่ยังประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนมากที่สุด

โดยสรุปแล้วการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยสิ้นเชิง วิวัฒนการสอนจากการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทในการเตรียมการสอน การเตรียมกิจกรรมการสอน การจัดหาเนื้อหา การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้เวลาในการจัดทำกิจกรรมประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ให้ความร่วมมือกันเอง (Co-operation Learning) มากขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอนในการดำเนินการเรียนการสอนตามประเด็นที่กล่าวมาแล้วนี้

ตอนที่ 3 การใช้สื่อการสอน

ในการสอนภาษาฝรั่งเศสให้มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากผู้สอนจะต้องรู้จักนำเทคนิควิธีสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับวิชาที่ตอนสอนแล้ว ยังจำเป็นต้องรู้จักสรรหาสื่อการสอนต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสม เนื้อหาและสถานการเรียนการสอนของตน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์จริงเท่าที่จะสามารถทำได้ สื่อการสอนดังกล่าวที่เป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน เรียกว่าเอกสารจริง (Documents Authentiques) ผู้วิจัย (2535) จึงใคร่ขอนำคำนิยามและประเภทของเอกสารจริงมากล่าวไว้ดังนี้

เอกสารจริง หมายถึงสิ่งที่เราพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนแก่ผู้สอนสามารถนำมาใช้เพื่อการเรียนการสอนได้

เอกสารจริงแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. Documents Sonores (Documents Oraux) ได้แก่ประเภทที่ใช้ฟังเสียง เช่น เพลง รายการวิทยุ เสียงบันทึกจากการสนทนา การสัมภาษณ์ คำปราศรัย แถลงการณ์ การประชุม ในสถานการณ์จริง ๆ นี้อีกจากที่ต่าง ๆ

2. Documents Ecrits ได้แก่สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ บทความ รายการอาหาร สูจิบัตร สูติบัตร แบบฟอร์มต่าง ๆ ตั๋วต่าง ๆ หนังสือเดินทาง เป็นต้น

3. Documents Visuels ได้แก่ทุกอย่างที่มองเห็น เช่น ภาพยนต์ ภาพยนต์โฆษณาทางโทรทัศน์ ภาพนิ่ง วิดีโอ ภาพโฆษณา โปสเตอร์ต่าง ๆ

Documents Authentiques เหล่านี้จัดว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นในชั้นที่เรียนภาษาฝรั่งเศส เพื่อให้ผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์จริงๆตามวิธีการสอนแบบ Approche Communicative

ปัจจุบันในประเทศฝรั่งเศสมีแนวโน้มการนำเอาเอกสารจริงประเภท Documents Visuels เช่น ภาพยนต์โฆษณาทางโทรทัศน์ (Publicite télévisée) และบทคัดสรรจากภาพยนต์ (Extrait d'un film) มาใช้ในชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศสสำหรับชาวต่างประเทศ ซึ่งทำให้บทเรียนน่าสนใจและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนมากขึ้น และที่สำคัญคือนอกจากจะสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนในแง่ของการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังสามารถให้เนื้อหาสาระทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรมโดยอัตโนมัติด้วย แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับการเลือกเรื่องให้น่าสนใจ การวิเคราะห์เนื้อหาให้เหมาะสมกับเพศ วัย ระดับภาษาของผู้เรียน และจังหวะในการที่จะนำมาเป็นบทเรียนเสริม

ตอนที่ 4 การวัดและการประเมินผล

การที่จะพัฒนาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงใคร่ขอนำข้อความเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล ซึ่งรองศาสตราจารย์ วาสนา โกวิทยา (2525) ได้ประมวลกล่าวไว้ดังนี้

การวัดผล (Measurement) หมายถึง การกำหนดหรือหาปริมาณของสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้เครื่องมือเป็นหลัก ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นจำนวนตัวเลข

สำหรับครู การวัดผลก็คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนด้วยเครื่องมือวัดแบบต่าง ๆ

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการตัดสินคุณค่า (Value) ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์โดยอาศัยผลการวัด

สรุปได้ว่าการวัดผลเป็นการบอกในด้านปริมาณว่ามีมากน้อยเท่าไร ส่วนการประเมินผลเป็นการตีราคาหรือตัดสินว่ามีคุณค่าเพียงใด

เครื่องมือวัด หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล เช่น ข้อทดสอบเป็นเครื่องมือใช้สำหรับวัดสัมฤทธิผลการเรียนรู้ แบบสำรวจรายการมาตราส่วนประเมินค่าเป็นเครื่องมือวัดพฤติกรรมต่าง ๆ

วิธีการวัด หมายถึงวิธีการที่ใช้วัดผลเช่นวิธีสังเกต วิธีตรวจผลงาน วิธีสัมภาษณ์และวิธีใช้ข้อทดสอบแบบต่าง ๆ

ประโยชน์ของการวัดและประเมินผล มีประโยชน์ต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ และงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อครู ช่วยให้ครูรู้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทักษะเบื้องต้นหรือพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียนก่อนรับการสอน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียน และยังสามารถใช้ข้อมูลนี้เป็นพื้นฐานในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนอันเนื่องมาจากการสอนอีกด้วย

ข้อมูลอื่น ๆ ที่ได้จากการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครู ได้แก่ การแสดงประสิทธิภาพของการสอนว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่เพียงใด ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและยังช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังช่วยให้ครูรู้ระดับสัมฤทธิผลของนักเรียนในระยะต่าง ๆ ตลอดจนการสรุปผลการเรียนรู้ของนักเรียนในขั้นสุดท้ายว่ามีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเลื่อนชั้นสูงขึ้นไปหรือไม่

2. ประโยชน์ต่อนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเรียนอย่างมีความหมาย มีแรงจูงใจในการเรียนเนื่องจากครูแล้วจุดประสงค์ วิธีการเรียนตลอดจนแนวการจัดและประเมินผลให้นักเรียนรู้

นอกจากนี้นักเรียนจะได้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งแสดงถึงจุดเด่นและจุดด้อยในเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ข้อมูลย้อนกลับพร้อมคำติชมและคำอธิบายของครูช่วยทำให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหา

นั้น ๆ ดีขึ้น

3. ประโยชน์ต่อการแนะแนว การวัดเจตคติ ความถนัด ผลสัมฤทธิ์การเรียนและอื่นๆ เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวการศึกษา การเลือกอาชีพ การปรับตัวให้เข้ากับสังคม ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน

4. ประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา ข้อมูลจากการจัดและประเมินผลการเรียนการสอนสามารถนำไปประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี เช่น การประเมินผลหลักสูตร การจัดชั้นเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นต้น

5. ประโยชน์ต่อการวิจัยทางการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

แนวคิดบางประการเกี่ยวกับการประเมินผล แนวคิดที่จะกล่าวถึงคือแนวคิดของการประเมินผลแบบปฏิบัติการกับการประเมินผลแบบรูปการ และแนวคิดเรื่องการประเมินผลแบบอิงกลุ่มกับการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์

การประเมินผลแบบปฏิบัติการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินผลย่อย การประเมินผลควรประเมินหลายๆวิธี เช่น การทดสอบ การให้ปฏิบัติ การสังเกตและอื่นๆ ทั้งด้านความรู้ความคิด ความรู้สึกและทักษะของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือวัดให้ตรงตามจุดประสงค์

การประเมินผลแบบสรุปการ (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนการสอนหรือประเมินผลรวม เช่นการประเมินผลกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนที่มุ่งเก็บคะแนนรวม จัดว่าเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน อนึ่ง การประเมินผลระหว่างภาคเรียนนั้น ถ้าไม่นำคะแนนมาใช้ในการตัดสินความสามารถของนักเรียนก็จัดว่าเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แต่ถ้านำมาใช้ในการตัดสินความสามารถก็นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน

การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (Non-Referenced Evaluation) การประเมินผลแบบนี้มีแนวความคิดและความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าแต่ละบุคคลจะมีความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่เท่ากัน คนส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง บุคคลที่มีความสามารถสูงและต่ำนั้นจะมีเป็นส่วนน้อย จึงมีความเชื่อในเรื่องการกระจายเป็นโค้งปกติในการวัดและประเมินผลจึงมุ่งจำแนกบุคคลตามความสามารถโดยเปรียบเทียบกับกลุ่ม นั่นคือในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งบุคคลที่มีความ

สามารถสูงก็จะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถปานกลางหรือต่ำก็จะได้คะแนนลดหลั่นกันไปตามระดับความสามารถของตน การประเมินผลแบบนี้มักใช้ในการประเมินผลเพื่อสรุปการ

การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Evaluation) การประเมินผลแบบนี้มีแนวคิดและความเชื่อสืบจากทฤษฎีการเรียนเพื่อรอบรู้ (Mastery Learning) ที่ว่าการเรียนทั้งหลายควรเป็นการเรียนเพื่อรอบรู้ และนักเรียนทุกคนควรจะรอบรู้ได้ในสิ่งที่ครูสอน หมายความว่านักเรียนมีความสามารถถึงระดับคาดหวังไว้ ฉะนั้นจุดประสงค์ในการเรียนการสอนจะต้องชัดเจนและมีเกณฑ์บ่งชัดว่ามีความสามารถระดับใดจึงจะเรียกว่าบรรลุถึงระดับ "รอบรู้" ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปเกณฑ์ตัดสินว่า นักเรียนรอบรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น นักเรียนจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องนั้นอย่างน้อย 80%

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ.2530 อัจฉรา โชติบุตร ได้วิจัยเรื่องสถานะปัจจุบันและแนวโน้มการสอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยที่มีการสอนภาษาฝรั่งเศส 9 แห่ง จำนวน 80 คนสรุปได้ดังนี้

ในเรื่องหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 4 ปี โดยให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดทำทุกครั้ง นอกจากหลักสูตรปริญญาตรีหรือโทแล้ว สถาบันส่วนมากยังมีโครงการจัดทำหลักสูตรการสอนภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้าน เนื่องจากมีความพร้อมในเรื่องบุคลากร และมีโครงการจัดทำเอกสารและตำราสำหรับโครงการพิเศษนี้

ในด้านปัญหาในการสอน มีปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนและผู้สอนตามลำดับ คือในด้านผู้เรียน นิสิตปีที่ 1 มีความรู้ ความสามารถทางภาษาขั้นพื้นฐานลดลง ไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร การสอนไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนคำนึงถึงคะแนนมากกว่าการเพิ่มความรู้ มีโอกาสฝึกในห้องปฏิบัติการทางภาษาน้อย และจำนวนผู้เรียนมากเกินไป ส่วนปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนที่สำคัญ คือต้องทำหน้าที่บริหารทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมสอนเท่าที่ควร อาจารย์ชาวฝรั่งเศสได้ค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง ไม่มีสัญญาถาวร จึงไม่กระตือรือล้นในการสอนเท่าที่ควร เพื่อนร่วมงานลาไปศึกษาต่อในต่างประเทศจึงต้องรับภาระการสอนเพิ่มขึ้น

ในด้านแนวโน้มการสอนภาษาฝรั่งเศสในอนาคต อาจารย์หลายท่านเห็นว่าในระดับปริญญาตรีควรปูพื้นฐานในเรื่องภาษาฝรั่งเศสทั่วไปให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่วนภาษาฝรั่งเศส

เฉพาะด้านควรจัดทำในระดับสูงขึ้นไป คือในระดับปริญญาโทหรือในรูปของการฝึกอบรมหรือการเพิ่มพูนความรู้ เช่นการสอนในภาคฤดูร้อน หากจะจัดให้มีการสอนในระดับปริญญาตรีควรเป็นเพียงวิชาเลือกเท่านั้น

ในปี พ.ศ.2531 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง "สถานภาพและสภาพการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีการสอนภาษาฝรั่งเศส 9 แห่งเป็นจำนวน 110 คน สรุปได้ดังนี้

ในด้านที่เกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์ ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน มีประสบการณ์ในการสอนภาษาฝรั่งเศสมาแล้วเป็นเวลา 16 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทำการสอนในระดับปริญญาตรี โดยมีสอนสัปดาห์ละ 7-9 ชั่วโมง ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสระหว่างที่เป็นอาจารย์จากสถาบันหรือมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศส ในปัจจุบันอาจารย์ส่วนมากเป็นสมาชิกของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากงานการสอนประจำแล้วยังต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและเป็นกรรมการภายในคณะด้วย นอกจากหน้าที่ดังกล่าวแล้วยังมีกิจกรรมพิเศษที่ต้องทำและเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในรอบปีที่ผ่านมาคือ เป็นที่ปรึกษาของชมรมภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศ และเป็นวิทยากร สำหรับผลงานทางวิชาการในระยะ 3 ปี ที่ผ่านมา อาจารย์ส่วนใหญ่ได้ผลิตผลงานออกพิมพ์เผยแพร่ในรูปของบทความและตำรา

สำหรับจำนวนอาจารย์และนิสิตนักศึกษาใน 9 มหาวิทยาลัย รวม 13 คณะที่มีการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส พบว่า มีอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสรวมทั้งสิ้นจำนวน 139 คน และมีนิสิตนักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งสิ้นจำนวน 4,115 คน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในจำนวนนิสิตนักศึกษาทั้งหมดนี้เป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโจำนวน 46 คน โดยเป็นนิสิตจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน และนักศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 16 คน นับเป็นอัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์และนิสิตนักศึกษาประมาณ 1:15 (ไม่นับจำนวนนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงเนื่องจากมีลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป)

สภาพการสอนภาษาฝรั่งเศส ในด้านวิธีการสอนอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนจะทำการศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหาเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว และจะมีการอธิบายหรือตกลงเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนโดยการอธิบายพร้อมทั้งแจกประมวลรายวิชา วิธีการสอนที่นิยมใช้มากที่สุดคือวิธีการสอนแบบผสมผสาน (Méthode Eclectique) โดยสอนแยกทักษะในบางชั่วโมง และสอนรวมทักษะในสบางชั่วโมงในวิชาที่เป็นทักษะ และเน้นที่สุดในเรื่องความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนในวิชาที่เป็นเนื้อหา เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจอาจารย์ส่วนใหญ่จะอธิบายซ้ำจนเข้าใจ ส่วนเนื้อหาวิชาที่แจกให้ผู้เรียนในชั่วโมงมีเอกสารประกอบการสอนในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นตรงกันคือการให้ทำรายงานโดยใช้เวลาในบางชั่วโมง

ในด้านการใช้สื่อการสอน อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่นิยมใช้เอกสารจริงประเภทสิ่งตีพิมพ์ (Documents authentiques écrits) ซึ่งรวบรวมโดยอาจารย์ผู้สอนเอง

สำหรับจุดมุ่งหมายในการใช้สื่อการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์และขยายความรู้ให้แก่ผู้เรียน

ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสส่วนมากใช้วิธีวัดโดยข้อทดสอบข้อเขียนโดยจะทำการทดสอบตามเวลาที่คณะกำหนดให้ สิ่งที่เน้นที่สุดในข้อทดสอบคือการใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล ส่วนผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่เห็นตรงกันคือนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ในด้านปัญหาในการสอนและวิธีการแก้ปัญหา พบว่าสภาพการมีปัญหาและไม่มีปัญหาและไม่มีปัญหาของผู้สอนภาษาฝรั่งเศสสำหรับวิชาที่เป็นทักษะมีจำนวนใกล้เคียงกัน ยกเว้นในเรื่องของสื่อการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนวิชาที่เป็นเนื้อหา ส่วนมากมีปัญหาในเรื่องหนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเรื่องความแม่นยำในเนื้อหามีจำนวนเท่ากันแต่อยู่ในระดับน้อย ส่วนวิธีการแก้ปัญหาที่ปฏิบัติมากที่สุดคือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการสำรวจขั้นต้น ผู้วิจัยมิได้ศึกษารายละเอียด เพียงแต่ศึกษาสภาพปัญหาโดยภาพรวม ประกอบกับปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นที่น่าสนใจว่าสถานภาพของอาจารย์ และสภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสที่เป็นปัญหาอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2531 อาจารย์ผู้สอนได้เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอย่างไร ปัจจุบันนี้อาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสคาดหวังสถานภาพของตน

แตกต่างจากสภาพใน พ.ศ.2531 อย่างไร ผู้วิจัยจึงต้องการสำรวจข้อมูลดังกล่าวในปัจจุบันเกี่ยวกับคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส สภาพการเรื่องการสอน ปัญหาในการสอน ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงการสอนภาษาฝรั่งเศส เพื่อนำผลจากการวิจัยเมื่อปี พ.ศ.2531 มาเปรียบเทียบให้เห็นแนวโน้มของสภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและจะยังคงมีต่อไปในอนาคต ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งนับว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลและเพื่อศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส ในคณะมนุษยศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ โบราณคดี ครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ซึ่งสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐรวม 15 คณะ ใน 9 มหาวิทยาลัย จากช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2531) ถึงช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2537) และช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2543) ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย การจัดหลักสูตรและการจัดการสอนภาษาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้ตรงกับเป้าหมายของหลายมหาวิทยาลัยซึ่งมุ่งสู่ความเป็นนานาชาติและเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าสำหรับงานวิจัยต่อไป การวิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยมีจำนวน 115 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 20 คน และอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยของรัฐทุกคน ไม่มีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ไม่นับรวมอาจารย์ผู้สอนที่เป็นชาวฝรั่งเศสและอาจารย์พิเศษในปีการศึกษา 2537 จาก 9 มหาวิทยาลัยของรัฐ รวมทั้งสิ้น 15 คณะ เป็นจำนวน 115 คน รายละเอียดจำนวนประชากรและจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามคืนกลับมาปรากฏในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน

ชื่อสถาบัน	จำนวนอาจารย์	จำนวนอาจารย์ผู้ส่งแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์		
คณะมนุษยศาสตร์	7	5
คณะศึกษาศาสตร์	2	2
มหาวิทยาลัยขอนแก่น		
คณะมนุษยศาสตร์	5	5
คณะศึกษาศาสตร์		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		
คณะครุศาสตร์	5	5
คณะอักษรศาสตร์	19	14
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		
คณะมนุษยศาสตร์	7	7
คณะศึกษาศาสตร์	3	3
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
คณะศิลปศาสตร์	12	9
มหาวิทยาลัยรามคำแหง		
คณะมนุษยศาสตร์	14	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตปทุมวัน)		
คณะมนุษยศาสตร์	7	4
มหาวิทยาลัยศิลปากร		
คณะโบราณคดี	8	2
คณะอักษรศาสตร์	15	5
คณะศึกษาศาสตร์	1	1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน (ต่อ)

ชื่อสถาบัน	จำนวนอาจารย์	จำนวนอาจารย์ผู้ส่งแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		
คณะมนุษยศาสตร์	8	5
คณะศึกษาศาสตร์	2	2
รวม	115	74

ในจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำนวน 115 ท่านนี้ นับรวมผู้ทรงคุณวุฒิที่จะตอบแบบสอบถามเป็นจำนวน 20 ท่าน โดยจำแนกตามตำแหน่งบริหารปัจจุบันหรือเคยดำรงตำแหน่งบริหารซึ่งต้องรับผิดชอบในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาดังนี้

- อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร
  (รองศาสตราจารย์ไขศรี แสงอรุณ)
- อดีตคณบดี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  (ผู้ช่วยศาสตราจารย์วงศ์จันทร์ พินัยนิติศาสตร์)
- อดีตหัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  (ศาสตราจารย์ทัศนีย์ นาควัชระ)
- ประธานร่างหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  (รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม ธรรมบุตร)
- อุปนายกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย
  (รองศาสตราจารย์ ดร.ธิดา บุญธรรม)

หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าแผนก/หัวหน้าวิชาภาษาฝรั่งเศสใน 9 มหาวิทยาลัย รวม 15 คณะ เป็นจำนวน 15 ท่าน

2. ข้อมูลสำหรับการวิจัย

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ประเภทสถานศึกษา ภาควิชา คณะ จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสทั้งคณะ จำนวนอาจารย์และนิสิตในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวนหน่วยกิตทั้งโครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ จำนวนหน่วยวิชารายวิชาภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาตรี

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์การสอน การฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ผลงานทางวิชาการ การเป็นสมาชิกของสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนที่อาจารย์กำหนดคือ วิธีการสอน ได้แก่ กิจกรรมการสอน วิธีการสอนที่ใช้มากที่สุด วิธีการสอนวิชาทักษะและวิชาที่เป็นเนื้อหา จุดเน้นของการสอน เอกสาประกอบการสอน ยุทธวิธีเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนและการใช้เวลาในการจัดกิจกรรม การใช้สื่อการสอน ได้แก่ สื่อวัสดุประเภทสิ้นเปลือง ประเภทเครื่องมืออุปกรณ์ ประเภทสถานที่ และประเภทเอกสารจริง การวัดและการประเมินผล และวิธีการแก้ปัญหาในการสอน

2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาที่เป็นทักษะได้แก่ จำนวนผู้เรียน ห้องปฏิบัติการทางภาษา สื่อการสอน วิธีการสอนและการวัดผลข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา ได้แก่ หนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ประสบการณ์ในการสอน ความแม่นยำในเนื้อหา วิธีการสอน การวัดผลและสถานที่เรียน และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ได้แก่ ความช่วยเหลือในการซื้อหนังสือและวารสารภาษาฝรั่งเศส ทุนศึกษาต่อ และทุนฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหา ได้แก่ จำนวนผู้เรียนและลักษณะของผู้เรียน ห้องปฏิบัติการทางภาษา สื่อการสอน วิธีการสอน การวัดผล หนังสือหรือเอกสารอ้างอิง สถานที่เรียน ความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ปัญหา

ข้อมูลทั้ง 6 ประเภทนี้จะต้องเก็บรวบรวมเป็น 3 ระยะคือช่วงต้น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 และช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษา

แห่งชาติฉบับที่ 8

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากประสบการณ์ตรงของผู้วิจัยเอง จากการศึกษารายงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษามาสร้างแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 6 ตอนโดยได้เครื่องมือจากการวิจัยเรื่อง "สถานภาพและสถานการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" ปี พ.ศ.2531 เป็นกรอบพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดของแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาสำหรับหัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าแผนก/หัวหน้าสายวิชาเป็นผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามชนิดเติมคำจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความจำนวน 18 ข้อ และข้อ 19.1-19.11 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบการดำเนินชีวิตในช่วง 6 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2537-2543) เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความจำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานการเรียนการสอนเป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความ 10 ข้อ (ข้อที่ 1-10 และข้อที่ 19) การใช้สื่อการสอน 4 ข้อ (ข้อที่ 11-14) และการวัดและการประเมินผล 4 ข้อ (ข้อที่ 15-18)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาที่เป็นทักษะ 5 ข้อ วิชาที่เป็นเนื้อหา 7 ข้อ และความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส 3 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 5 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหา จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหา จำนวน 2 ปัญหา เป็นแบบสอบถามแบบอัตนัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับอาจารย์ภาษาต่างประเทศ จำนวน 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความเป็นปรนัยของข้อคำถามก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์โดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

4.1 ทำจดหมายขอความร่วมมือจากหัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศสทุกคณะให้เป็นศูนย์กลางในการแจกและรวบรวมแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสทุกท่านโดยไม่นับรวมอาจารย์ที่กำลังศึกษาต่อหรือศึกษาอบรม/ดูงานในต่างประเทศ จำนวน 10 ท่าน และส่งโดยตรงไปยังผู้มีทรงคุณวุฒิที่ไม่ใช่หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าแผนกวิชา/หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศสอีก 5 ท่าน และให้ส่งกลับมายังผู้วิจัยภายในเวลาที่กำหนดให้

4.2 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้กลับคืน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 74 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.48 % ของจำนวนแบบสอบถามที่แจกให้ผู้ตอบ 105 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษามาแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละและนำมาเสนอในรูปตาราง แผนภูมิและความเรียงโดยแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในปี พ.ศ.2531 พ.ศ. 2537 และ พ.ศ.2543

5.2 นำข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสปัจจุบัน (พ.ศ.2537) และข้อมูลเกี่ยวกับแผนการดำเนินชีวิตในช่วง 6 ปี ข้างหน้า (พ.ศ.2543) มาแจกแจงความถี่และคำณวนค่าร้อยละจากข้อมูลที่แจกแจงความถี่ไว้ และนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยเรื่อง "สถานภาพและสภาพการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" (พ.ศ.2531) โดยนำเสนอในรูปตาราง แผนภูมิ และความเรียง

5.3 นำข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ เติมข้อความและแบบมาตราส่วนประเมินค่ามาวิเคราะห์ดังนี้

5.3.1 นำข้อมูลส่วนที่ได้จากแบบสอบถามแบบเลือกตอบและแบบเติมข้อความเกี่ยวกับวิธีการสอน มาแจกแจงความถี่ และคำณวนค่าร้อยละจากข้อมูลที่แจกแจงความถี่ไว้ และนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยปี 2531 โดยนำเสนอในรูปตาราง แผนภูมิ และความเรียง

5.3.2 นำข้อมูลแบบมาตราส่วนประเมินค่าเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนและการวัดและการประเมินผลมาดำเนินการดังนี้

ก. นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma fx}{n}$$

$\bar{X}$ แทนค่ามัชฌิมเลขคณิต

f แทนจำนวนผู้ตอบของแต่ละคำถาม

x แทนคะแนนที่กำหนดตามสากลคือ 4,3,2,1

Σfx แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทนจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

โดยได้กำหนดค่าคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ

มากที่สุด = 4

มาก = 3

น้อย = 2

น้อยที่สุด/ไม่เลย = 1

นำค่ามัชฌิมเลขคณิตมาแปลความหมายดังนี้

3.60-4.00 หมายความว่า มากที่สุด

2.60-3.59 หมายความว่า มาก

1.60-2.59 หมายความว่า น้อย

1.00-1.59 หมายความว่า น้อยที่สุด/ไม่เลย

ข. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{\Sigma fx^2 - [(\Sigma fx)^2/n]}{n-1}}$$

SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X^2 แทน ค่าคะแนนที่กำหนดให้ยกกำลังสอง

fx^2 แทน ผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนที่กำหนดให้ยกกำลังสอง

Σfx แทน ผลรวมทั้งหมดระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ค. นำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัย ปี พ.ศ.2531 โดยนำเสนอในรูปตาราง แผนภูมิ และความเรียง

5.4 นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการสอนวิชาที่เป็นทักษะการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาและความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสมาดำเนินการวิเคราะห์โดยวิธีการเดียวกับข้อ 5.3.2 และนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

5.5 นำข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหามาดำเนินการการวิเคราะห์โดยวิธีการเดียวกับข้อ 5.3.2 และนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

5.6 นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ปัญหาซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำมาจัดเป็นหมวดหมู่แล้วนำมาเสนอในรูปตาราง ความถี่ และความเรียง ตามลำดับความถี่จากมากที่สุดไปถึงข้อที่มีความถี่น้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มของสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะ และผลงานของอาจารย์ภาษาภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจากช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2531) ถึงช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2537) และช่วงปลายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2543) ข้อมูลสำหรับการวิจัยได้จากแบบสอบถามอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสคณะมนุษยศาสตร์ มนุษยศาสตรและสังคมศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ โบราณคดี ครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ในสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ 9 สถาบัน รวม 15 คณะ เป็นจำนวน 74 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 70.48 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 105 ฉบับ การวิคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายศึกษาเปรียบเทียบข้อมูล 3 ช่วงเวลาคือ ปี พ.ศ.2536 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกเสนอเป็น 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตรภาษาฝรั่งเศส จำนวนบุคลากรและนิสิต/นักศึกษา

ตอนที่ 2 คุณลักษณะ ผลงานและความคาดหวังของอาจารย์ฝรั่งเศส

ตอนที่ 3 วิธีการสอน และกิจกรรมการสอน

ตอนที่ 4 การใช้สื่อการสอน

ตอนที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียน

ตอนที่ 6 ปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 1 และ 2 ให้สาระเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสในสถาบันอุดมศึกษา และแสดงให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนบุคลากร จำนวนนิสิต/นักศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะและความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระหว่างปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 3-5 แสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดและการ

ประเมินผลการเรียนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระหว่างปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 6 ซึ่งให้รายละเอียดของปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสนั้นเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3

ตอนที่ 1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตรภาษาฝรั่งเศส จำนวนบุคลากร และนิสิต/นักศึกษา

มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเปิดสอนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2538 รวม 15 หลักสูตรใน 9 มหาวิทยาลัย การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสแต่ละมหาวิทยาลัยอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานแตกต่างกัน ลักษณะโครงสร้างหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรแตกต่างกัน การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในตอนนี้จึงเสนอภาพรวมของการจัดหลักสูตรภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งการนำเสนอกำลังการผลิตบัณฑิตภาษาฝรั่งเศสซึ่งแสดงด้วยจำนวนบุคลากร และจำนวนนิสิต/นักศึกษา ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในช่วงปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนในหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบันสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ

ลำดับที่	ภาควิชา (จำนวนหลักสูตร)	คณะ (จำนวนหลักสูตร)	มหาวิทยาลัย
1	ภาษาตะวันตก (5)	มนุษยศาสตร์ปลพสังคมศาสตร์ (1)	สงขลานครินทร์
		มนุษยศาสตร์ (2)	รามคำแหง
			ศรีนครินทรวิโรฒ
		โบราณคดี (1)	ศิลปากร
		อักษรศาสตร์ (1)	จุฬาลงกรณ์
2	ภาษาฝรั่งเศส (2)	ศิลปศาสตร์ (1)	ธรรมศาสตร์
		อักษรศาสตร์ (1)	ศิลปากร
3	การศึกษา (2)	ศึกษาศาสตร์ (2)	เกษตรศาสตร์
			สงขลานครินทร์
4	ภาษาต่างประเทศ (1)	มนุษยศาสตร์ (1)	ขอนแก่น
5	ภาษา (1)	มนุษยศาสตร์ (1)	เกษตรศาสตร์
6	สารัตถศึกษา (1)	ครุศาสตร์ (1)	จุฬาลงกรณ์
7	ภาษาปัจจุบันต่างประเทศ(1)	มนุษยศาสตร์ (1)	เชียงใหม่
8	มัธยมศึกษา (1)	ศึกษาศาสตร์ (1)	เชียงใหม่
9	หลักสูตรและวิธีสอน (1)	ศึกษาศาสตร์ (1)	ศิลปากร

จากตางรางที่ 2 พบว่าหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสรวม 15 หลักสูตรเปิดสอนในสถาบันการศึกษาในสังกัดภาควิชาที่มีชื่อเรียกแตกต่างกัน กล่าวคือหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดภาควิชาภาคตะวันตก รองลงมาคือภาควิชาภาษาฝรั่งเศส และภาควิชาการศึกษา นอกจากนั้นหลักสูตรดังกล่าวจะอยู่ในสังกัดของภาควิชาที่มีชื่อเรียกแตกต่างกันตามโครงสร้างของสถาบันนั้น ๆ

เมื่อพิจารณาคณะที่รับผิดชอบการเปิดสอนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศส พบว่าหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะมนุษยศาสตร์ และรองลงมาคือคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ และที่รับผิดชอบหลักสูตรเดียวจะอยู่ในความรับผิดชอบของคณะซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ได้แก่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และคณะโบราณคดี

มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสรวม 9 มหาวิทยาลัยนั้นมีเพียงมหาวิทยาลัยศิลปากรที่เปิดสอนถึง 3 หลักสูตร ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ เปิดสอน 2 หลักสูตร มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรเดียวคือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การบริหารหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสโดยหน่วยงานต่างกัน และดำเนินการในสถาบันต่างกัน ทำให้ลักษณะของหลักสูตรแตกต่างกันตามความเข้ม และจุดเน้นในการเรียนการสอน เมื่อวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสแต่ละหลักสูตรในรูปของจำนวนหน่วยกิตตลอดจนหลักสูตร พบความแตกต่างของจำนวนหน่วยกิตและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังแสดงในตารางที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและพิสัยจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรและเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543

ลำดับที่	จำนวนหน่วยกิตตามประเภทหลักสูตร	ปี พ.ศ.		
		2531	2537	2543
1	จำนวนหน่วยกิตคลอดหลักสูตร			
	หลักสูตร ป.ตรี - ค่าเฉลี่ย	139	141	144
	- พิสัย	130-147	135-147	144-147
	หลักสูตรป.โท - ค่าเฉลี่ย	44	45	46
	- พิสัย	42-45	42-48	44-48
	หลักสูตรป.เอก - ค่าเฉลี่ย	-	-	66*
	- พิสัย	-	-	-
2	จำนวนหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับปริญญาตรี			
	วิชาเอก - ค่าเฉลี่ย	56	56	59
	- พิสัย	33-79	33-79	33-84
	วิชาโท - ค่าเฉลี่ย	29	29	23
	- พิสัย	20-38	20-38	15-30
	วิชาเอกคู่ (เฉพาะภาษาฝรั่งเศส)			
	- ค่าเฉลี่ย	34	34	34
	- พิสัย	-	-	-
	วิชาเอกเดี่ยว - ค่าเฉลี่ย	-	-	60
	- พิสัย	-	-	-

* หลักสูตรผ่านการอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย และกำหนดเปิดสอนภาคปลาย ปีการศึกษา 2538

เมื่อศึกษาค่าพิสัยของจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศส พบว่าแต่ละมหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสแตกต่างกัน ในระดับปริญญาตรี ในปี พ.ศ.2531 หลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 130 หน่วยกิต ถึง 147 หน่วยกิต และตั้งแต่ 135 หน่วยกิตถึง 147 หน่วยกิตในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเป็น 144 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2543 ส่วนระดับปริญญาโทจำนวหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่แตกต่างกันมากนักคือ ในปี พ.ศ.2531 มีเปิดสอนแห่งเดียวคือที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีค่าตั้งแต่ 45 หน่วยกิต ถึง 48 หน่วยกิต และในปี พ.ศ.2537 มีค่าตั้งแต่ 40 หน่วยกิต ถึง 50 หน่วยกิต เมื่อพิจารณาดูจำนวนหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสพบว่า

เมื่อศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ.2531 จากจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยนตลอดหลักสูตรเท่ากับ 139 หน่วยกิต เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรในปี พ.ศ.2537 พบว่าจำนวนหน่วยกิตเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยเป็น 141 หน่วยกิต และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 144 หน่วยกิตในปี พ.ศ.2543 ส่วนในระดับปริญญาโทในปีพ.ศ. 2531 พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยนตลอดหลักสูตรเท่ากับ 44 หน่วยกิต เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรในปี พ.ศ.2537 พบว่าจำนวนหน่วยกิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 45 หน่วยกิต และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอกีเล็กน้อยเป็น 46 หน่วยกิต

สำหรับระดับปริญญาเอกจะมีการเปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกภาษาฝรั่งเศสเป็นครั้งแรก โดยคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคปลายปีการศึกษา 2538 นั้นได้กำหนดจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรเท่ากับ 66 หน่วยกิต และในปี พ.ศ.2543 ยังไม่มีรายละเอียดว่าจำนวนหน่วยกิตควรจะเป็นเท่าไร

เมื่อศึกษาค่าพิสัยของจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรในแต่ละระดับพบว่าแต่ละมหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสแตกต่างกัน กล่าวคือในระดับปริญญาตรี ปี พ.ศ.2531 มีจำนวนหน่วยกิตตั้งแต่ 130-147 หน่วยกิต ได้มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเป็น 135-147 หน่วยกิตในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเป็น 144-147 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2543 สำหรับในระดับปริญญาโทพบว่าในปี พ.ศ.2531 มีการจัดหลักสูตรแตกต่างกันเล็กน้อยคือตั้งแต่ 42-45 หน่วยกิต ได้มีการปรับเปลี่ยนเล็กน้อยเป็น 42-48 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเป็น 44-48 ในปี พ.ศ.2543 สำหรับในระดับปริญญาเอกจะมีการเปิดสอนแห่งเดียวคือที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจะเริ่มเปิดสอนในภาคปลายปีการศึกษา 2538

I16892057

สำหรับค่าพิสัยของจำนวนหน่วยกิต เฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาตรี พบว่าแต่ละมหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรแตกต่างกัน กล่าวคือ ในหมวดวิชาเอกในปี พ.ศ.2531 มีจำนวนหน่วยกิตตั้งแต่ 33-79 หน่วยกิต และยังคงมีค่าพิสัยคงเดิมในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเปลี่ยนเป็น 33-84 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2543 ส่วนในหมวดวิชาโทมีจำนวนหน่วยกิตตั้งแต่ 20-38 หน่วยกิต ทั้งในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเปลี่ยนเป็น 15-30 หน่วยกิตในปี พ.ศ.2543 สำหรับในหมวดวิชาเอกคู่ และวิชาเอกเดี่ยว มีเปิดสอนเฉพาะที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพียงแห่งเดียวเท่านั้น จึงไม่มีค่านิสัยที่จะนำมาแสดงในช่วงนี้

เมื่อพิจารณาจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยตลอดหลักสูตรในแต่ละระดับพบว่ามีแนวโน้มที่สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ ในระดับปริญญาตรี ปี พ.ศ.2531 มีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยตลอดหลักสูตรเท่ากัน 139 หน่วยกิต เพิ่มขึ้นเป็น 141 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2537 และเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยเป็น 144 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2543 ส่วนระดับปริญญาโทมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นจาก 44 หน่วยกิต เป็น 45 หน่วยกิต และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยเป็น 46 หน่วยกิต ตามลำดับ สำหรับระดับปริญญาเอกซึ่งจะเปิดสอนในปี พ.ศ.2538 นั้น มีจำนวนหน่วยกิตเท่ากับ 66 หน่วยกิต และในปี พ.ศ. 2543 คาดว่าจะยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนหน่วยกิต

สำหรับจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสที่เป็นวิชาเอกและวิชาโทในระดับปริญญาตรี พบว่าในหมวดวิชาเอก ปี พ.ศ.2531 มีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยเท่ากับ 56 หน่วยกิตและยังมีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยคงเดิม ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 59 หน่วยกิตในปี พ.ศ.2543 สำหรับจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยในหมวดวิชาโทมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงใน 2 ช่วงแรก เป็นทำนองเดียวกันในหมวดวิชาเอกกล่าวคือ มีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยทั้งในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 เท่ากันคือ 29 หน่วยกิต และคาดว่าจะกลับลดลงเล็กน้อยเป็น 23 หน่วยกิต ในปี พ.ศ.2543 ส่วนจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยในหมวดวิชาเอกคู่ และวิชาเอกเดี่ยว มีเปิดสอนเฉพาะที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพียงแห่งเดียวเท่านั้น พบว่าวิชาเอกคู่ (เฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศส) มีจำนวนหน่วยกิตคงที่จนถึงปัจจุบัน และคาดว่าจะยังคงไม่เปลี่ยนแปลงจนถึงปี พ.ศ.2543 คือ 34 หน่วยกิต ส่วนวิชาเอกเดี่ยวมีบรรจุไว้ในหลักสูตรซึ่งจะเริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นไปนั้น มีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยเท่ากับ 60 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นไปนั้นมีจำนวนหน่วยกิตเฉลี่ยเท่ากับ 60 หน่วยกิต และคาด

ว่าจะยังคงเดิมในปี พ.ศ.2543

การศึกษาภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรภาษาฝรั่งเศส นอกจากจะศึกษาจากโครงสร้างของหลักสูตรแล้วควรต้องพิจารณากำลังการผลิตบันทึกจากจำนวนบุคลากรอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศส และจำนวนนิสิต/นักศึกษาด้วย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนบุคลากร และนิสิต/นักศึกษา เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2531 พ.ศ. 2537 และ พ.ศ.2543 ไว้ในตาราง 4-6 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามระดับการศึกษาที่สอน ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

ระดับการศึกษาที่สอน	ร้อยละ(จำนวน)		
	2531	2537	2543
ปริญญาตรีอย่างเดียว	75.00 (90)	60.00 (78)	57.89 (77)
ปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา	23.33 (28)	37.69 (49)	38.35 (51)
บัณฑิตศึกษาอย่างเดียว	1.57 (2)	2.31 (3)	3.76 (5)
รวม	100.00(120)	100.00(130)	100.00(133)

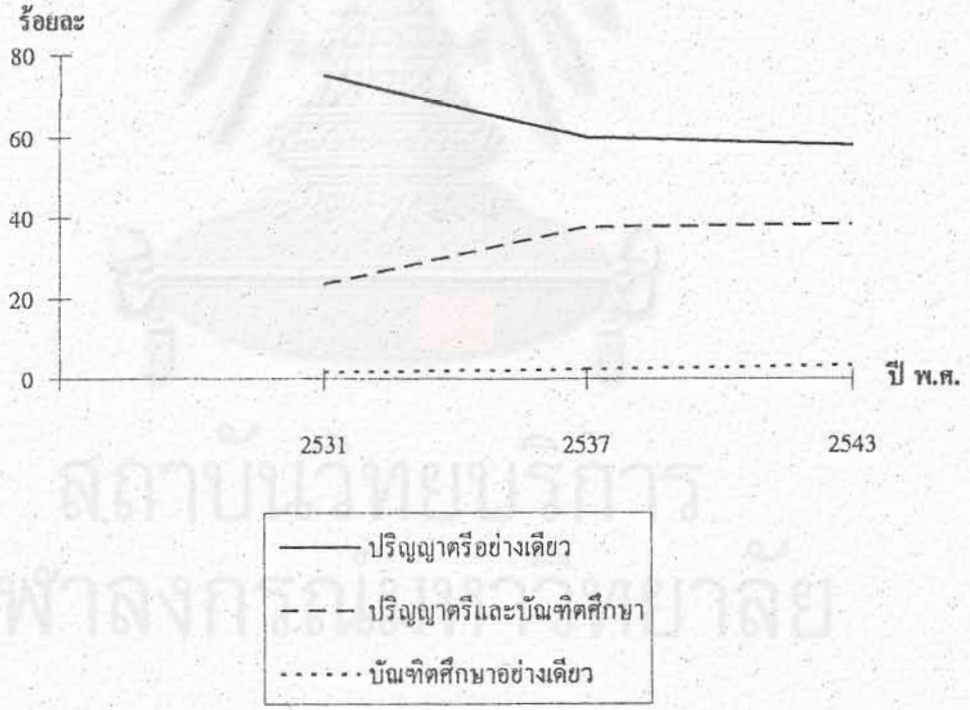

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามระดับการศึกษาที่สอน ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

จากตารางที่ 4 และแผนภูมิที่ 1 แสดงว่าจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดทุกสถาบันเพิ่มขึ้นจาก 120 คน ในปี พ.ศ.2531 เป็น 130 คน ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเป็น 133 คน ในปี พ.ศ.2543 เมื่อพิจารณาแยกตามระดับที่สอนพบว่า สัดส่วนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนระดับปริญญาตรีอย่างเดียวมีแนวโน้มลดลงจากช่วงปี พ.ศ.2531-2537 และจากช่วงปี พ.ศ.2537 ถึง 2543 คือลดลงจากร้อยละ 75.00 เป็นร้อยละ 60.00 และร้อยละ 57.89 ตามลำดับ ในขณะที่สัดส่วนอาจารย์ที่สอนทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา และที่สอนระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเดียวมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นคือจากจำนวนอาจารย์ที่สอนทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.33 เป็นร้อยละ 37.69 และร้อยละ 38.35 จำนวนอาจารย์ที่สอนระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเดียวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.57 เป็นร้อยละ 2.31 และร้อยละ 3.76

แนวโน้มดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนในระดับปริญญาตรีมีจำนวนลดลง ในขณะที่จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนในระดับปริญญาตรีกับระดับบัณฑิตศึกษา และที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษา มีจำนวนเพิ่มขึ้น ข้อมูลนี้แสดงว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนในระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ.2531 ได้มีการพัฒนาตนเองให้มีวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายงานการเปิดหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสในระดับบัณฑิตศึกษา และในผลทำให้จำนวนอาจารย์ที่สอนได้ทั้งสองระดับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการยืนยันในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบวุฒิการศึกษาของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในตารางที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามวุฒิการศึกษา ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

ระดับการศึกษาที่สอน	ร้อยละ(จำนวน)		
	2531	2537	2543
ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4.17 (5)	3.08 (4)	2.27 (3)
ระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรชั้นสูง	1.66 (2)	1.54 (2)	1.49 (1)
ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า	52.50 (63)	48.46 (63)	41.79 (56)
ระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า	41.67 (50)	46.92 (61)	54.48 (73)
รวม	100.00(120)	100.00(130)	100.00(133)

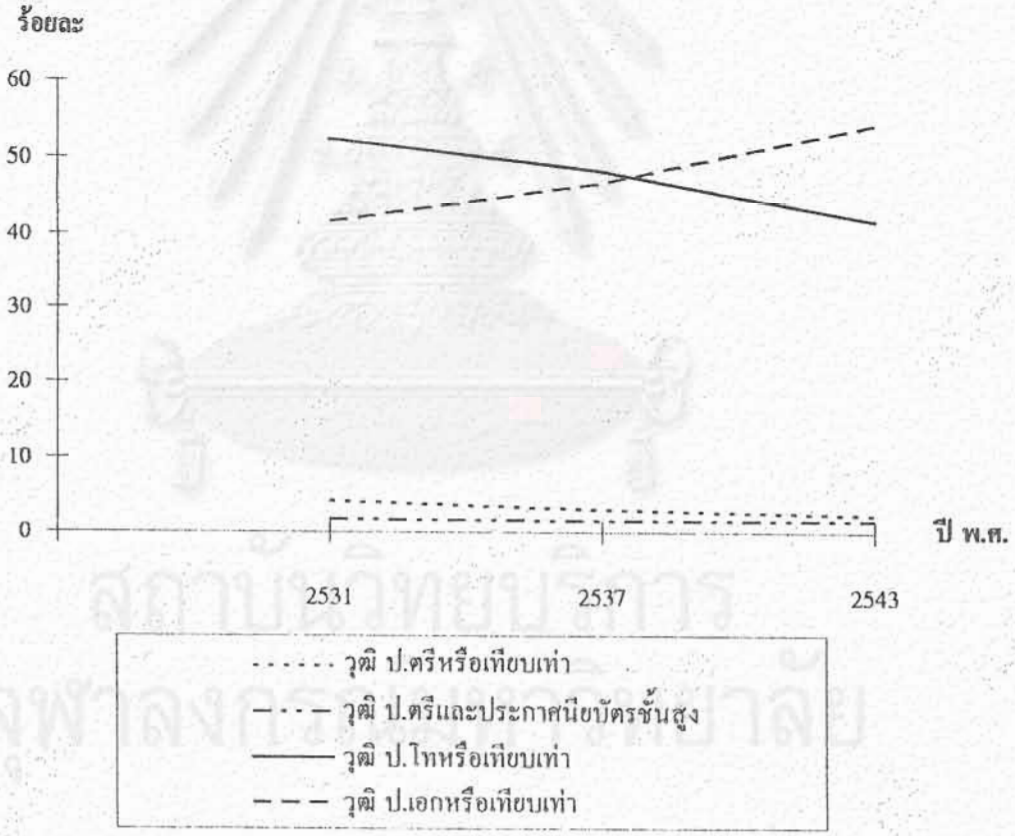

แผนภูมิที่ 2 ร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามวุฒิการศึกษาปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

จากตารางที่ 5 และแผนภูมิที่ 2 พบว่า ร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรขั้นสูงและระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในช่วงปี พ.ศ.2531-2537 และจากปี พ.ศ.2537-2543 มีแนวโน้มลดลงทุกระดับ ยกเว้นในระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่าเท่านั้นที่มีร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน คือจากร้อยละ 41.67 เป็นร้อยละ 46.92 และร้อยละ 54.48 แนวโน้มนี้แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาวุฒิการศึกษาโดยการไปศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบในระดับบัณฑิตศึกษาที่เพิ่มบทบาทและความสำคัญยิ่งขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ สัดส่วนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่มีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 95.38 ในปี พ.ศ.2537 ย่อมเป็นเครื่องประกันคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันได้ดี

คุณภาพการเรียนการสอนนอกจากจะพิจารณาที่คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอนแล้ว ปริมาณของอาจารย์ผู้สอนเป็นดัชนีอีกตัวหนึ่งที่จะบอกคุณภาพการเรียนการสอนได้ โดยทั่วไปการสอนในระดับอุดมศึกษา ปริมาณของผู้สอนพิจารณาจากอัตราส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน (Student-teacher ratio) ควรเป็น 15:1 (ตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย) เมื่อพิจารณาจากดัชนีอัตราส่วนผู้เรียนต่อผู้สอนดังกล่าว แสดงว่าในปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2543 ควรมีจำนวนนิสิตนักศึกษาภาษาฝรั่งเศส ประมาณ 1,440; 1,560 และ 1,668 คน ตามลำดับ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลชุดนี้ในการตรวจสอบปริมาณภาระงานวัดจากจำนวนนิสิต/นักศึกษาภาษาฝรั่งเศสว่าอาจารย์ผู้สอนมีภาระงานมากหรือน้อยกว่าเกณฑ์ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามระดับการศึกษา ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

ระดับการศึกษาที่สอน	ร้อยละ(จำนวน)		
	2531	2537	2543
ปริญญาตรี *	1379	1306	1544
ปริญญาตรีโท	33	72	105
ปริญญาเอก	-	-	10
รวม	1412	1378	1659

หมายเหตุ * ไม่นับรวมจำนวนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด

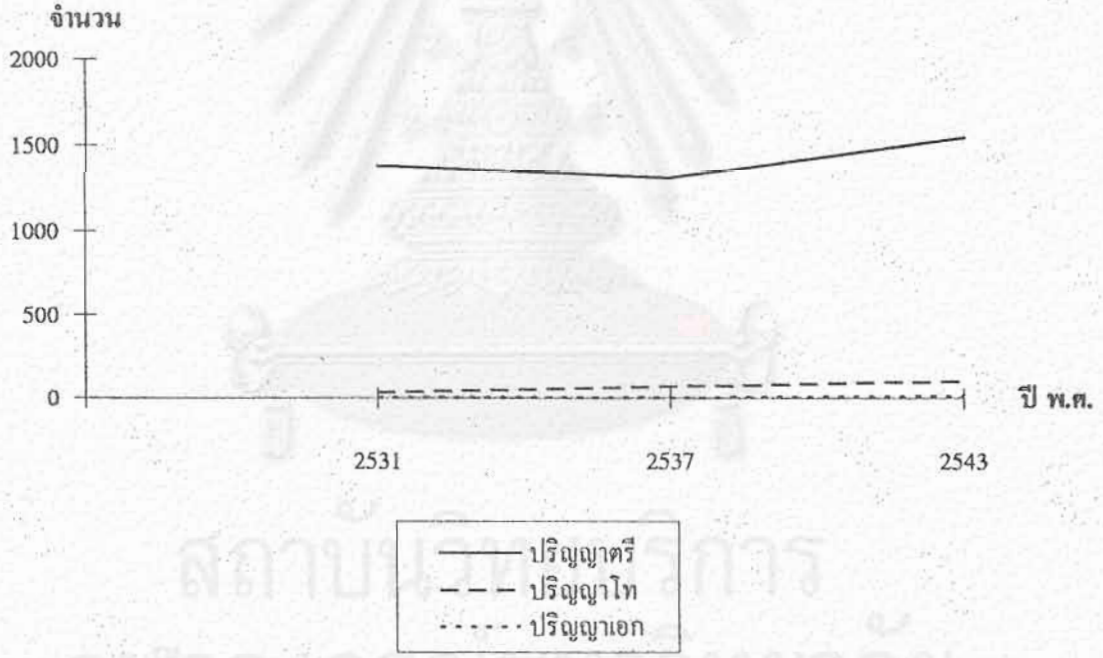

แผนภูมิที่ 3 จำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามระดับการศึกษาที่สอน ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 6 และแผนภูมิที่ 3 พบว่า ในระดับปริญญาตรีมีจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสช่วงปี พ.ศ.2531-2537 ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย อย่างไรก็ดีข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้แสดงว่าจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสจากช่วงปี พ.ศ.2537-2543 มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นคือเพิ่มขึ้นจากจำนวน 1,306 คน เป็นจำนวน 1,544 คน

สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโท นิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสจากช่วงปี พ.ศ. 2531-2537 และช่วงปี พ.ศ.2537-2543 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับจากจำนวน 33 คน เป็น 72 คน และ 105 คน ตามลำดับ คิดเป็น 2 และ 3 เท่าของจำนวนนิสิต/นักศึกษาในปี พ.ศ. 2531

สำหรับระดับปริญญาเอก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนหลักสูตรวิชาภาษาฝร้างเศสเป็นแห่งแรกในภาคปลาย ปีการศึกษา 2538 โดยจะเปิดรับสมัครนิสิต/นักศึกษาปีละ 5 คน และจะเปิดรับทุก 2 ปี ดังนั้นจึงคาดว่าในปี พ.ศ.2543 จะมีนิสิต/นักศึกษาประมาณ 10 คน

ในภาพรวมจะเห็นว่านิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสในช่วงปี พ.ศ.2531-2537 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย คือจากจำนวน 1,412 คน เป็น 1,378 คน แต่จะมีแนวโน้มเพิ่มยิ่งขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2537-2543 ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสทั้งสิ้น 1,659 คน และจำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เพิ่มขึ้นนั้นจะเพิ่มขึ้นในทุกระดับการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์จำนวนนิสิต/นักศึกษาที่คำนวณจากอัตราส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน พบว่า การเรียนการสอนตามหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสรวม 15 หลักสูตร เป็นไปตามเกณฑ์ ภาระงานของอาจารย์ผู้สอนโดยเฉลี่ยไม่เกินกำลัง แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแยกตามระดับการศึกษาจะเห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีแนวโน้มต้องรับผิดชอบสอนนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากจำนวนนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลงในขณะที่นิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสในตอนต่อไป เพื่อศึกษาว่ามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการให้มีการพัฒนาอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในด้านวุฒิการศึกษา ผลงานวิชาการอย่างไร และศึกษาว่าภาระงานและความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ตอนที่ 2 คุณลักษณะ ผลงาน และความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยเสนอคุณลักษณะกายภาพของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสก่อนเป็นเบื้องต้น จากนั้นจึงนำเสนอคุณลักษณะด้านวิชาการและประสบการณ์ ตลอดจนภาระงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2537 ในตอนสุดท้ายผู้วิจัยนำเสนอความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านวิชาการและภาระงานในปี พ.ศ. 2543 ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ได้จากอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 83 คน ในปี พ.ศ.2531 จากงานวิจัยของผู้วิจัย (เริงรัชนี นิ่มนวล, 2531) และอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำนวน 74 คน ในปี พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จำนวนอาจารย์ที่ลดลงมิได้แสดงว่าจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสลดลง แต่แสดงถึงสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกัน การพิจารณาเปรียบเทียบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจึงใช้ค่าร้อยละในการเปรียบเทียบโดยตลอด รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามคุณลักษณะกายภาพ ปี พ.ศ. 2531 และ 2537

คุณลักษณะกายภาพอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส	2531	2537
	ร้อยละ(จำนวน)	ร้อยละ(จำนวน)
- เพศ		
ชาย	7.23 (6)	8.11 (6)
หญิง	92.77 (77)	91.89 (68)
- อายุ		
25 - 35 ปี	20.48 (17)	13.51 (10)
36 - 45 ปี	56.63 (47)	40.54 (30)
46 - 55 ปี	22.89 (19)	37.84 (28)
56 ปีขึ้นไป	-	8.11 (6)

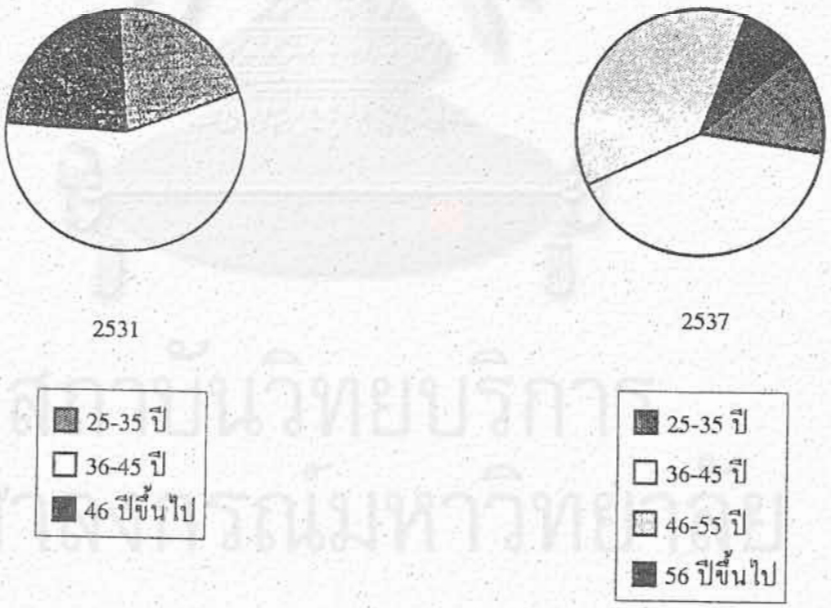

แผนภูมิที่ 4 ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามอายุ ปี พ.ศ. 2531 และ 2537

จากตารางที่ 7 และแผนภูมิที่ 4 แสดงว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีเพศชายเพียงร้อยละ 7-8 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คือร้อยละ 56.63 และ 40.54 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาาฝรั่งเศสในปี พ.ศ.2537 มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากมีอายุเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นคือ ร้อยละ 22.89 เป็นร้อยละ 37.84

คุณลักษณะทางกายภาพด้านอายุของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเปลี่ยนไปตามระยะเวลาจาก พ.ศ.2531 ถึง พ.ศ.2537 เมื่อผู้วิจัยศึกษาคุณลักษณะทางวิชาการด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ตำแหน่งวิชาการและผลงานทางวิชาการก็พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลาที่ผ่านไปเช่นเดียวกัน ดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 8-9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตา คุณลักษณะทางวิชาการ ปี พ.ศ.2531 และ 2537

ลำดับที่	คุณลักษณะทางวิชาการของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส	2531		2537	
		ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)
1	วุฒิการศึกษาสูงสุด				
	ปริญญาตรี	6.03	(5)	5.41	(4)
	ปริญญาโท	45.78	(38)	41.89	(31)
	ปริญญาเอก	42.17	(35)	50.00	(37)
	อื่น ๆ (D.E.A.)	6.02	(5)	2.70	(2)
2	ประเทศที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด				
	ประเทศไทย	13.25	(11)	10.81	(8)
	ประเทศฝรั่งเศส	81.93	(68)	85.14	(63)
	สหรัฐอเมริกา	2.41	(2)	2.70	(2)
	อื่น ๆ (กรีซ แคนาดา)	2.41	(2)	1.35	(1)
3	ประสบการณ์ในการสอนภาษาฝรั่งเศส				
	ต่ำกว่า 5 ปี	6.03	(5)	5.41	(4)
	6 - 10 ปี	20.48	(17)	9.46	(7)
	11 - 15 ปี	26.51	(22)	17.57	(13)
	16 - 20 ปี	46.99	(39)	18.92	(14)
	21 - 25 ปี	-		28.37	(21)
	26 ปีขึ้นไป	-		20.27	(15)
4	ตำแหน่งทางวิชาการ				
	อาจารย์	36.46	(30)	32.43	(24)
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	42.17	(35)	36.49	(27)
	รองศาสตราจารย์	20.48	(17)	28.38	(21)
	ศาสตราจารย์	1.20	(1)	2.70	(2)

การเปลี่ยนแปลงในด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีวุฒิปริญญาโทและปริญญาเอกใกล้เคียงกันคือ มีวุฒิปริญญาโทร้อยละ 45.78 และร้อยละ 41.89 และวุฒิปริญญาเอก ร้อยละ 42.17 และร้อยละ 50.00 แต่สำหรับวุฒิปริญญาโทมีแนวโน้มลดลงในขณะที่วุฒิปริญญาตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดที่นำเสนอในตารางที่ 5 ซึ่งเป็นการยืนยันว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีการพัฒนาความรู้ของตนเองได้สูงขึ้น อันจะเป็นเครื่องประกันคุณภาพการสอนภาษาฝรั่งเศส หลักฐานอีกประการหนึ่งเห็นได้จากประเทศที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสสำเร็จการศึกษาสูงสุด ซึ่งแสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดจากประเทศฝรั่งเศส คือร้อยละ 81.93 และร้อยละ 85.14

ในด้านประสบการณ์การสอนภาษาฝรั่งเศส อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นเวลา 16 ปีขึ้นไป คือร้อยละ 46.99 ในปี พ.ศ.2531 และในกลุ่มนี้ยังคงเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญ 3 อันดับแรกในปี พ.ศ.2537 กล่าวคือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นเวลา 21-25 ปี คือร้อยละ 28.37 เวลา 26 ปีขึ้นไปคือร้อยละ 20.27 และเวลา 16-20 ปี คือร้อยละ 18.92

สำหรับตำแหน่งทางวิชาการในปี พ.ศ.2531 มีอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ คือร้อยละ 42.17 รองลงมามีตำแหน่งเป็นอาจารย์คือร้อยละ 36.49 เป็นรองศาสตราจารย์คือร้อยละ 20.48 และเป็นศาสตราจารย์น้อยที่สุดคือร้อยละ 1.20 และเป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ.2537 ตำแหน่งทางวิชาการที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคือ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ คือเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.38 และร้อยละ 2.70 ตามลำดับ ซึ่งแสดงถึงการเลื่อนตำแหน่งวิชาการของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสนั่นเอง

ตารางที่ 9 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามประสบการณ์ ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543

ลำดับที่	ประสบการณ์	2531 ร้อยละ (จำนวน)	2537 ร้อยละ (จำนวน)	2543 ร้อยละ (จำนวน)
1	ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส			
	- เคย	81.93 (68)	89.19 (66)	-
	- ไม่เคย	18.07 (15)	10.81 (8)	-
2	สถาบันหรือหน่วยงานที่เข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)			
	- สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย	31.33 (26)	43.24 (32)	-
	- หน่วยศึกษานิเทศก์ สายวิชาภาษาฝรั่งเศส	12.05 (10)	24.32 (18)	-
	- มหาวิทยาลัยในประเทศไทย	19.28 (16)	50.00 (37)	
	- สถาบันหรือมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศส	63.86 (53)	66.22 (49)	-
	- B.A.L.	-	40.54 (30)	-
	- B.A.L.ร่วมกับสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยหรือร่วมกับสถาบันหรือหน่วยงานอื่นๆ	3.61 (3)	62.16 (46)	-

ตารางที่ 9 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามประสบการณ์ ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 (ต่อ)

ลำดับที่	ประสบการณ์	2531	2537	2543
		ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
3	การเป็นสมาชิกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย			
	- ไม่เป็น	30.12 (25)	31.08 (23)	24.32 (18)
	- เป็น	69.88 (58)	68.91 (51)	71.62 (53)
	- เป็นรายปี	-	3.92 (2)	7.55 (4)
	- เป็นตลอดชีพ	-	90.20 (46)	92.45 (49)
	- ไม่ตอบ	-	5.88 (3)	4.05 (3)
4	ผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์ที่พิมพ์ออกเผยแพร่ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา			
	- มี	59.04 (49)	67.57 (50)	90.54 (67)
	- ไม่มี	40.96 (34)	32.43 (24)	6.76 (5)
5	ลักษณะของผลงานที่พิมพ์ออกเผยแพร่ (สำหรับผู้ที่ตอบว่ามี)			
	- บทความ	40.82 (20)	45.95 (34)	61.19 (41)
	- ตำรา	32.65 (16)	24.32 (18)	64.18 (43)
	- งานวิจัย	24.49 (12)	24.32 (18)	58.21 (39)
	- อื่น ๆ (แปลหนังสือ)	2.04 (1)	1.35 (1)	-
	- ไม่ตอบ	-	14.86 (11)	-

จากตารางที่ 9 พบว่าในด้านประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมร้อยละ 81.93 ในปี พ.ศ.2531 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 89.19 ในปี พ.ศ.2537

สำหรับสถาบันหรือหน่วยงานที่เข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศส พบว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันหรือมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสคือร้อยละ 63.86 ในปี พ.ศ.2531 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66.22 ในปี พ.ศ.2537 ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลฝรั่งเศสได้ให้ความช่วยเหลือในรูปของทุนศึกษาต่อและทุนฝึกอบรมค่อนข้างมาก โดยกระจายไปตามมหาวิทยาลัยทั้ง 9 มหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงและได้ดำเนินการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนกระทั่งปัจจุบัน

ในปัจจุบันอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยคือร้อยละ 69.88 ในปี พ.ศ.2531 และลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ.2537 เป็นร้อยละ 68.91 และในบรรดาอาจารย์ที่เป็นสมาชิกนี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกประเภทตลอดชีพถึงร้อยละ 90.20 จำนวนสมาชิกตลอดชีพในปี พ.ศ.2543 คาดว่าจะสูงถึงร้อยละ 92.45 ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นสมาชิกประเภทตลอดชีพได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า เมื่อเทียบกับการจ่ายค่าสมาชิกซึ่งราคายอมเยาว์มาก เช่น การได้รับสิทธิพิเศษในการร่วมกิจกรรม ทุนการศึกษาต่อ ทุนฝึกอบรม วารสารทุก 4 เดือน ฯลฯ

สำหรับคุณลักษณะของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเมื่อศึกษาจากผลงานวิชาการ พบว่าในปี พ.ศ.2531 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์คือ ร้อยละ 59.04 ในปี พ.ศ.2537 และพ.ศ.2543 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67.57 และร้อยละ 90.54 ตามลำดับ ในบรรดาอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่มีผลงานทางวิชาการในปี พ.ศ.2531 ส่วนใหญ่มีลักษณะของผลงานที่พิมพ์ออกเผยแพร่ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาในรูปของบทความมากที่สุดคือ ร้อยละ 40.82 รองลงมาคือในรูปของตำราและงานวิจัยคือร้อยละ 32.65 และร้อยละ 24.49 ตามลำดับ ส่วนในปี พ.ศ.2537 และพ.ศ.2543 ถ้าดูจากจำนวนอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามจะเห็นว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้ง 2 ลักษณะผลงาน กล่าวคือในรูปของบทความเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24.32 และร้อยละ 58.21 ตามลำดับ ส่วนในรูปของตำรากลับลดลงเหลือร้อยละ 24.32 ในปี พ.ศ. 2537 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65.18 ในปี พ.ศ.2543

คุณลักษณะของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่มีคุณลักษณะค่อนข้างคงที่ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2531-2537 คือภาระงานสอน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมจากจำนวนนิสิต/นักศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ดังแสดงในผลการวิเคราะห์ตอนที่ 1 ข้างต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาระงานสอนและงานพิเศษของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสสนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังรายละเอียดในตารางที่ 10-11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามภาระงาน ปี 2531 และ 2537

ลำดับที่	ภาระงาน	2531		2537	
		ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)
1	ระดับที่สอน				
	ปริญญาตรี	97.59	(81)	95.95	(71)
	ปริญญาโท	25.30	(21)	44.59	(33)
	ปริญญาเอก	-		-	
2	จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ในภาคต้น				
	1-3 ชั่วโมง	3.61	(3)	4.05	(3)
	4-6 ชั่วโมง	46.99	(39)	40.54	(30)
	7-9 ชั่วโมง	49.40	(41)	37.83	(28)
	10 ชั่วโมงขึ้นไป	10.84	(9)	17.57	(13)
3	จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ในภาคปลาย				
	1-3 ชั่วโมง	2.41	(2)	8.11	(6)
	4-6 ชั่วโมง	36.46	(30)	35.14	(26)
	7-9 ชั่วโมง	50.60	(42)	37.83	(28)
	10 ชั่วโมงขึ้นไป	9.64	(8)	18.92	(14)
	ไม่มีสอน (ทำหน้าที่อื่นและเป็นอาจารย์พิเศษที่สถาบันอื่น	1.20	(1)	-	

จากตารางที่ 10 พบว่า มีจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนในระดับปริญญาตรีมากที่สุดทั้งในปี พ.ศ.2531 และ 2537 คือร้อยละ 97.59 และ 95.95 สำหรับระดับปริญญาโทมีจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่สอนในระดับนี้ร้อยละ 25.30 และร้อยละ 44.49 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีจำนวนอาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาโทลดลง และขณะเดียวกันมีจำนวนอาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการยืนยันความถูกต้องเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ในภาคต้นและภาคปลาย เมื่อพิจารณาจากข้อมูลปี พ.ศ.2531 พบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงสอนระหว่าง 7-9 ชั่วโมงเช่นเดียวกันคือ ร้อยละ 49.40 ในภาคต้น และร้อยละ 50.60 ในภาคปลาย แต่ในปี พ.ศ.2537 พบว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงสอนระหว่าง 4-6 ชั่วโมง คือร้อยละ 40.54 ในภาคต้น และระหว่าง 7-9 ชั่วโมง คือร้อยละ 37.83 ในภาคปลาย ในภาพรวมจะเห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีภาระงานการสอนน้อยลง ทั้งนี้เนื่องจากมีภาระอื่นมากขึ้น และเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสอื่นยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองในด้านการผลิตผลงานทางวิชาการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามกิจกรรมพิเศษและงานพิเศษ ปี 2531, 2537 และ 2543

ลำดับที่	ประสบการณ์	2531		2537		2543	
		ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)
1	กิจกรรมพิเศษที่ต้องทำและเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน						
	ไม่มี	42.17	(35)	29.70	(22)	21.62	(16)
	ไม่ตอบ	-		2.70	(2)	12.16	(9)
	มี (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	57.83	(48)	67.60	(50)	66.22	(49)
	ที่ปรึกษาของชมรมภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศ	45.83	(22)	46.00	(23)	46.94	(23)
	วิทยากร	47.92	(23)	44.00	(22)	46.94	(23)
	อาจารย์พิเศษ (ในสถาบันอื่นๆ)	25.00	(12)	24.00	(12)	38.76	(19)
	กรรมการสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย	14.58	(7)	16.00	(8)	16.33	(8)
	อื่น ๆ	-		30.00	(15)	30.61	(15)
2	งานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือจากการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)						
	หัวหน้าภาควิชา/แผนก/สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส	19.28	(16)	21.62	(16)	18.92	(14)
	อาจารย์ที่ปรึกษา	83.13	(69)	77.03	(57)	83.78	(62)
	กรรมการภายในคณะ	61.45	(51)	59.46	(44)	63.51	(47)
	กรรมการภายในมหาวิทยาลัย	20.48	(17)	39.19	(29)	39.19	(29)
	อื่นๆ(กรรมการบริหารอื่น, งานวิจัย, งานธุรการ ธุรกิจส่วนตัว)	25.30	(21)	16.22	(12)	5.41	(14)
	ไม่ตอบ	-		4.05	(3)	1.35	(1)

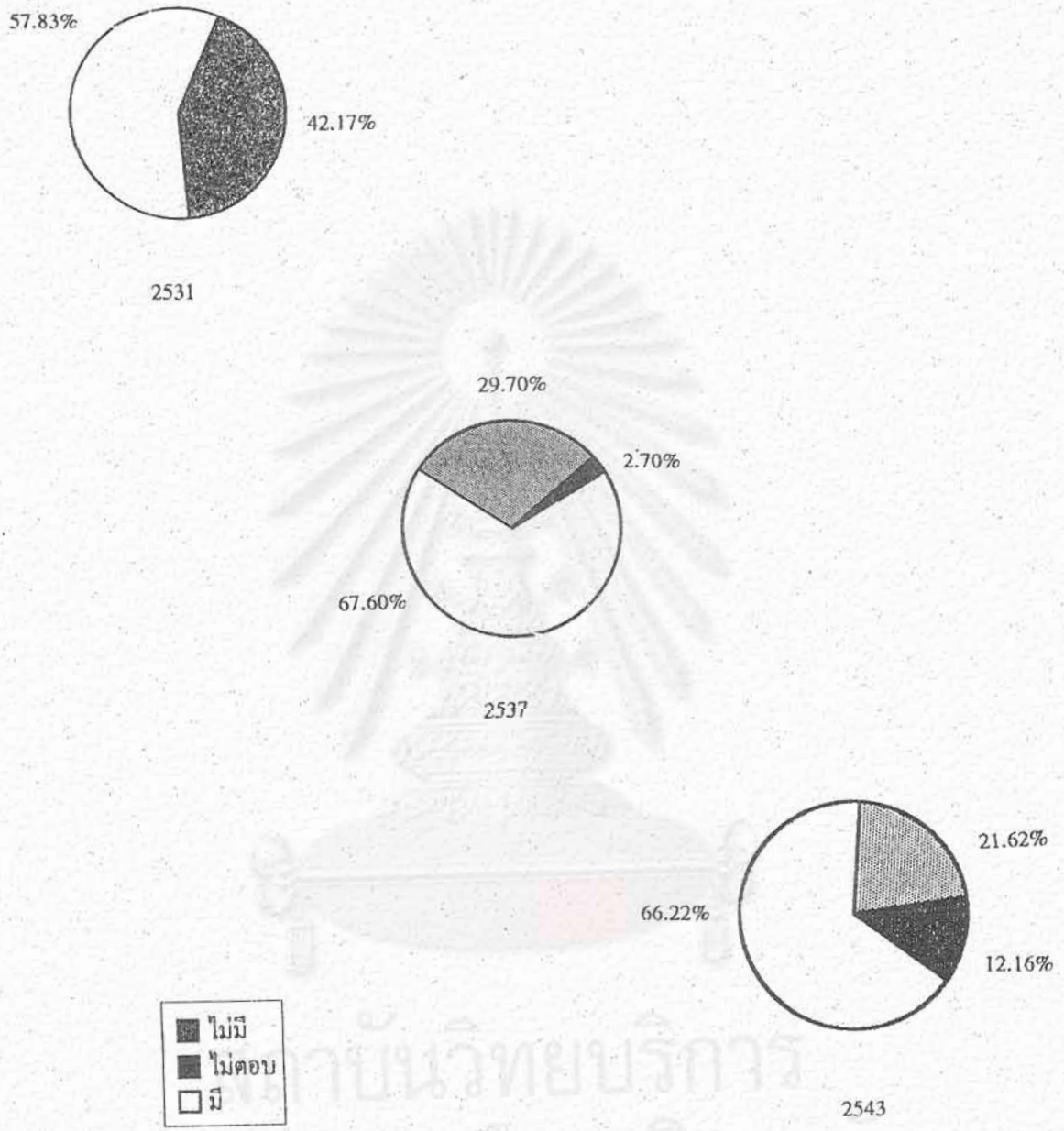

แผนภูมิที่ 5 ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามกิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการเรียน-การสอน ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 11 และแผนภูมิที่ 5 พบว่า ในด้านกิจกรรมพิเศษที่ต้องทำและเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาฝรั่งเศส อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีกิจกรรมที่ต้องทำคือร้อยละ 57.83 ในปีพ.ศ.2531 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 67.60 ในปี พ.ศ.2537 ส่วนใน พ.ศ.2543 คาดว่าจะมีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ 66.22 และในบรรดาอาจารย์ที่ต้องทำกิจกรรมพิเศษนั้นส่วนใหญ่เป็นวิทยากรและเป็นที่ปรึกษาของชมรมภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศจำนวนใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 45-48 ตลอดทั้ง 3 ระยะ คือ พ.ศ.2531, พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในปี พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องทำถึงร้อยละ 30.00 ซึ่งได้แก่การเป็นกรรมการจัดร่างหลักสูตรหรือกรรมการพิจารณาหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสของสถาบันอื่น การสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยสอนวิชาภาษาฝรั่งเศส การจัดรายการแข่งขันตอบปัญหาภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดชมรมอ่านกวีนิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ในโครงการไทยศึกษาของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ฯลฯ

สำหรับงานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือจากการสอนในปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ร้อยละ 83.13, 77.03 และ 83.78 ตามลำดับ รองลงมาเป็นกรรมการภายในคณะคือ ร้อยละ 61.45, 59.46 และ 63.51 ตามลำดับ และเป็นกรรมการภายในมหาวิทยาลัยคือ ร้อยละ 20.48, 39.19 และ 39.19 ตามลำดับ เมื่อพิจารณางานพิเศษที่ต้องทำ 3 อันดับแรกในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น จะเห็นว่างานพิเศษ 2 อันดับแรกมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่งานพิเศษอันดับที่ 3 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีความสนใจ และมีความต้องการที่จะช่วยเหลือกิจกรรมในการบริหารมหาวิทยาลัยของตนมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามความคาดหวังเกี่ยวกับแผนการดำเนินชีวิต ปี พ.ศ.2543

ความคาดหวัง	ร้อยละ (จำนวน)			
	คงเดิม	สูงขึ้น	ลดลง	ไม่ตอบ
1. วุฒิการศึกษา	93.29 (69)	5.41 (4)	-	1.35 (1)
2. ตำแหน่งวิชาการ	32.43 (24)	56.76 (42)	-	10.81 (8)
3. ประสบการณ์การฝึกอบรม	22.97 (17)	71.62 (53)	-	5.41 (4)
4. ระดับการศึกษาที่สอน	70.27 (52)	28.38 (21)	-	1.35 (1)
5. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่สอน	54.05 (40)	28.38 (21)	5.41 (4)	12.16 (9)

	ร้อยละ (จำนวน) ที่ตอบ	ร้อยละ (จำนวน) ไม่ตอบ
6. การสอนในสถาบันเดิม	93.25 (69)	6.75 (5)
- สอน	87.84 (65)	
- ไม่สอน	5.41 (4)	
7. งานที่สนใจจะทำในอนาคต		
- งานสอน	54.05 (40)	
- งานผลิตผลงานวิชาการ	35.13 (26)	
- งานบริหาร	1.35 (1)	
- บริการวิชาการแก่สังคม	2.70 (2)	
- อื่น ๆ	2.70 (2)	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการดำเนินชีวิตตามความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในตารางที่ 12 พบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีความคาดหวังในช่วงปี พ.ศ.2537-2543 ว่าจะมีวุฒิการศึกษาคงเดิม คือร้อยละ 93.24 มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น คือร้อยละ 56.76 สำหรับประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ อาจารย์

ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่คาดว่าจะมีการไปฝึกอบรมเพิ่มขึ้นคือร้อยละ 71.62 .

ด้านภาระงานสอนและงานพิเศษ พ.ศ.2543 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ร้อยละ 93.24 จะยังคงสอนในสถาบันเดิม อาจารย์ร้อยละ 70.27 คาดว่าจะสอนในระดับเดิม ร้อยละ 54.08 คาดว่าจะมีจำนวนชั่วมงสอนต่อสัปดาห์คงเดิม ส่วนภาระหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากการสอน อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่คาดว่าจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ร้อยละ 83.78 และรองลงมาคือเป็นกรรมกาาารภายในคณะและกรรมการภายในมหาวิทยาลัยคือร้อยละ 63.51 และร้อยละ 39.19 ตามลำดับ

สำหรับด้านความสนใจ อาจารย์ฝรั่งเศสส่วนใหญ่คาดว่าจะให้ความสนใจในด้านการสอนมากที่สุดคือร้อยละ 54.05 และรองลงมาคือการผลิตผลงานทางวิชาการคือร้อยละ 35.13

ในภาพรวมแสดงให้เห็นว่าในช่วงอีก 6 ปีข้างหน้า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ให้ความสนใจในด้านการสอนมากที่สุด และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคุณลักษณะผลงานทางวิชาการของตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงคาดหวังว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นในด้านตำแหน่งทางวิชาการ ด้านการไปฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนและด้านความรู้ทางวิชาการ โดยเฉพาะการผลิตผลงานทางวิชาการ จะเห็นได้ว่ามีค่าร้อยละเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า แต่จะมีลักษณะของผลงานที่ต่างกันเล็กน้อย โดยเฉพาะใน 2 อันดับแรก กล่าวคือ ในช่วงปี พ.ศ.2531-2537 จะมีลักษณะผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่ในรูปของบทความ ตำราและงานวิจัย แต่ในช่วงปี พ.ศ.2537-2543 คาดว่าจะมีลักษณะผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่ในรูปของตำรา บทความและงานวิจัย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่ได้กล่าวไปแล้วนี้ย่อมเป็นข้อยืนยันว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีลักษณะที่ตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในกระแสโลกาภิวัตน์และมีการพัฒนาตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสอย่างแน่นอน

ตอนที่ 3 วิธีการสอนและกิจกรรมการสอน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ตอนแรก สรุปได้ว่าในช่วงปี พ.ศ.2531-2543 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาเพิ่มขึ้น มีประสบการณ์และได้รับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น และมีภาระงานรับผิดชอบสอนนิสิต/นักศึกษาในระดับสูงขึ้น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะทางวิชาการดังกล่าว ย่อมมีผลทำให้วิธีการสอนและกิจกรรมการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 13-15 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสที่ใช้มากที่สุด ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

วิธีการสอนที่ใช้มากที่สุด	ร้อยละ(จำนวน)		
	2531	2537	2543
- Méthode tradtionnelle	10.84 (9)	9.46 (7)	5.41 (4)
- Méthode audio - visuelle	4.82 (4)	9.46 (7)	5.41 (4)
- Approche communicative	9.64 (8)	17.57 (13)	17.57 (13)
- Méthode éclectique	73.49 (61)	62.16 (46)	77.03(57)
- Méthode อื่นๆ (Méthode audio - orale)	1.20 (1)	1.35 (1)	-

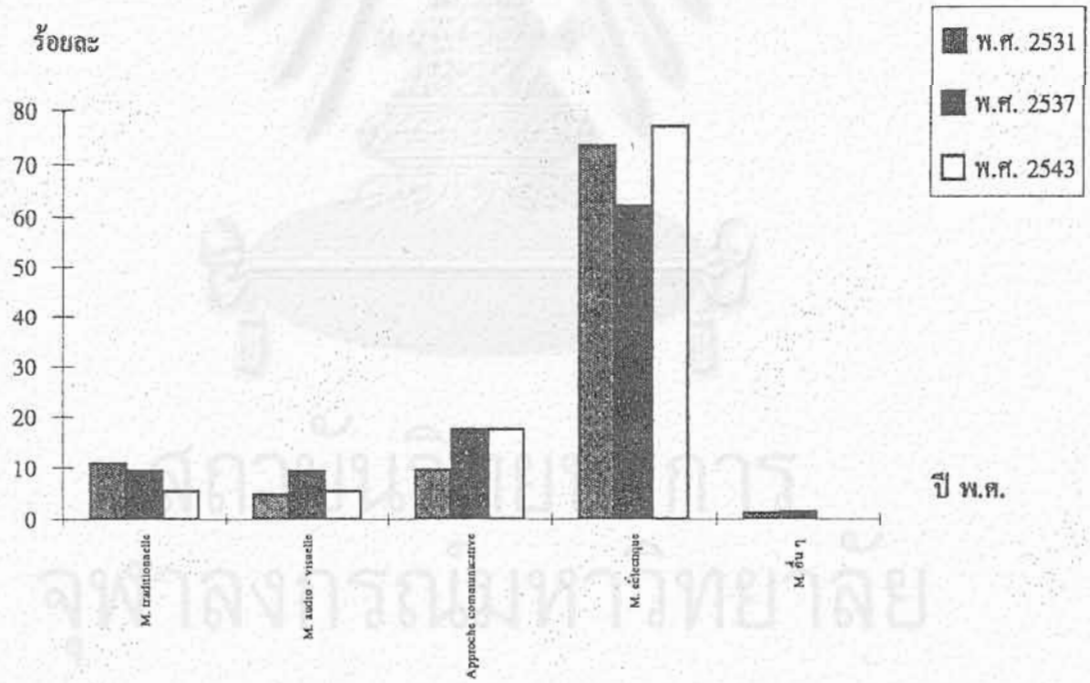

แผนภูมิที่ 6 ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสที่ใช้มากที่สุด ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

จากตารางที่ 13 และแผนภูมิที่ 6 พบว่า การสอนที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ Méthode éclectique ประมาณร้อยละ 62-77 โดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ.2537-2543 วิธีการสอนดังกล่าวเป็นวิธีการสอนภาษาโดยนำส่วนดีของวิธีสอนแต่ละแบบมาผสมผสานกันให้เกิดผลการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ใช้ Méthode éclectique มากที่สุดนั้น เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนค่อนข้างมากคือประมาณ 16 ปีขึ้นไป (ข้อมูลในตารางที่ 8) ประกอบกับมีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องวิธีการสอน ซึ่งเป็นแนวโน้มในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ (ข้อมูลในตารางที่ 9) ดังนั้นอาจารย์เหล่านี้จึงเห็นว่าวิธีการสอนแต่ละวิธีย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย หากจะทำการสอนให้มีประสิทธิภาพที่สุด แท้จริงแล้วก็คือการที่รู้จักนำเอาข้อดีของแต่ละวิธีการสอนมาผสมผสานกันให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละบทเรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนนั่นเอง

ตามรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 วิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสตามวิธี Méthode éclectique นั้นต้องใช้วิธีสอนหลากหลายอย่างผสมผสาน ผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมการสอนอย่างเข้มทั้งในด้านเนื้อหาและจัดเตรียมกิจกรรมเสริมการสอน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสโดยใช้แบบสอบถามให้อาจารย์เลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการเตรียมการสอน เทคนิคการสอน และกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน ดังแสดงในตารางที่ 14

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามลักษณะการเตรียมและการสอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543

ลำดับที่	ลักษณะการเตรียมและการสอน	2531		2537		2543	
		ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)
1	วิธีการที่ใช้ในการเตรียมการสอน						
	- สอนตามแผนการสอนในเทอมที่ผ่านมา	6.02	(5)	16.22	(12)	8.11	(6)
	- ดำเนินการสอนตามลักษณะรายวิชา	22.89	(19)	28.38	(21)	18.92	(14)
	- เตรียมการสอนตามลักษณะรายวิชาและเนื้อหาเท่าที่มี	69.88	(58)	82.43	(61)	40.54	(30)
	- ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ	61.45	(51)	60.81	(45)	64.86	(48)
	- อื่น ๆ	1.20	(1)	9.45	(7)	6.76	(5)
2	วิธีการที่ใช้อธิบายการเรียนในชั่วโมงแรกของการสอน						
	- อธิบายปากเปล่าและให้ผู้เรียนจด	33.73	(28)	20.27	(15)	13.51	(10)
	- อธิบายพร้อมทั้งแจกประมวลรายวิชา	66.27	(55)	77.03	(57)	82.43	(61)
	- เริ่มสอนเลยโดยไม่มีการอธิบาย	-		2.70	(2)	4.05	(3)
3	เทคนิคการสอนวิชาที่เป็นทักษะ						
	- แยกสอนเป็นรายทักษะ	12.04	(10)	5.41	(4)	4.05	(3)
	- สอนรวมทั้ง 4 ทักษะในแต่ละชั่วโมง	42.86	(21)	29.73	(22)	24.32	(18)
	- สอนแยกทักษะในบางชั่วโมงและสอนรวมทักษะในบางชั่วโมง	56.63	(47)	62.16	(46)	68.92	(51)
	- อื่น ๆ	12.05	(5)	2.70	(2)	2.70	(2)

ตารางที่ 14 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามลักษณะการเตรียมและการสอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 (ต่อ)

ลำดับที่	ลักษณะการเตรียมและการสอน	2531		2537		2543	
		ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)	ร้อยละ	(จำนวน)
4	เทคนิคการสอนเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจ						
	- อธิบายซ้ำจนเข้าใจ	86.75	(72)	78.38	(58)	60.81	(45)
	- ให้ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง	12.05	(10)	14.86	(11)	31.08	(23)
	- ให้ถามเพื่อน	-		4.05	(3)	4.05	(3)
	- อื่น ๆ	1.20	(1)	2.70	(2)	4.05	(3)
5	กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน						
	- การทำรายงาน	40.69	(59)	75.68	(56)	47.30	(35)
	- การอภิปรายและโต้วาที	13.10	(19)	32.43	(24)	33.78	(25)
	- การจัดนิทรรศการ	15.17	(22)	32.43	(24)	18.92	(14)
	- การแสดงละคร	8.28	(12)	36.49	(27)	27.03	(20)
	- การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	5.52	(8)	32.43	(24)	33.78	(25)
	- การเล่นเกมส์	12.41	(18)	18.92	(14)	17.57	(13)
	- อื่น ๆ	8.84	(7)	13.52	(10)	9.46	(7)
6	การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการสอน						
	- ทุกชั่วโมง	1.20	(1)	5.41	(4)	8.11	(6)
	- บางชั่วโมง	80.72	(67)	85.14	(63)	54.05	(40)
	- ไม่เคยเลย	7.23	(6)	5.41	(4)	4.05	(3)
	- อื่น ๆ	10.84	(9)	4.05	(3)	33.78	(25)

ตารางที่ 14 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามลักษณะการเตรียมและการสอน ปี พ.ศ.2531, 2537 และ 2543 (ต่อ)

ลำดับที่	ลักษณะการเตรียมและการสอน	2531 ร้อยละ (จำนวน)	2537 ร้อยละ (จำนวน)	2543 ร้อยละ (จำนวน)
7	วิธีการแก้ปัญหาในการสอน			
	- ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	74.70 (62)	89.2 (66)	
	- ปรึกษาเพื่อนร่วมงาน	13.25 (11)	29.7 (22)	
	- ปรึกษาหัวหน้าภาควิชา/แผนก/ หัวหน้าสาขาวิชา	4.82 (4)	71.6 (53)	
	- ขอคำแนะนำจาก B.A.L.	3.61 (3)	18.9 (14)	
	- อื่น ๆ	3.61 (3)	4.1 (3)	

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ในปี พ.ศ.2531 มีความเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่เห็นว่าดีที่สุดในการเตรียมการสอนเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำการสอนคือ การศึกษาลักษณะรายวิชาและรวบรวมเนื้อหาเท่าที่มีเพื่อเตรียมสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาวคือร้อยละ 69.88 และ รองลงมาคือการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นๆคือร้อยละ 61.45 และในปี พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีความเห็นในเรื่องดังกล่าว 2 อันดับแรกเป็นทำนองเดียวกันคือร้อยละ 82.43 และ 60.81 ตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ.2543 อาจารย์ส่วนใหญ่กลับมีความเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดคือ การศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเพิ่เมเติมจากแหล่งอื่น ๆ คือร้อยละ 64.86 และรองลงมาคือร้อยละ 40.54

สำหรับวิธีการอธิบายวิธีการเรียนการสอนในชั่วโมงแรก ในปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 อาจารย์ส่วนใหญ่มีการอธิบายหรือตกลงเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนโดยการอธิบายพร้อมทั้งแจกประมวลรายวิชา คือร้อยละ 66.27 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ เป็นร้อยละ 77.03 และร้อยละ 82.43

สำหรับวิธีการสอนวิชาที่เป็นทักษะโดยทั่วไปในปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 อาจารย์ส่วนใหญ่มีวิธีการสอนโดยสอนแยกทักษะในบางชั่วโมงและสอนรวมทักษะในบางชั่วโมงโดยมีแนว

โน้มที่เพิ่มขึ้นตามลำดับคือจากร้อยละ 56.63 เป็นร้อยละ 62.16 และคาดว่าจะเป็นร้อยละ 68.92

สำหรับวิธีการที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจ ในปี พ.ศ. 2531 คือการอธิบายซ้ำจนเข้าใจ มีร้อยละ 86.75 แต่มีแนวโน้มลดลงเป็นร้อยละ 78.38 ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าในปี พ.ศ.2543 จะลดลงไปอีกเป็นร้อยละ 60.89 ส่วนอันดับรองลงมาคือการให้ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองนั้นเป็นที่น่าสังเกตว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับจากร้อยละ 12.05 ในปี พ.ศ.2531 เป็นร้อยละ 14.86 ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า คือ ร้อยละ 31.08

สำหรับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริม 2 อันดับแรก ในปี พ.ศ.2531 ได้แก่การทำรายงานคือร้อยละ 40.69 รองลงมาได้แก่การจัดนิทรรศการ คือร้อยละ 15.17 ในปี พ.ศ.2537 ได้แก่การทำรายงาน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75.6 และรองลงมา ได้แก่การแสดงละครคือร้อยละ 36.49 และในปี พ.ศ. 2543 ได้แก่ การทำรายงานคือร้อยละ 47.30 และรองลงมาได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย คือร้อยละ 33.78

สำหรับการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการสอนเป็นบางชั่วโมง คือร้อยละ 80.72 ในปี พ.ศ. 2531 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85.14 ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเป็นร้อยละ 54.05 ในปี พ.ศ.2543 เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการสอนในอีก 6 ปีข้างหน้านั้น อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสคาดว่าจะใช้เวลาอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมเป็นอันดับรองลงมาถึงร้อยละ 33.78 ซึ่งได้แก่การใช้เวลานอกเวลาเรียน ช่วงเทศกาลหรืองานวิชาการของคณะหรือมหาวิทยาลัย

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาที่ปฏิบัติมากที่สุดเมื่อมีปัญหาในการสอน ในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองคือร้อยละ 74.90 และเพิ่มขึ้นมาเป็นร้อยละ 89.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงจุดเน้นในการสอนภาษาฝรั่งเศส จากรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการสอนภาษาฝรั่งเศสในระยะหลังให้ความสำคัญกับการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์มากกว่าการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การพูด การฟังและการเขียน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจุดเน้นในการสอนภาษาฝรั่งเศสช่วงปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543 ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามจุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

จุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา	ร้อยละ(จำนวน)		
	2531	2537	2543
ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน	67.47 (56)	35.14 (26)	27.03 (20)
ทักษะทั้ง 4	16.87 (14)	6.75 (5)	9.46 (7)
กฎเกณฑ์ทางภาษา	8.43 (7)	6.75 (5)	12.16 (9)
การรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์	-	51.35 (38)	48.65 (36)
อื่นๆ	7.23 (6)	-	2.70 (2)

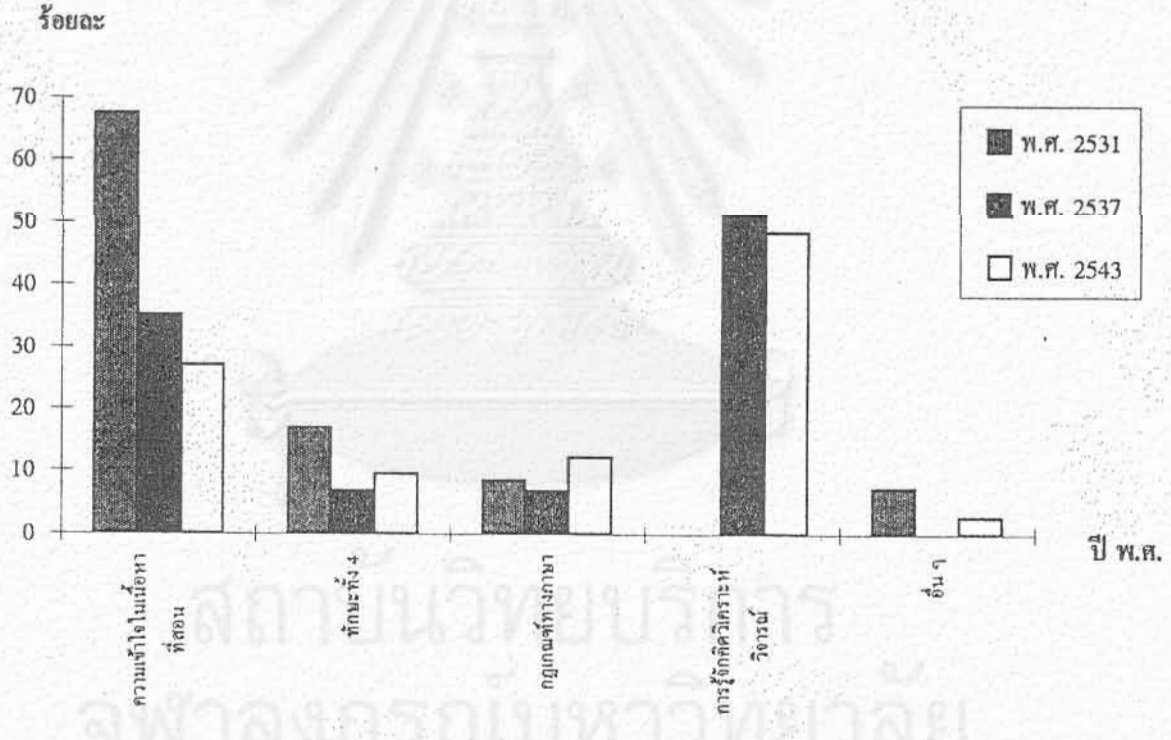

แผนภูมิที่ 7 ร้อยละของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจำแนกตามจุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา ปี พ.ศ. 2531, 2537 และ 2543

สิ่งที่อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่เน้นที่สุดในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาในแต่ละชั่วโมง ในปี พ.ศ.2531 ได้แก่ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน คือร้อยละ 67.47 แต่ในปี พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 กลับเปลี่ยนไปเป็นการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ คือร้อยละ 51.35 และคาดว่าเป็นร้อยละ 43.24 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งจะเห็นว่าการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาในปัจจุบันจะเน้นเฉพาะความเข้าใจในเนื้อหาอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ สิ่งสำคัญที่ควรจะเน้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ด้วย กล่าวคืออาจารย์จะต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์เมื่อมีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่อยู่ในมือของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 3 เกี่ยวกับวิธีการสอนและกิจกรรมการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสสรุปเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ตอนแรกได้ว่า จากช่วงเวลา พ.ศ. 2531-2543 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้น มีประสบการณ์การสอนมากขึ้น ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น จึงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้วิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ Méthode éclectique มากขึ้น โดยมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเข้มทั้งในด้านเนื้อหาและกิจกรรมการสอน มีแนวโน้มที่จะใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น รวมทั้งได้มีประสบการณ์จากการฟังวิทยากรมากขึ้น จุดเน้นที่สำคัญในการเรียนการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์มากขึ้น โดยยังคงให้ความสำคัญกับความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การใช้สื่อการสอน

ในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสทั้งวิชาที่เป็นเนื้อหาและโดยเฉพาะวิชาที่เป็นทักษะนั้น ผู้สอนจะต้องพยายามให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้สัมผัสกับสถานการณ์จริงน้อยมาก อีกทั้งชาวฝรั่งเศสในประเทศไทยก็มีอยู่จำนวนไม่มากนัก ดังนั้นสื่อการสอนจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้จะได้แสดงให้เห็นแนวโน้มของการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสซึ่งได้พยายามปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคไฮเทค เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด ผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ได้แสดงให้เห็นแนวโน้มการใช้สื่อการสอนที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน แม้ว่าผู้วิจัยไม่ได้นำเสนอข้อมูลในปี พ.ศ.2543 ซึ่งแสดงว่ามีการใช้เพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนผู้ตอบค่อนข้างน้อย และเสนอผลการวิเคราะห์เฉพาะปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 เท่านั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามประเภทของสื่อการสอนที่ใช้มากที่สุด ปี พ.ศ.2531 และ 2537

ลำดับที่	ประเภทสื่อการสอน	2531 ร้อยละ (จำนวน)	2537 ร้อยละ (จำนวน)
1	สื่อประเภทเอกสารจริง (Documents authentiques)		
	1.1 Documents sonores: บทสนทนารายการ วิทยุ เพลง ฯลฯ	56.63 (43)	75.67 (56)
	1.2 Documents ecrits: หนังสือพิมพ์ บทความ รายการอาหาร ตั๋วเดินทาง ฯลฯ	72.29 (60)	90.54 (67)
	1.3 Documents visuels: ภาพนิ่ง ภาพโฆษณา โปสเตอร์ ฯลฯ		75.67 (56)
	1.4 Documents audio-visuels: ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ ฯลฯ	37.35 (31)	78.38 (58)
	1.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	- -	4.05 (3)
2	สื่อวัสดุประเภทสิ้นเปลือง: บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิ แผนที่ ของจริง	- -	64.86 (48)
3	สื่อประเภทเครื่องมืออุปกรณ์: เครื่องฉายข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ฯลฯ	- -	67.57 (50)
4	สื่อประเภทสถานที่: โรงเรียน โรงแรม โรงภาพยนตร์ ฯลฯ	- -	28.38 (21)

จากตารางที่ 16 พบว่า ในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อการสอนประเภทเอกสารจริงมากที่สุด และในบรรดาสื่อการสอนประเภทเอกสารจริงที่ใช้นี้อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ใช้ Documents écrits มากเป็นอันดับแรกคือร้อยละ

72.29 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 90.54 ในปี พ.ศ.2537 ส่วนเอกสารจริงที่มีบทบาทสำคัญรองลงมาได้แก่ Documents sonores คือร้อยละ 56.63 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75.67 ในปี พ.ศ. 2537 สำหรับ Documents visuels และ Documents audio-visuels นั้น ในปี พ.ศ. 2531 มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 โดยรวมกันเป็นร้อยละ 37.35 แต่ในปี พ.ศ.2537 Documents audio-visuels ได้เพิ่มความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 คือ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 78.38

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามแหล่งของสื่อและวิธีการใช้ ปี พ.ศ.2531 และ 2537

ลำดับที่	แหล่งของสื่อและวิธีการใช้	2531 ร้อยละ (จำนวน)	2537 ร้อยละ (จำนวน)
1	แหล่งที่มาของสื่อการสอน		
	รวบรวมเอง	83.13 (69)	87.83 (65)
	B.A.L.	43.37 (36)	44.59 9330
	หน่วยโสตทัศนูปกรณ์ของคณะ/มหาวิทยาลัย	28.92 (24)	29.73 (22)
	อื่น ๆ	8.82 (4)	4.05 (3)
2	การใช้สื่อการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ		
	เร้าความสนใจ	67.47 (56)	25.68 (19)
	นำเข้าสู่บทเรียน	28.92 (24)	54.05 (40)
	เพิ่มเติมประสบการณ์และขยายความรู้ให้แก่		
	ผู้เรียน	73.49 (61)	90.54 (67)
	ช่วยให้การทำความเข้าใจง่ายขึ้น	69.88 (58)	70.27 (52)
	อื่น ๆ	1.20 (1)	2.70 (2)
3	เนื้อหาวิชาที่แจกให้ผู้เรียนในชั่วโมงคือ		
	เอกสารประกอบการสอน	59.04 (49)	87.83 (65)
	เอกสารจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ	37.35 (31)	66.22 (49)
	ตำราที่ผลิตขึ้นเอง	34.94 (29)	41.89 (31)
	อื่น ๆ	1.20 (1)	8.11 (6)

จากตารางที่ 17 พบว่าในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีการรวบรวมจัดหาสื่อการสอนใช้ด้วยตนเองคือร้อยละ 83.13 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ

87.83 รองลงมาคือ ได้สื่อการสอนมาจากหน่วยงานที่มีชื่อเรียกย่อย ๆ ว่า B.A.L.* คือร้อยละ 43.37 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 44.59 สำหรับอันดับที่ 3 คือได้สื่อการสอนมาจากหน่วยโสตทัศนูปกรณ์ของมหาวิทยาลัย หรือคณะคือร้อยละ 28.92 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 29.73

เป็นที่น่าสังเกตว่าร้อยละของอันดับที่ 3 แตกต่างจาก 2 อันดับแรกมาก แต่อย่างไรก็ดีข้อมูลนี้ก็แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสแต่ละสถาบันเล็งเห็นความสำคัญของสื่อการสอนเช่นกัน และมิได้รอคอยให้สถาบันจัดหามาให้โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน แต่ได้พยายามขวนขวายจัดหาสื่อการสอนด้วยตนเองและขอความช่วยเหลือจาก B.A.L.

สื่อการสอนประเภทเอกสารประกอบการสอนที่แจกให้ผู้เรียนในชั่วโมงนับว่าเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งก็มีความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ผลการวิเคราะห์พบว่าในปี พ.ศ. 2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการสอนคือร้อยละ 59.04 และเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเป็นร้อยละ 87.83 รองลงมาได้แก่เอกสารที่ได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ คือร้อยละ 37.35 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66.22 ส่วนอันดับที่ 3 ได้แก่ ตำรา คือร้อยละ 34.94 ก็เพิ่มขึ้นเช่นกันเป็นร้อยละ 41.89 ถ้าพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเนื้อหาที่แจกให้ผู้เรียนในชั่วโมงทั้ง 3 ประเภทนั้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทั้งสิ้น โดยเฉพาะประเภทเอกสารประกอบการสอนและตำรา

การใช้สื่อการสอนในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 พบว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายในการใช้สื่อการสอนเพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์และขยายความรู้ให้แก่ผู้เรียน คือร้อยละ 73.49 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 90.54 รองลงมาคือเพื่อช่วยให้การทำความเข้าใจง่ายขึ้นคือร้อยละ 69.88 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70.27

---

*B.A.L.ย่อมาจาก Bureau d'action linguistique เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลฝรั่งเศส ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ทำหน้าที่คอยดูแลรับผิดชอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ตลอดจนประสานงานเรื่องทุนการศึกษาต่อและทุนฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศสสำหรับอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

ตารางที่ 18 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามเป้าหมายการใช้ระบบสื่อสารทางไกล ปี พ.ศ.2537

เป้าหมายการใช้ระบบสื่อสารทางไกล	2537 ร้อยละ (จำนวน)
ท่านใช้ระบบสื่อสารทางไกลเพื่อประโยชน์อะไร	
สนทนาโต้ตอบ	13.51 (10)
ส่ง-รับข้อความ	27.03 (20)
ค้นหาข้อมูล	27.03 (20)

การใช้ระบบสื่อสารทางไกลจากตารางที่ 18 พบว่า ในปัจจุบันอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสยังรู้จักใช้น้อยมาก และในบรรดาผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ระบบสื่อสารทางไกลดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่มีเป้าหมายเพื่อใช้ในการส่งและรับข้อความและเพื่อการค้นหาข้อมูลเป็นจำนวนที่เท่ากัน คือร้อยละ 27.03 และรองลงมา ได้แก่ การใช้เพื่อการสนทนาโต้ตอบคือร้อยละ 13.51

สำหรับโลกที่ไร้พรมแดนในปัจจุบัน ทำให้อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีความตื่นตัวและสามารถพัฒนาตนเองได้เท่าทันกันไม่ว่าจะอยู่ในส่วนใดของโลก จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 4 นี้จะเห็นได้ว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยนิยมใช้เอกสารจริงเป็นสื่อการสอนมากเป็นอันดับแรก ซึ่งนับได้ว่าแนวโน้มดังกล่าวนี้ก็เป็นทำนองเดียวกับในประเทศฝรั่งเศส แต่สำหรับการจัดหาสื่อการสอนประเภทเอกสารจริงในประเทศไทยนั้นยังมีปัญหาในเรื่องงบประมาณจัดซื้อ ดังนั้นอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่จึงพยายามช่วยตนเองด้วยการจัดหาและรวบรวมด้วยตนเอง นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ยังแสดงให้เห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเริ่มสนใจที่จะใช้ระบบสื่อสารทางไกลในการค้นหาข้อมูล และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองในการผลิตเอกสารประกอบการสอนและตำรา เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

ตอนที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 5 เป็นเรื่องของกิจกรรมที่ใช้ในการวัดผลความถี่ในการทดสอบ จุดเน้นในการวัดและประเมินผลการเรียน ตลอดจนประโยชน์จากการวัดและประเมินผลการเรียน ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์นอกจากเป็นการเสนอในรูปของตารางค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการทำกิจกรรม แล้วยังเสนอในรูปค่าร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสด้วย แต่นำเสนอผลการวิเคราะห์เฉพาะปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ. 2537 เหตุผลที่ผู้วิจัยมิได้เสนอข้อมูลในปี พ.ศ.2543 ในตาราง เนื่องจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีค่อนข้างน้อยมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการทำกิจกรรม ค่าร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามกิจกรรมการวัดและประเมินผลการเรียน ปี พ.ศ.2531 และ 2537

ลำดับที่	ข้อมูล	2531 $\bar{X}$ (S.D.) ร้อยละ(จำนวน)	2537 $\bar{X}$ (S.D.) ร้อยละ(จำนวน)
1	วิธีการที่ใช้ในการวัดผลการเรียน		
	แบบสอบข้อเขียน	3.9 (.30) 92.77 (77)	3.86 (.35) 98.65 (73)
	การสอบปากเปล่า	3 (.78) 40.96 (34)	3.22 (.60) 74.32 (55)
	รายงาน	3 (.86) 54.22 (45)	3.29 (.77) 70.3 (52)
	แบบฝึกหัด	3.33 (.73) 71.08 (59)	3.35 (.64) 77.03 (57)
	การอภิปราย/รายงานหน้าชั้น	2.72 (.95) 44.58 (37)	3.10 (.92) 56.76 (42)
	การทำกิจกรรม	2.45 (1.04) 12.05 (10)	2.93 (1.02) 51.35 (38)
	การสังเกตเป็นรายบุคคล	2.47 (1.14) 32.53 (27)	2.55 (1.18) 40.54 (30)
	อื่น ๆ	3.50 (.58) 1.20 (1)	3.67 (.58) 5.41 (4)
2	ความถี่ในการทดสอบ		
	ทุกคาบเรียน	2.06 (1.19) - -	2.22 (1.15) 22.97 (17)
	เมื่อจบบทเรียน	3.12 (.98) 36.14 (30)	3.24 (.94) 52.70 (39)
	เมื่อผู้เรียนไม่สนใจบทเรียน	1.81 (1.01) 4.82 (4)	1.96 (.98) 20.27 (15)
	ตามเวลาที่คณะกำหนดไว้ล่วงหน้า	3.55 (.77) 42.17 (35)	3.55 (.77) 71.62 (53)
	อื่น ๆ	3.92 (.29) 16.87 (14)	3.90 (.32) 16.22 (12)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการทำกิจกรรม ค่าร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามกิจกรรมการวัดและประเมินผลการเรียน ปี พ.ศ.2531 และ 2537 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	2531 $\bar{X}$ (S.D.) ร้อยละ(จำนวน)	2537 $\bar{X}$ (S.D.) ร้อยละ(จำนวน)
3	จุดเน้นในการวัดและประเมินผลการเรียน		
	ความจำ	2.62 (.91) 27.71 (23)	2.51 (.95) 51.35 (38)
	การใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล	3.57 (.53) 59.04 (49)	3.69 (.47) 82.43 (61)
	การประมวลความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า	3.17 (.81) 21.67 (18)	3.41 (.72) 15.68 (56)
	การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์	3.30 (.71) 50.60 (42)	3.62 (.53) 78.38 (58)
	การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.02 (1.03) 32.53 (27)	3.28 (.91) 64.86 (48)
	อื่น ๆ	4 (0) 2.41 (2)	4 (0) 1.35 (1)
4	ประโยชน์จากการวัดและประเมินผลการเรียน		
	การศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม	3.07 (.90) 12.05 (10)	3.14 (.92) 58.11 (43)
	การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อจัดทำข้อสอบมาตรฐาน	2.41 (1.07) 9.64 (8)	2.65 (1.11) 37.84 (28)
	การปรับปรุงการเรียนการสอน	3.70 (.52) 78.31 (65)	3.81 (.44) 93.24 (69)
	อื่น ๆ	4 (0) - -	4 (0) 2.70 (2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 19 พบว่า ในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีแนวโน้มการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากค่าเฉลี่ยของระดับการทำกิจกรรมต่าง ๆ และค่าร้อยละของจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสล้วนมีความสอดคล้องกันทั้งสิ้น สรุปได้ดังนี้

ในด้านที่เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการวัดผล พบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีวิธีการที่ใช้ในการวัดผลการเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่การจัดผลการเรียนโดยแบบสอบข้อเขียนซึ่งมีค่าเฉลี่ยในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อยู่ในระดับ 3.9 และระดับ 3.86 ตามลำดับ จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่ใช้วิธีการดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 92.77 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 98.65 ส่วนวิธีการที่ใช้ในการวัดผลเป็นอันดับรองลงมา ได้แก่ การวัดผลจากแบบฝึกหัดซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.33 และเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3.35 จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่ใช้วิธีการดังกล่าวนี้คิดเป็นร้อยละ 71.08 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77.03

ในด้านความถี่ของการทดสอบพบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่จะทำการทดสอบตามระยะเวลาที่คณะกำหนดไว้ล่วงหน้า ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของกิจกรรมดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุดทั้งปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 เท่ากัน คือ ระดับ 3.55 แต่เมื่อพิจารณาจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ที่ทำกิจกรรมดังกล่าวนี้คิดเป็นร้อยละ 42.17 มีอัตราร้อยละเพิ่มยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนเป็นร้อยละ 71.62 ส่วนอันดับรองลงมาได้แก่ การทดสอบเมื่อจบแต่ละบทเรียน กิจกรรมดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.12 และเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3.24 เมื่อพิจารณาจากจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่ทำกิจกรรมนี้คิดเป็นร้อยละ 36.14 มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 52.70

ในด้านจุดเน้นในการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีจุดเน้นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ จุดเน้นในการใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.57 และเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3.69 ส่วนจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสที่ทำกิจกรรมดังกล่าวนี้คิดเป็นร้อยละ 59.04 และเพิ่มยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเป็นร้อยละ 82.43 ส่วนอันดับรองลงมาได้แก่ การวัดและประเมินผลที่มีจุดเน้นในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.30 และเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3.62 จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ที่ทำกิจกรรมดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 50.60 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 78.38

ในด้านประโยชน์ที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนพบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ได้ใช้ผลจากการวัดและประเมินผลเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3.70 และเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3.81 ในปี พ.ศ.2537 จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ที่ทำกิจกรรมดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 78.31 และเพิ่มยิ่งขึ้นเป็นร้อยละ 93.24

จากผลการวิเคราะห์ในตอนที่ 5 นี้ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการวัดผลคือ การวัดจากแบบสอบข้อเขียนโดยจะทดสอบตามระยะเวลาที่คณะกำหนดไว้ล่วงหน้า มีจุดเน้นคือการให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลเป็นสำคัญ และจะเห็นได้ว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างต่อเนื่อง จึงได้นำผลจากการวัดและประเมินผลนี้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งในยุคปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 ปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ตอนที่ 1-5 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน นับตั้งแต่การขยายงานในระดับบัณฑิตศึกษา คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ผู้สอนด้านวิธีการสอน การใช้สื่อการสอนตลอดจนการวัดและประผลการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามในการทำกิจกรรมทุกอย่างย่อมมีทั้งการพัฒนาขึ้นและที่ยังคงปัญหาซึ่งควรจะใส่ใจที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ดังนั้นในตอนที่ 6 นี้ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนแนวทางเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน การเสนอในเบื้องต้น เป็นการนำเสนอปัญหาโดยทำไปเกี่ยวกับการสอนวิชาที่เป็นทักษะและวิชาที่เป็นเนื้อหาและความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศสเป็นพื้นฐานก่อน และต่อจากนั้นเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาสำคัญและแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเรื่องการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันและคาดว่าจะยังคงเป็นปัญหาอยู่ในปี พ.ศ.2543 ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาภาษาฝรั่งเศส โดยเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสตามวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ดังนี้

ก. ปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการสอนวิชาที่เป็นทักษะและวิชาที่เป็นเนื้อหา

ข. ปัญหาด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส

ค. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิวิชาภาษาฝรั่งเศสและอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับลักษณะปัญหาสำคัญและแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันและคาดว่าจะยังคงเป็นปัญหาอยู่ในปี พ.ศ.2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการสอนวิชาที่เป็นทักษะและวิชาที่เป็นเนื้อหา

ตารางที่ 20 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสปี 2531 และ 2537 จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

ประเภทปัญหา	2531	2537
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
การสอนวิชาที่เป็นทักษะ		
จำนวนผู้เรียน	38.55 (32)	63.51 (47)
ห้องปฏิบัติการทางภาษา	44.58 (37)	74.32 (55)
สื่อการสอน	53.01 (44)	70.27 (52)
วิธีการสอน	51.81 (43)	56.76 (42)
การวัดและการประเมินผล	51.81 (43)	50.00 (37)
การสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา		
หนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	54.22 (45)	90.54 (67)
ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	51.81 (43)	90.54 (67)
ประสบการณ์ในการสอน	51.81 (43)	62.16 (46)
ความแม่นยำในเนื้อหา	54.22 (45)	54.05 (40)
สื่อการสอน	50.60 (42)	70.27 (52)
วิธีการสอน	50.60 (42)	58.11 (43)
วิธีการวัดและประเมินผล	51.81 (43)	48.65 (36)
สถานที่เรียน	43.37 (36)	37.84 (28)

ในด้านปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาที่เป็นทักษะในปี พ.ศ.2531 พบว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านสื่อการสอนคือร้อยละ 53.01 และรองลงมาได้แก่ด้านวิธีการสอนและการวัดและประเมินผล คือร้อยละ 51.81 ส่วนในปี พ.ศ.2537 ปัญหาอันดับแรกได้แก่

ด้านห้องปฏิบัติการทางภาษา คือร้อยละ 74.32 รองลงมาได้แก่ด้านสื่อการสอนคือร้อยละ 70.27 และอันดับที่ 3 ได้แก่ด้านจำนวนและคุณลักษณะของผู้เรียนคือร้อยละ 63.51 เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า ในปี พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีปัญหาอันดับแรกเปลี่ยนไปเป็นด้านห้องปฏิบัติการทางภาษา ซึ่งปัญหาในด้านนี้ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องคุณภาพของอุปกรณ์ รองลงมาคือเรื่องความเหมาะสมของอุปกรณ์ และความพอเพียงกับจำนวนผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนปัญหาอันดับที่ 2 ได้แก่ปัญหาด้านสื่อการสอน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกในปี พ.ศ.2531 ปัญหาที่สำคัญที่สุดในด้านนี้คือเรื่องความทันสมัย รองลงมาคือเรื่องความพอเพียงกับความต้องการ และเรื่องความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน ตามลำดับ สำหรับปัญหาอันดับที่ 3 ได้แก่ด้านจำนวนและคุณลักษณะของผู้เรียนนั้น มีปัญหาที่สำคัญที่สุดคือเรื่องผู้เรียนขาดความสนใจ รองลงมาคือเรื่องความชาบซึ้งในภาษาและวัฒนธรรมภาษาฝรั่งเศส และเรื่องพื้นฐานความรู้เดิมตามลำดับ

ในด้านการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา ในปี พ.ศ.2531 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญเป็นอันแรกได้แก่ ด้านหนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และด้านความแม่นยำในเนื้อหาคือร้อยละ 54.22 และรองลงมาได้แก่ ด้านความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ด้านประสบการณ์ในการสอนและด้านวิธีการวัดและประเมินผลคือร้อยละ 51.81 อันดับที่ 3 ได้แก่ ด้านสื่อการสอนและวิธีการสอน คือร้อยละ 50.60 และในปี พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญเป็นอันดับแรกได้แก่ ด้านหนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และด้านความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมถึงร้อยละ 90.54 รองลงมาได้แก่ด้านสื่อการสอนคือร้อยละ 70.27 และอันดับที่ 3 ได้แก่ ด้านประสบการณ์ในการสอนคือร้อยละ 62.16 เมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวจากตารางที่ 20 พบว่า ปัญหาอันดับแรกในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาทั้งในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 ได้แก่ ด้านหนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมซึ่งมีรายละเอียดของปัญหานี้ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องความพอเพียงที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน เรื่องความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเรื่องอดทนพอเพียงที่ได้รับจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส รองลงมาคือปัญหาด้านสื่อการสอน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 2 ในปี พ.ศ.2537 แต่เป็นอันดับที่ 3 ในปี พ.ศ.2531 รายละเอียดของปัญหาในด้านนี้ล้วนเป็นทำนองเดียวกับเรื่องสื่อการสอนในการสอนวิชาที่เป็นทักษะทั้งสิ้น สำหรับปัญหาสำคัญอันดับที่ 3 ในปี พ.ศ.2531 อีกปัญหาหนึ่งได้แก่ ด้านวิธีการสอน และในปี พ.ศ.2537 ได้แก่ ด้านประสบการณ์การสอนนั้นมีรายละเอียดของปัญหานี้ในเรื่อง การเตรียมอุปกรณ์การสอน เรื่องการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนและเรื่องการเตรียมการสอน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก).

เมื่อพิจารณาจากภาพรวมจะเห็นได้ว่า การสอนวิชาที่เป็นทักษะและการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหานั้นมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ปัญหาในการสอนวิชาที่เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดคือด้านสื่อการสอน และปัญหาในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาที่สำคัญคือด้านหนังสือและเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และด้านความแม่นยำในเนื้อหา อย่างไรก็ดีการกล่าวถึงปัญหาสำคัญในการสอนวิชาที่เป็นทักษะและวิชาที่เป็นเนื้อหานั้นจำเป็นต้องกล่าวถึงความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศสด้วย เนื่องจากรัฐบาลฝรั่งเศสคอยให้การสนับสนุนและความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงสมัยปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอนำข้อมูลเกี่ยวกับความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศสมากล่าวเป็นพื้นฐานเล็กน้อยดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. ปัญหาด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส

ตารางที่ 21 ร้อยละและจำนวนอาจารย์อาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537

ลำดับที่	สภาพปัญหา	2537 ร้อยละ (จำนวน)
1	การสั่งซื้อและการได้รับหนังสือและวารสาร	
	ได้รับงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ	43.59 (33)
	ได้รับครบถ้วนตามที่สั่งซื้อ	58.11 (43)
	ได้รับชดเชยที่ส่งมาไม่ครบ	50.00 (37)
2	ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก	
	ความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของอาจารย์	60.8 (45)
	ความเหมาะสมของเงินทุนและค่าใช้จ่ายประจำเดือน	68.92 (51)
	ความยากลำบากในการต่อเวลาที่ได้รับทุน	64.86 (48)
	ความเหมาะสมของวุฒิการศึกษาที่ได้รับกับความต้องการของหน่วยงาน	51.35 (38)
3	ทุนฝึกอบรม	
	ความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของอาจารย์	71.62 (53)
	ความเหมาะสมของเงินทุนกับค่าใช้จ่ายประจำเดือน	74.32 (55)
	ความรู้และประสบการณ์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้	37.84 (28)

จากตารางที่ 21 พบว่าในปี พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศสในเรื่องการสั่งซื้อและการได้รับหนังสือและวารสาร โดยให้ความคิดเห็นว่าที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การได้รับหนังสือและวารสารไม่ครบถ้วนตามที่สั่งซื้อคือร้อยละ 58.11 รองลงมาได้แก่การไม่ได้รับชดเชยเมื่อส่งมาไม่ครบคือร้อยละ 50.00 ส่วนด้านปัญหาด้านทุนศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก ที่เป็นปัญหามากที่สุด

ได้แก่ ความเหมาะสมของเงินทุนและค่าใช้จ่ายประจำเดือนคือร้อยละ 68.92 รองลงมาคือความลำบากในการต่อทุนคือร้อยละ 64.86 และความพอเพียงของจำนวนทุนกับความต้องการของอาจารย์คือร้อยละ 60.81 ตามลำดับ สำหรับปัญหาในด้านทุนฝึกอบรมที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของเงินทุนกับค่าใช้จ่ายประจำเดือนคือร้อยละ 74.32 รองลงมาคือความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของอาจารย์คือร้อยละ 71.62

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากรัฐบาลฝรั่งเศสก็มีปัญหาไม่มากก็น้อย กล่าวคือ ในแต่ละปีรัฐบาลฝรั่งเศสจะให้งบประมาณเพื่อสั่งซื้อหนังสือและวารสารภาษาฝรั่งเศสในวงเงินงบประมาณ 4,000 ฟรังค์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมีหลายสถาบันที่ไม่ได้รับครบตามจำนวนที่สั่งซื้อ และก็ไม่ได้มีการชดเชยในส่วนนั้นด้วย จึงทำให้การขาดแคลนหนังสือและวารสารยังคงมีอยู่ ส่วนปัญหาในด้านการให้ทุนสำหรับปี พ.ศ.2538 รัฐบาลฝรั่งเศสให้ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเป็นจำนวนเงิน 3,700 ฟรังค์/เดือน ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาเอกเป็นจำนวนเงิน 4,500 ฟรังค์/เดือน และทุนฝึกอบรมเป็นจำนวนเงิน 4,600 ฟรังค์/เดือน ในจำนวนเงินดังกล่าวนี้ผู้ได้รับทุนต้องใช้จ่ายอย่างประหยัดมากโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกรุงปารีสหรือตามเมืองใหญ่ที่มีระดับดับค่าครองชีพค่อนข้างสูงมาก รายจ่ายต่อเดือนจึงจำต้องรัดตัวยิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสยังมีความเห็นว่าจำนวนทุนที่ให้ในแต่ละปียังไม่เพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสลดน้อยลงไป และมีนโยบายเพิ่มความช่วยเหลือประเทศไทยในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการเกษตร และด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ค. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิวิชาภาษาฝรั่งเศสและอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับลักษณะปัญหาสำคัญและแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบันและคาดว่าจะยังคงเป็นปัญหาอยู่ในปี พ.ศ.2543

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิวิชาภาษาฝรั่งเศส

การนำเสนอผลการสังเคราะห์ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยจะได้นำเสนอปัญหาสำคัญและแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาตามด้วยความถี่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบโดยระบุไว้ในวงเล็บ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียน

1.1 ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ทางภาษาฝรั่งเศสไม่เพียงพอ (14) ปัญหาในด้านนี้ได้แ ก่การที่ผู้เรียนมีความรู้ทางภาษาฝรั่งเศสน้อยมาก เนื่องจากหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาไม่ต่อเนื่องกัน (5) เนื่องจากหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาต่อทั้งส่วน (4) การที่ผู้เรียนสอบเทียบ ม.6และผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้ (3) และชั่วโมงเรียนที่สถาบันกำหนดไว้น้อยมาก (2)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีแนวทางเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ โดยสรุปได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้มีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน (6) การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาให้เข้มยิ่งขึ้น (4) การปรับลักษณะข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยโดยลดข้อสอบแบบปรนัยและเพิ่มข้นสอบแบบอัตนัย (3) และการแบ่งกลุ่มตามระดับความรู้ และความสามารถของผู้เรียน (1)

1.2 ผู้เรียนขาดทักษะ (13) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง-พูด-อ่านและเขียน และทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนมีทักษะการฟัง-พูดและเขียนน้อยมาก (5) ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและเขียนน้อยมาก (4) และขาดการฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (4)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนขาดทักษะทั้ง 4 โดยสรุปได้แก่ การเรียนการสอนควรเน้นการฝึกทักษะให้เข้มข้นโดยใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยช่วย (4) การเน้นให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ และฝึกทักษะด้วยตนเอง (3) การส่งเสริมคนเก่งให้เรียนสายศิลป์ (1) และการมีคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถเป็นรายบุคคลได้ (1)

และสำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้แก่ การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ยิ่งขึ้น (3) การฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์การทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา (1)

1.3 ผู้เรียนขาดคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญ (6) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ ผู้เรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือล้นเนื่องจากหลักสูตรและการเรียนการสอนไม่ตรงกับความต้องการของตน (4) และบทเรียนไม่น่าสนใจ (2)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนขาดคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญโดยสรุปได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้มีรายวิชาเลือกด้านภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้านให้มีความหลากหลาย (2) การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานยิ่งขึ้น (2) และการปรับปรุงบทเรียนให้ทันสมัย เหมาะกับวัยและความสนใจของผู้เรียน (2)

1.4 ผู้เรียนมีจำนวนลดลง (4) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ผู้เรียนมีจำนวนลดลงเนื่องจากขาดแรงจูงใจ (4)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนมีจำนวนลดลงโดยการจัดหาทุนศึกษาต่อสำหรับบัณฑิต (1) การจัดหาทุนทัศนะศึกษาไปประเทศฝรั่งเศสสำหรับผู้เรียน (1) การสร้างเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (1) การมีนโยบายให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาต้องเรียนภาษาต่างประเทศ 2 ภาษา (1)

2. ปัญหาเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอน

2.1 อาจารย์มีผลงานทางวิชาการน้อย (2) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การผลิตผลงานทางวิชาการโดยเฉพาะงานวิจัยมีน้อย เนื่องจากอาจารย์มุ่งเน้นเฉพาะการเรียนการสอน (1) และมีภาระงานที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนมาก (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์โดยการสร้างเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (1) การจัดการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น การจัดหาทุนวิจัย (1)

2.2 อาจารย์มีจำนวนลดลง (2) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่อาจารย์มีจำนวนลดลงเนื่องจากครบเกษียณอายุราชการ (1) ค่าตอบแทนน้อย (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องจำนวนอาจารย์ลดลงโดยการให้มีการบรรจุอาจารย์ใหม่ทุกครั้งเพื่อทดแทนอาจารย์ที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว (1) มหาวิทยาลัยควรแยกเป็นอิสระ (1)

2.3 อาจารย์ไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย (1) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่อาจารย์ไม่สนใจที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา เรื่องอาจารย์ไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์เข้ารับการอบรมเพื่อฝึกการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (1)

3. ปัญหาเนื่องมาจากสื่อการสอน

3.1 การขาดแคลนสื่อการสอนที่ทันสมัย (3) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การมีสถานการณ์จริงในการสื่อสารโดยใช้ภาษาฝรั่งเศสน้อย เช่น รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ฝรั่งเศส (1) คณะมีงบประมาณสำหรับสื่อการสอนน้อย (1) สื่อการสอนที่มีค่อนข้างล้าสมัย (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการติดตั้งจานรับสัญญาณจากดาวเทียมเพื่อจะได้สามารถรับสัญญาณจากประเทศฝรั่งเศสได้ (1) การขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสเพื่อซื้อสื่อการสอนที่ทันสมัย (2)

4. ปัญหาเนื่องมาจากการวัดผล

4.1 ลักษณะข้อสอบของระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (2) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การวัดผลในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษามีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากลักษณะข้อสอบของระดับมัธยมศึกษาจะเน้นความเป็นปรนัย ขณะที่ข้อสอบระดับอุดมศึกษาจะเน้นความเป็นอัตนัย (1) และการ

วัดผลไม่ควร ระดับมัธยมศึกษาไม่ควรเป็นปรนัย (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการให้มีการปรับลักษณะการวัดผลให้เหมาะสมกันแต่ละระดับอย่างแท้จริง (1) และการฝึกให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษามีความเคยชินกับข้อสอบแบบอัตนัย (1)

ความคิดเห็นของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส

การนำเสนอผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้วิจัยจะได้นำเสนอปัญหาและแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาตามด้วยความถี่ของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส ที่ตอบโดยระบุไว้ในวงเล็บ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเนื่องมาจากผู้เรียน

1.1 ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ทางภาษาฝรั่งเศสไม่เพียงพอ (16) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ การที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ทางภาษาฝรั่งเศสน้อยมาก เนื่องจากความไม่ต่อเนื่องของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (7) ข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมีลักษณะเป็นปรนัยเพียงอย่างเดียว (3) ระดับความรู้ของผู้เรียนอ่อนลง (1) ผู้เรียนสอบเทียบ ม.6 และสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ (2) การเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสจากไม่มีเป้าหมาย (1) ผู้เรียนอายุน้อย การเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้ปกครอง (1) การเรียนการสอนมีลักษณะทบทวนมากกว่าต่อยอด (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ทางภาษาฝรั่งเศสไม่เพียงพอ โดยสรุปได้แก่ การจัดสัมมนาอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาเรื่องความต่อเนื่องของหลักสูตร (6) การเปลี่ยนวิธีการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยโดยให้แต่ละสถาบันรับเองโดยตรง (4) การเปลี่ยนลักษณะข้อสอบคัดเลือกให้มีทั้งแบบปรนัยและอัตนัย (3) การเลือกเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสควรให้เฉพาะผู้ที่จบ ม.6 โดยไม่สอบเทียบ (1) การสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัดความพร้อมและความสามารถด้านเนื้อหาและทักษะก่อนเริ่มเรียน (1) ศึกษานิเทศน์ควรเปลี่ยนวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษา (1)

1.2 ผู้เรียนขาดคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญ (15) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การที่ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ความสนใจ และความรับผิดชอบในการเรียนเนื่องจาก ตลาดแรงงานมีน้อย (5) การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนไม่ตรงตามความต้องการของตน (4) บทเรียนไม่น่าสนใจ (3) คอยรับแต่สิ่งที่ผู้สอนป้อนให้ (2) ไม่ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนขาดคุณลักษณะนิสัยดังกล่าวด้วยการเสนอแนะให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศส (4) ให้ปรับปรุงวิชาเลือกโดยเฉพาะเรื่องภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้านให้มีความหลากหลาย และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานยิ่งขึ้น (3) ให้ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสในรูปของทุนการศึกษาต่อและทุนทัศนศึกษาให้มากขึ้น (2) ให้สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือล้นในการเรียนการสอน (3) และให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น (3)

1.3 ผู้เรียนขาดทักษะ (11) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง-พูด-อ่านและเขียนอยู่ในระดับต่ำและมีทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์น้อยมากเนื่องจากพื้นฐานความรู้เดิมไม่ดีเท่าที่ควร (4) จำนวนผู้เรียนวิชาทักษะมีมากเกินไป (2) และผู้เรียนไม่ชอบแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (1) ส่วนการมีทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์น้อยเนื่องจากการขาดการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (3) และผู้เรียนไม่ชอบวิธีการสอนที่ให้คิดวิเคราะห์ (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนขาดทักษะในการฟัง-พูด-อ่านและเขียนโดย การส่งเสริมให้อาจารย์เข้ารับการอบรมในเรื่องวิธีการสอนแบบแยกทักษะและการใช้สื่อการสอนช่วย (2) การให้ผู้เรียนใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเป็นรายบุคคล (1) จำนวนผู้เรียนวิชาทักษะควรมีประมาณ 15-20 คน (1) ควรจำกัดจำนวนผู้เรียนและเน้นคุณภาพ (1) สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ได้แก่ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (2) และการฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เท่าที่จะสามารถทำได้ในแต่ละวิชา (2)

1.4 คุณภาพของผู้เรียนที่จะประกอบอาชีพครู ปัญหาในด้านนี้ได้แก่ ผู้เรียนที่จะเป็นครูสอนภาษาฝรั่งเศสในอนาคตควรมีระดับคะแนนเฉลี่ยนสูง (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้โดยการให้คณะจัดสอบคัดเลือกเองเพื่อจะได้ผู้เรียนที่มีความสนใจที่จะประกอบอาชีพครูโดยตรง (1)

2. ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้สอน

2.1 คุณภาพของอาจารย์ (4) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การที่อาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเองเนื่องจากการขาดแรงจูงใจ (2) การขาดขวัญกำลังใจ (1) และการได้รับค่าตอบแทนน้อย (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอาจารย์ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเองโดยการจัดหาทุนศึกษาต่อและทุนไปฝึกอบรมที่ประเทศฝรั่งเศสให้มากขึ้น (2) การจัดหาสิ่งที่อำนวยความสะดวกต่างๆให้เอื้อต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ (1) และการให้มหาวิทยาลัยแยกเป็นอิสระ (1)

3. ปัญหาเนื่องมาจากสื่อการสอน

3.1 การขาดแคลนสื่อการสอน (8) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การมีสื่อการสอนไม่เพียงพอเนื่องจากการขาดแคลนสื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์ (4) การขาดข้อมูล เอกสารและหนังสือที่จะศึกษาค้นคว้า (3) การอยู่ห่างไกลจากแหล่งข้อมูล (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอนโดยการจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนประเภทวัสดุ อุปกรณ์ เอกสารและหนังสืออ้างอิงที่ใช้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยได้ (3) การจัดงบประมาณเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (2) การขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้มากขึ้น (2) และการส่งเสริมให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ และผลิตตำราให้มากขึ้น (1)

3.2 คุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อการสอน (7) ปัญหาในด้านนี้ ได้แก่ การที่สื่อการสอนไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจากสื่อการสอนที่มีไม่ทันสมัย (3) สื่อการสอนเก่าและล้าหลัง (2) ขาดเจ้าหน้าที่ดูแลและให้บริการ (1) การขาดอุปกรณ์การเรียนภาษาและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่อการสอน โดยการให้แต่ละสถาบันติดตั้งจานรับสัญญาณจากดาวเทียม (2) การส่งเสริมให้อาจารย์เข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ (2) การจัดให้มีคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (2) และการให้รู้จักใช้ระบบ Internet (1)

4. ปัญหาเนื่องมาจากสถานที่เรียน

4.1 สภาพของห้องเรียน (2) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่สภาพของห้องเรียนไม่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากความไม่ทันสมัยของห้องเรียน (1) และความคับแคบของห้องเรียน (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาสภาพของห้องเรียนโดยการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน (1) และการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการใช้สอนภาษาฝรั่งเศส (1)

4.2 การขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา (2) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาเนื่องจากสถานที่เดิมเสื่อมสภาพไม่สามารถใช้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ (1) การที่ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของห้องปฏิบัติการทางภาษา

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยการให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการมีห้องปฏิบัติการทางภาษา (1) การจัดงบประมาณเพื่อให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษาที่มีประสิทธิภาพ (1)

5. ปัญหาเนื่องมาจากหลักสูตร

5.1 การจัดรายวิชาภาษาฝรั่งเศส (1) ปัญหาในด้านนี้ได้แก่การจัดรายวิชาภาษาฝรั่งเศส ระดับปริญญาตรีไม่เหมาะสมเนื่องจากการแบ่งแยกระหว่างภาษาและวรรณคดีอย่างชัดเจน (1)

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการจัดรายวิชาภาษาฝรั่งเศสให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งภาษาและวรรณคดี (1)

เมื่อเปรียบเทียบภาพรวมของปัญหาสำคัญและแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบัน และที่คาดว่าจะยังคงเป็นปัญหาอยู่ระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาภาษาฝรั่งเศส และกลุ่มอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสจะมีมุมมองที่เหมือนกันและที่แตกต่างกันสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นโดยทั่วไปเกี่ยวกับปัญหานี้เหมือนกันทุกประการ คือในเรื่องของผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ ผู้เรียนขาดทักษะในการฟัง-พูด-อ่านและเขียน ขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์และขาดคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญ ส่วนปัญหาสุดท้ายที่มีความคิดเห็นต่างกันคือกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเช่นปัญหาในเรื่องจำนวนของผู้เรียน ขณะที่กลุ่มอาจารย์เป็นปัญหาเรื่องผู้เรียนที่จะประกอบอาชีพครูควรมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูง

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือปัญหาในเรื่องผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอนั้น ทั้ง 2 กลุ่มมีเสนอแนะให้แก้ไขที่หลักสูตรและการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา วิธีการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และหลักจากผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว ควรมีการคัดเลือกก่อนที่จะให้เลือกเรียนภาษาฝรั่งเศส หรือให้มีการแบ่งกลุ่ม ตามระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ส่วนปัญหาเรื่องผู้เรียนขาดทักษะการฟัง-พูด-อ่านและเขียน ทั้ง 2 กลุ่ม เสนอแนะให้ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยช่วยในการฝึกทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มที่ และการขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ เสนอแนะให้มีการแก้ไขปัญหาด้วยการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มี

โอกาสฝึกทักษะดังกล่าวยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าควรจะมีการฝึกทักษะนี้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ส่วนปัญหาการขาดคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญ เสนอแนะให้มีการแก้ไขที่เหมือนกันคือการปรับรายวิชาเลือกโดยเฉพาะเรื่องภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้านให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของตลาดแรงงานยิ่งขึ้น

2. ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้สอน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าอาจารย์มีผลงานทางวิชาการน้อยเนื่องจากมุ่งเน้นเฉพาะการเรียนการสอนเป็นสำคัญขณะที่กลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาด้านคุณภาพของอาจารย์เนื่องจากการขาดแรงจูงใจเป็นสำคัญ

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ถึงแม้ว่าทั้ง 2 กลุ่มจะมีความคิดเห็นเรื่องที่มาของปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้สอนแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ก็ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมือนกันคือการเสนอแนะให้จัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการผลิตผลทางวิชาการโดยเฉพาะงานวิจัยให้มากขึ้น

3. ปัญหาเนื่องมาจากสื่อการสอน ทั้งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันคือปัญหาในเรื่องการขาดแคลนสื่อการสอน แต่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเน้นที่ความทันสมัยของสื่อการสอนขณะที่กลุ่มอาจารย์เน้นเรื่องความเพียงพอของสื่อการสอนประเภทวัสดุ อุปกรณ์และเอกสารหนังสืออ้างอิงเป็นสำคัญ และความทันสมัยเป็นหารองลงมา

แนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

ทั้ง 2 กลุ่มแนวทางการแก้ไขปัญหาทำนองเดียวกับประการหนึ่ง คือการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสเพื่อซื้อสื่อการสอนที่ทันสมัย แต่กลุ่มอาจารย์ได้เสนอแนะให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนประเภทวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร และหนังสืออ้างอิงที่สามารถใช้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยด้วย

นอกจากนี้ทั้ง 2 กลุ่ม มีมุมมองปัญหาที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือปัญหาสำคัญที่ 4 ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิคือปัญหาเนื่องมาจากการวัดผล ขณะที่กลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสำคัญที่ 4 และ 5 คือปัญหาเนื่องมาจากสภาพของห้องเรียน และปัญหาเนื่องมาจากเรื่องหลักสูตร ตามลำดับ ดังนั้นแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาจึงเป็นมุมมองที่แตกต่างกันไปด้วยกล่าวคือ ปัญหาเนื่องมาจากการวัดผล ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะให้ปรับลักษณะ

ข้อสอบทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้มีลักษณะทั้งปรนัยและอัตนัยตามความเหมาะสมกันแต่ละระดับการศึกษาอย่างแท้จริง ส่วนแนวทางเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเนื่องมาจากสถานที่และปัญหาเนื่องมาจากหลักสูตรนั้น กลุ่มอาจารย์ได้เสนอแนะการแก้ไขปัญหาเนื่องมาจากสภาพของห้องเรียนโดยให้ปรับปรุงให้เหมาะกับสภาพการใช้งานและการขาดห้องปฏิบัติการทางภาษานั้น ควรชี้แจงให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญที่จะต้องมีและให้สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย สำหรับปัญหาเนื่องมาจากหลักสูตรได้เสนอแนะให้จัดรายวิชาซึ่งผสมผสานกันระหว่างภาษาและวรรณคดีเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งสองอย่างควบคู่กันไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์" มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2531) และช่วงกลางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2537 ประการที่สอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพการเรียนการสอนและการวัดผลการศึกษา ระหว่างช่วงปี พ.ศ.2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 และประการสุดท้าย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิวิชาภาษาฝรั่งเศสกับอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จากแบบสอบถามอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยของรัฐ จาก 15 คณะ รวม 9 สถาบัน เป็นจำนวน 74 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 70.48 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 105 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและร้อยละ ได้ผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสและจำนวนบุคลากร

1.1 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศส

ในภาพรวมของหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ รวม 15 หลักสูตร นั้น ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรอยู่ในสังกัดของภาควิชาภาษาตะวันตกและภาควิชาภาษาฝรั่งเศส การบริการหลักสูตรส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะมนุษยศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์ มีการเปิดสอนหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสที่มหาวิทยาลัยศิลปากรมากที่สุดถึง 3 หลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนน้อยที่สุดคือ 1 หลักสูตร และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เปิดสอน 2 หลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสที่เปิดสอนใน 15 คณะ มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในระดับปริญญาตรี จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรโดยเฉลี่ยทุกหลักสูตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 139 หน่วยกิต เป็น 144 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตเฉพาะวิชาภาษาฝรั่งเศสในหมวดวิชาเอกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 56 หน่วยกิต เป็น 59 หน่วยกิต แต่ในหมวดวิชาโทมีแนวโน้มลดลงจาก 29 หน่วยกิต เหลือ 23 หน่วยกิต ส่วนจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอกคู่และวิชาเอกเดียวไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในระดับปริญญาโทจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรโดยเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 44 หน่วยกิต เป็น 48 หน่วยกิต ส่วนในระดับปริญญาเอก ซึ่งเริ่มเปิดสอนปีการศึกษา 2538 คาดว่ามีจำนวนหน่วยกิตในอนาคตคงเดิมคือ 66 หน่วยกิต

1.2 จำนวนบุคลากร

จำนวนอาจารย์ประจำสำหรับหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสทั้ง 15 คณะ มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับแตกต่างกัน กล่าวคือในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลงในขณะที่จำนวนอาจารย์ที่สอนทั้งระดับปริญญาตรีกับระดับบัณฑิตศึกษา และที่สอนเฉพาะระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเดียวมีจำนวนเพิ่มขึ้น แสดงว่าอาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรี มีการพัฒนาตนเองให้มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายงานในระดับบัณฑิตศึกษา ในภาพรวม จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเพิ่มจาก 120 คน ในปี พ.ศ.2531 เป็น 130 คน ในปี พ.ศ.2537 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 139 คน ในปี พ.ศ.2543

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ ผลงานและความคาดหวังของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส

2.1 คุณลักษณะกายภาพ มีแนวโน้มคงเดิม กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2531 และ พ.ศ.2537 อาจารย์ภาษาฝรั่งเศส เป็นหญิงมากกว่าชาย ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 36-45 ปี

2.2 คุณลักษณะทางด้านวิชาการ มีแนวโน้มสูงขึ้น ทั้งด้านคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ กล่าวคือ สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมีแนวโน้มสูงขึ้น จำนวนปีที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาฝรั่งเศสเพิ่มขึ้นตามกาลเวลาที่ผ่านไป คือเพิ่มจาก 16 ปี เป็น 21-25 ปี สัดส่วนผู้เคยได้รับทุนจากรัฐบาลฝรั่งเศสเพื่อไปฝึกอบรมทางด้านวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสจากสถาบันหรือมหาวิทยาลัยในประเทศฝรั่งเศสมีเพิ่มมากขึ้น สัดส่วนผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์มีแนวโน้มสูงขึ้น ปริมาณ

ผลงานทางวิชาการที่มีการพิมพ์เผยแพร่ในรูปของบทความ ตำรา และงานวิจัยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

2.3 คุณลักษณะทางด้านภาระงาน ภาระงานสอนมีลักษณะคงที่คือ สอนสัปดาห์ละ 7-9 ชั่วโมง แต่สัดส่วนปริมาณงานมีการเปลี่ยนแปลงคือ ภาระงานสอนในระดับปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ภาระงานสอนในระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปภาระงานนอกเหนือจากงานการสอนประจำคือการเป็นวิทยากร การเป็นที่ปรึกษาของชมรมภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการภายในคณะ

2.4 ความคาดหวังในอนาคต ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านวิชาการและภาระงานในปี พ.ศ.2543 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะมีวุฒิการศึกษา ระดับการศึกษาที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์คงเดิม แต่จะมีตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมทางด้านวิธีการสอนภาษาฝรั่งเศสเพิ่มขึ้น ส่วนลักษณะงานที่สนใจจะทำมากที่สุดในอนาคตคือ งานการสอนและการผลิตผลงานทางวิชาการ

3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการสอน

3.1 วิธีการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบผสมผสาน (Méthode éclectique) มากที่สุด และสัดส่วนของอาจารย์ที่ใช้วิธีสอนแบบผสมผสานมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

3.2 ลักษณะการเตรียมและการสอน นี้มีแนวโน้มคงเดิมคือ ส่วนใหญ่เตรียมการสอนตามลักษณะและรายวิชาและเนื้อหาเท่านั้น ในชั่วโมงแรกมีการอธิบายหรือตกลงเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนโดยการอธิบายพร้อมทั้งแจกประมวลรายวิชา การสอนวิชาที่เป็นทักษะสอนแยกบางชั่วโมงและสอนรวมทักษะบางชั่วโมง เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจวิธีการอธิบายซ้ำจนเข้าใจ และเมื่อมีปัญหาในการสอนมีวิธีแก้ปัญหาที่ปฏิบัติมากที่สุดคือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ส่วนแนวโน้มที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนคือในปี พ.ศ.2543 การเตรียมการสอนจะมีการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ และที่สำคัญคือในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาในปี พ.ศ.2531 จะเน้นที่สุดในเรื่องความเข้าใจในเนื้อหา แต่ในปี พ.ศ. 2537 และ พ.ศ.2543 จะเน้นที่สุดในเรื่องของการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์

3.3 การจัดและใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมีแนวโน้มคงเดิมคือ ส่วนใหญ่เห็นตรงกันคือการให้ทำรายงานและใช้เวลาในบางชั่วโมงจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านใช้สื่อการสอน

การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีแนวโน้มการพัฒนาอย่างชัดเจน เห็นได้จากสัดส่วน อาจารย์ที่ใช้สื่อการสอนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือลักษณะสื่อการสอนที่ส่วนใหญ่ที่นิยมใช้มากที่สุดคือ ประเภทเอกสารจริงและในบรรดาเอกสารจริงที่ใช้มากสองอันดับแรก ได้แก่ Documents écrits และ Documents sonores ซึ่งรวบรวมจัดหาด้วยตนเอง หรือได้มาจาก B.A.L. อาจารย์ส่วนใหญ่กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการใช้สื่อการสอนเพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์และขยายความรู้ให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับสื่อการสอนประเภทเอกสารประกอบการสอน โดยจัดทำเอกสารประกอบการสอน ตำราและเอกสารที่ได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนด้วย

สำหรับระบบสื่อสารทางไกล พบว่า สัดส่วนอาจารย์ที่รู้จักใช้ประโยชน์ระบบสื่อสารทางไกลมีเพิ่มขึ้น และในบรรดาอาจารย์ที่มีความรู้และสามารถใช้ระบบสื่อสารทางไกลส่วนใหญ่ กำหนดเป้าหมายเพื่อการสื่อสาร ส่งและรับข้อความทางไกล การสนทนาโต้ตอบและการค้นคว้าหาข้อมูล

5. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่มีแนวโน่มในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนสูงขึ้นทุกด้านอย่างชัดเจน วิธีการที่นิยมใช้ในการวัดผลการเรียนคือการสอบข้อเขียนโดยสอบตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า การวัดผลการศึกษามีจุดเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล และการนำผลจากการวัดและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

6. ปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาภาษาฝรั่งเศสและอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในปัจจุบัน และในอนาคตว่าทั้ง 2 กลุ่มมีมุมมองประเด็นปัญหาสำคัญเหมือนกัน 3 ด้าน จากปัญหาที่สำรวจ 6 ด้าน คือ ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียน ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้สอน และปัญหาเนื่องมาจากสื่อการสอน ดังนี้

6.1 ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียนและข้อเสนอแนะ ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันรวม 4 ประการ คือ ประการแรก ปัญหาผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอและเสนอแนะให้แก้ไขที่หลักสูตร การสอนระดับมัธยมศึกษาและวิธีการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ประการที่สอง ปัญหาเรื่องผู้เรียนขาดทักษะการฟัง-พูด-อ่านและเขียน และเสนอแนะให้แก้ไขโดยการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประการที่สาม ปัญหาผู้เรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์และเสนอแนะให้แก้ไขด้วย การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะอย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ประการสุดท้ายคือการขาดคุณลักษณะนิสัยในเรื่องความสนใจ ความกระตือรือร้น แรงจูงใจและความรับผิดชอบ ทั้ง 2 กลุ่มได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงหลักสูตรโดยเฉพาะรายวิชาเลือกโดยปรับปรุงให้มีภาษาฝรั่งเศสเฉพาะด้านให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะนิสัยและความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

6.2 ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้สอนและข้อเสนอแนะ ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีผลงานทางวิชาการน้อยเนื่องจากมุ่งเน้นเฉพาะการเรียนการสอน ขณะที่กลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีปัญหาด้านคุณภาพ เนื่องจากการขาดแรงจูงใจ แต่ทั้ง 2 กลุ่มได้มีข้อเสนอแนะเหมือนกันคือ ให้ผู้บริหารจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ

6.3 ปัญหาเนื่องมาจากสื่อการสอนและข้อเสนอแนะ ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นปัญหาตรงกันคือ การขาดแคลนสื่อการสอน แต่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเน้นที่ความทันสมัย ขณะที่กลุ่มอาจารย์เน้นเรื่องความพอเพียง และได้เสนอแนะเป็นทำนองเดียวกันคือการขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส แต่กลุ่มอาจารย์ได้เสนอแนะเพิ่มเติมด้วยการให้จัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์ เอกสารและหนังสืออ้างอิงที่ใช้ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยได้ด้วย

6.4 ปัญหาด้านวัดผลและข้อเสนอแนะ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่าปัญหาเรื่องการวัดผลเป็นปัญหาสำคัญประการสุดท้าย และเสนอแนะให้ปรับลักษณะข้อสอบระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้มีลักษณะทั้งปรนัยและอัตนัย โดยให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับแต่ละระดับ

6.5 ปัญหาด้านอาคารสถานที่และข้อเสนอแนะ กลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำคัญประการที่ 4 คือ ความไม่เหมาะสมของอาคารและห้องเรียน โดยเฉพาะห้องปฏิบัติการทางภาษา และเสนอแนะให้ปรับปรุงอาคารและห้องเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน และปัญหาเรื่องห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยการชี้แจงให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของห้องปฏิบัติการทางภาษา

6.6 ปัญหาด้านหลักสูตรและข้อเสนอแนะ กลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสำคัญประการสุดท้ายคือ ปัญหาเนื่องมาจากหลักสูตร เสนอแนะให้จัดรายวิชาให้มีความผสมผสานกันระหว่างภาษาและวรรณคดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนทั้ง 2 อย่างควบคู่กันไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศส จำนวนอาจารย์และนิสิต/นักศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2531 พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสมีการพัฒนาโดยการขยายตัวขึ้นในแนวตั้ง กล่าวคือในปี พ.ศ.2531 ใน 9 มหาวิทยาลัยของรัฐมีการเปิดสอนหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับปริญญาตรีจำนวน 15 หลักสูตร ระดับปริญญาโท 3 หลักสูตร ต่อมาในปี พ.ศ.2537 พบว่าในระดับปริญญาโทมีเพิ่มขึ้นเป็น 5 หลักสูตร และมีหลักสูตรในระดับปริญญาเอก 1 หลักสูตร จะเปิดสอนในภาคปลาย ปีการศึกษา 2538 เมื่อพิจารณากำลังการผลิตจากจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสและจากอัตราส่วนผู้เรียนต่อผู้สอนตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ประกอบกับแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์และภาระงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส แสดงให้เห็นว่ายังสามารถรับภาระการขยายตัวการผลิตบัณฑิตภาษาฝรั่งเศสในระดับบัณฑิตศึกษาได้อีก และยังเป็นเครื่องยืนยันว่ามาตรฐานการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสน่าจะดีมากยิ่งขึ้น

2. แนวโน้มเรื่องสภาพการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จากผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 แสดงว่ามีแนวโน้มการพัฒนาขึ้นทุกด้าน นับตั้งแต่วิธีการสอน ผู้สอนรู้จักเลือกเอาแต่สิ่งที่ดีของแต่ละวิธีการสอนมาประยุกต์โดยการนำมาผสมผสานกัน มีลักษณะการเตรียมและการสอนที่ก้าวหน้าขึ้น เริ่มรู้จักและสามารถใช้ระบบสื่อสารทางไกลเพื่อค้นหาข้อมูล ช่วยให้มีการสัมผัสสัมพันธ์กับโลกภายนอกได้มากยิ่งขึ้น ใช้สื่อการสอนประเภทเอกสารจริง ซึ่งเป็นแนวโน้ม

ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายไม่แพ้ในประเทศอื่น ๆ ที่มีความเจริญก้าวหน้าในเรื่องการสอนภาษาต่างประเทศ มีจุดเน้นในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาที่เปลี่ยนไป คือจากการเน้นความเข้าใจในเนื้อหาเป็นการเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์มากขึ้น และที่สำคัญคือมีจุดเน้นของการวัดผลการเรียนที่สองคล้องกันไปด้วย แนวโน้มที่เปลี่ยนไปดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นพัฒนาการในทางที่ดีขึ้นของสภาพการสอนภาษาฝรั่งเศสอย่างชัดเจน

3. ปัญหาสำคัญเนื่องมาจากตัวผู้เรียน จากผลการวิเคราะห์ในตอนท้ายของบทที่ 4 จะเห็นว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสคือ ปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียน ปัญหาดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานเพราะเป็นปัญหาที่เป็นทำนองเดียวกับที่ได้จากการสัมมนาเรื่อง "การสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย เพื่อศึกษาปัญหาต่อเนื่องระหว่างระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา" ในปี พ.ศ.2522 ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ ผู้เรียนขาดทักษะการฟัง-พูด-อ่านและเขียน และผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ สำหรับ 2 ปัญหาสุดท้าย ถึงแม้ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาขึ้นมาก แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่บ้าง จึงเห็นสมควรหาทางขจัดปัญหาดังกล่าวให้หมดไปด้านการร่วมมือกันปรึกษาหารือระหว่างผู้ที่ต้องรับผิดชอบ และผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรมขึ้นได้

4. ความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพการสอนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นับว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสมีโอกาสที่ดีกว่ามาก เนื่องจากมีหน่วยงานจากรัฐบาลฝรั่งเศสคอยให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตลอดจนให้ทุนศึกษาต่อและทุนฝึกอบรมในแต่ละปี ถึงแม้จะมีปัญหาอยู่บ้างไม่มากก็น้อย ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 4 อย่างไรก็ดีอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้ตระหนักถึงความช่วยเหลือดังกล่าวอย่างเต็มที่ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้คอยความช่วยเหลือเหล่านั้นจนไม่ได้ช่วยเหลือตนเอง ตรงกันข้ามอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสกลับพยายามขวนขวายที่จะช่วยเหลือตนเอง ส่วนที่จะขอความช่วยเหลือจาก B.A.L. เช่น การพยายามรวบรวมจัดหาเอกสารหนังสือและสื่อการสอนด้วยตนเองก่อนที่จะหาจากแหล่งอื่น และพยายามขวนขวายที่จะเพิ่มตำแหน่งทางวิชาการด้วย จากความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสและจากความพยายามที่จะช่วยเหลือตนเองประกอบกันแล้ว แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสน่าจะมีโอกาสที่จะพัฒนาคุณลักษณะทางด้านวิชาการได้อย่างรวดเร็ว และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพอย่างยิ่ง

5. ความไม่สมบูรณ์ของงานวิจัยเรื่องแนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาอาจจะเนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตระหนักดีว่าควรจะมีการสังเกตสภาพปัญหาการสอนภาษาฝรั่งเศสในแต่ละสถาบันด้วย แต่ด้วยขอบเขตที่จำกัดจึงใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดเป็นการทดแทน ซึ่งก็สามารถรวบรวมข้อมูลมาทดแทนได้ค่อนข้างดีมาก อย่างไรก็ตามการศึกษาข้อมูลในเรื่องดังกล่าวอาจจะสามารถทำการวิจัยในแง่มุมอื่น ๆ ที่น่าสนใจและทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะให้มีการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้คือ

5.1 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน

5.2 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยส่วนกลางและมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

5.3 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในทศวรรษหน้า

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. เพื่อให้สอดคล้องกับอัตรากำลังและศักยภาพของบุคลากรทางด้านการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสที่มีอยู่ ผู้บริหารควรเสนอโครงการเปิดหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกให้ทันในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) หรือในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ตามความพร้อมที่สามารถจะทำได้ การเปิดสอนหลักสูตรวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับบัณฑิตศึกษานี้นอกจากจะเป็นการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแล้ว การศึกษาต่อภายในประเทศยังเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจขอองประเทศชาติด้วย

2. เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของงานในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ด้วยการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการไปฝึกอบรมให้เพียงพอ ส่งเสริมให้ลาไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้อาจารย์สามารถผลิตผลงานทางวิชาการได้อย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น เช่น

การลดภาระอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานการสอน การจัดหาทุนเพื่อสนับสนุนการผลิตผลงานทางวิชาการ โดยเฉพาะการผลิตตำราและงานวิจัย

3. สถาบันที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องวิธีการสอนทักษะทั้ง 4 และทักษะในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ควรจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อให้อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสได้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและโดยเฉพาะภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีการสาธิตให้เห็นเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน

4. ผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเนื่องมาจากตัวผู้เรียน โดยการจัดประชุมสัมมนาระหว่างระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาในเรื่องความต่อเนื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยตรง ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการภาษาฝรั่งเศสทั้ง 2 ระดับ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมที่สามารถจะนำไปดำเนินการให้เกิดผลภายในช่วงเวลาที่กำหนดด้วย

5. ผู้บริหารควรตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาเรื่องสื่อการสอน เอกสาร หนังสืออ้างอิง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องห้องปฏิบัติการทางภาษาอย่างรีบด่วน ไม่ควรคอยความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศสมากนัก ควรต้องพยายามช่วยเหลือตนเองด้านการจัดวางแผนการใช้งบประมาณเกี่ยวกับวัสดุการศึกษาและอาคารสถานที่ให้ตรงกับความต้องการที่เป็นจริงโดยอ้างเหตุผลเชิงประจักษ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า กรมหลวงสงขลานครินทร์. ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "เรียนภาษาฝรั่งเศสเพื่ออะไร" จากสรุปผลการสัมมนาเรื่องการสอนภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยเพื่อศึกษาปัญหาต่อเนื่องระหว่างระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา วันที่ 25-26 ตุลาคม 2522 ณ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ บริเวณท้องฟ้าจำลอง: หน้า 16-22.

เริงรัชนี นิ่มนวล. ภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535: หน้า 125-126.

_____. สถานภาพและสภาพการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. งานวิจัย, 2531.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. "การยกสภาพของครูในกระแสโลกาภิวัตน์." การบรรยายพิเศษเนื่องในวันครู. วันที่ 16 มกราคม 2538 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาสนา โกวิทยา. การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525: หน้า 110-117.

อมรา ประสิทธิ์สินธ์. ภาษาศาสตร์สังคม. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

อัจฉรา โชติบุตร. "สถานะปัจจุบันและแนวโน้มการสอนภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย." รายงานการวิจัยเสนอในการประชุมนานาชาติของ AUPELF เรื่องความต้องการในการสอนภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในเอเชีย. วันที่ 24-27 สิงหาคม 2530 โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ.

เอกสารการประชุมคณาจารย์ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2538 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Gumperz, J.J. and Hymes, D. (1972). Directions in Sociolinguistic: the Ethnography of Communication. Oxford, Basil, Blackwell.

Gumperz, J.J. (1982). Discourse Strategies. Cambridge, Cambridge University Press.

Hymes, D. (ed.). (1964). Language in Culture and Society. New York: Harper and Row.

Rumimelhardt, J. (1995). "Discours a la Fete de Nouvelle An." in Alliance Magazine. Bangkok: Alliance Francaise de Bangkok, N° 186, janvier-fevier, p.3.

Simon, Diana-Lee. (1990). "A learner-Centred Approach to Language Teaching: Pedagogic Innovation and Social Change in Thai Educational Institutions." Seminar for Staff and Students of the Faculty of Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 14 September.

Van Ek, J.A. & Trim, J.L.M. (1984). A Cross the threshold-Council of Europe, Great Britain, Pergamon Press.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท
ถนนพญาไท กท 10330

15 ตุลาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษา
หัวหน้าภาควิชา / หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศส

ดิฉันมีความประสงค์ที่จะทำการวิจัยเรื่อง "แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์" จึงใคร่ขอความกรุณาช่วยตอบแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา (ตอบเฉพาะหัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศส)

ตอนที่ 2 คุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส

ตอนที่ 3 สภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

ตอนที่ 4 ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส

ตอนที่ 5 รายละเอียดปัญหาสำคัญและแนวทางการแก้ไขปัญหา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และกรุณาส่งกลับคืนที่หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศสในคณะของท่านด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เริงรัชนี นิ่มนวล)
ผู้วิจัย

แบบสอบถาม เรื่อง

แนวโน้ม เกี่ยวกับสถานภาพการ เรียนการสอน คุณลักษณะและผลงานของ

อาจารย์ภาษาฝรั่ง เศสระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์

ภาควิชา.....คณะ .....มหาวิทยาลัย.....

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเติมตัวเลขตามความเป็นจริงในช่วงปี 2531, 2537 และแนวโน้มที่คาดว่าควรจะเป็นในปี 2543

ลำดับที่	ข้อมูล	ปริมาณ		
		2531	2537	2543
1	จำนวนอาจารย์ที่สอนภาษาฝรั่งเศสในแต่ละระดับ			
	สอนระดับปริญญาตรีอย่างเดียว			
	สอนระดับบัณฑิตศึกษาอย่างเดียว			
	สอนระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา			
2	จำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสในคณะของท่านจำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด			
	ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า			
	ระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า			
	ระดับปริญญาเอกหรือเทียบเท่า			
3	จำนวนนิสิต/นักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสในแต่ละระดับ			
	ระดับปริญญาตรี			
	ระดับปริญญาโท			
	ระดับปริญญาเอก			
4	จำนวนหน่วยกิตทั้งโครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ			
	หลักสูตรปริญญาตรี			
	หลักสูตรปริญญาโท			
	หลักสูตรปริญญาเอก			

ลำดับที่	ข้อมูล	ปริมาณ		
		2531	2537	2543
5	จำนวนหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาภาษาฝรั่งเศสในระดับปริญญาตรี วิชาเอก วิชาโท วิชาเอกคู่ (เฉพาะที่เป็นรายวิชาภาษาฝรั่งเศส) วิชาเอกเดี่ยว			

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและผลงานของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศสปัจจุบัน (พ.ศ.2537)

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความต่อไปนี้

1. เพศ [ ] ชาย [ ] หญิง
2. อายุ [ ] 25-35 ปี [ ] 46-55 ปี
   [ ] 36-45 ปี [ ] 56 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
   [ ] ปริญญาตรี [ ] ปริญญาเอก
   [ ] ปริญญาโท [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. สถาบันที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด
   [ ] ประเทศไทย [ ] สหรัฐอเมริกา
   [ ] ประเทศฝรั่งเศส [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์ในการสอนภาษาฝรั่งเศส
   [ ] ต่ำกว่า 5 ปี [ ] 16-20 ปี
   [ ] 5-10 ปี [ ] 21-25 ปี
   [ ] 11-15 ปี [ ] 26 ปีขึ้นไป

6. ตำแหน่งทางวิชาการ

[ ] อาจารย์ [ ] รองศาสตราจารย์

[ ] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ [ ] ศาสตราจารย์

7. ระดับที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

[ ] ปริญญาตรี [ ] ปริญญาเอก

[ ] ปริญญาโท [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ในภาคต้น ปีการศึกษา 2537

[ ] 1-3 ชั่วโมง [ ] 7-9 ชั่วโมง

[ ] 4-6 ชั่วโมง [ ] 10 ชั่วโมงขึ้นไป

9. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2537

[ ] 1-3 ชั่วโมง [ ] 7-9 ชั่วโมง

[ ] 4-6 ชั่วโมง [ ] 10 ชั่วโมงขึ้นไป

10. เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาฝรั่งเศส

[ ] ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 11) [ ] เคย

11. สถาบันหรือหน่วยงานที่เข้ารับการศึกษาอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[ ] หน่วยศึกษานิเทศก์สายวิชาภาษาฝรั่งเศส

[ ] สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

[ ] B.A.L.

[ ] B.A.L. ร่วมกับสถาบันหรือ ATPF หรือหน่วยงานอื่น ๆ

[ ] มหาวิทยาลัยในประเทศไทย

[ ] มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในประเทศฝรั่งเศส

[ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. เป็นสมาชิกสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย

[ ] ไม่เป็น [ ] เป็น

[ ] รายปี

[ ] ตลอดชีวิต

13. กิจกรรมพิเศษที่ต้องทำและเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

[ ] ไม่มี [ ] มี

[ ] ที่ปรึกษาชมรมภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศ

[ ] วิทยากร

[ ] อาจารย์พิเศษ (ในสถาบันอื่นๆ)

[ ] กรรมการของ ATPF

[ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

14. ตำแหน่งหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[ ] หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศส

[ ] กรรมการภายในคณะ [ ] กรรมการภายในมหาวิทยาลัย

[ ] อาจารย์ที่ปรึกษา [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

15. ผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์ที่พิมพ์เผยแพร่ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา

[ ] ไม่มี [ ] มี

ลักษณะผลงานที่พิมพ์ออกเผยแพร่

[ ] บทความ [ ] ตำรา

[ ] งานวิจัย [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

16. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการทำงานทางวิชาการ

[ ] ความสนใจในสาขาวิชาที่ตนถนัด [ ] การมีเวลาว่างพอที่จะทำได้

[ ] ความพร้อมของอุปกรณ์ ห้องสมุดและสถานที่

[ ] มีแหล่งทุนให้การสนับสนุนมากมาย [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

17. ท่านให้ความสนใจในเรื่องใดมากที่สุด

[ ] ด้านการสอน [ ] งานบริการ [ ] การผลิตผลงานทางวิชาการ

[ ] การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

18. ท่านได้รับรางวัลหรือการประกาศเกียรติคุณในฐานะอาจารย์ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสอะไรบ้าง

[ ] ไม่ได้รับ [ ] ได้รับ (โปรดระบุ) .....

19. ท่านมีแผนการดำเนินชีวิตในช่วง 6 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2537-2543) ในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร (ขอให้ตอบแผนอนาคตที่ท่านคิดว่าเป็นไปได้มากที่สุด เมื่อถึงปี พ.ศ.2543)

19.1 ท่านยังสอนภาษาฝรั่งเศสในสถาบันเดิมหรือไม่

[ ] ใช่ [ ] ไม่ใช่ (โปรดระบุ).....

19.2 วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่านจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่

[ ] คงเดิม [ ] วุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น (โปรดระบุ).....

19.3 ตำแหน่งวิชาการของท่านจะเปลี่ยนแปลงจากปัจจุบันหรือไม่

[ ] คงเดิม [ ] สูงขึ้น เป็น (โปรดระบุ).....

19.4 ระดับของนิสิตที่ท่านสอนภาษาฝรั่งเศสจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่

[ ] คงเดิม [ ] เปลี่ยนแปลง สอนระดับ (โปรดระบุ).....

19.5 จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของท่านจะแตกต่างจากปัจจุบันหรือไม่

[ ] คงเดิม

[ ] แตกต่าง (โปรดระบุ) เพิ่ม/ลดเป็น.....ชั่วโมง/สัปดาห์

19.6 ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันหรือไม่

[ ] คงเดิม

[ ] เพิ่ม (โปรดระบุหน่วยที่ท่านวางแผนจะเข้ารับการอบรม).....

19.7 การเป็นสมาชิกสมาคมครูฝรั่งเศสเป็นอย่างไร

[ ] ไม่เป็น [ ] เป็น

[ ] รายปี [ ] ตลอดชีพ

19.8 การทำกิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างไร

[ ] ไม่มี [ ] มี

[ ] ที่ปรึกษาชมรมภาษาฝรั่งเศส

[ ] วิทยากร

[ ] อาจารย์พิเศษ

[ ] กรรมการ AIPF

[ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

19.9 ท่านคิดว่าจะทำหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการสอนหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[ ] หัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าสายวิชาภาษาฝรั่งเศส

[ ] กรรมการภายในคณะ [ ] อาจารย์ที่ปรึกษา

[ ] กรรมการภายในมหาวิทยาลัย [ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

19.10 ท่านคิดว่าจะมีผลงานวิชาการที่ไม่ใช่วิทยานิพนธ์ในช่วงปี 2537-2543 อย่างไร

[ ] ไม่มี [ ] มี

ลักษณะผลงานเป็น [ ] บทความ [ ] ตำรา

[ ] ผลงานวิจัย

19.11 ในปี พ.ศ.2543 ท่านคิดว่าท่านจะให้ความสนใจในเรื่องใดมากที่สุด

[ ] ด้านการสอน [ ] งานบริหาร

[ ] การผลิตผลงานทางวิชาการ [ ] การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

[ ] อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ในปี 2537 และที่คาดว่าจะทำในปี 2543

	ข้อมูล	2537	2543
1	เมื่อได้รับมอบหมายให้สอน วิธีการที่ท่านคิดว่าดีที่สุดคือ - รับงานและคำแนะนำจากอาจารย์ที่สอนอยู่ก่อนมาดำเนินการสอนต่อไป - ดำเนินการสอนตามลักษณะรายวิชา - ศึกษาลักษณะรายวิชาและรวบรวมเนื้อหาเท่าที่มีเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว - ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		

	ข้อมูล	2537	2543
2	ในการสอนชั่วโมงแรกได้มีการอธิบายหรือตกลงเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนโดย - อธิบายปากเปล่าและให้ผู้เรียนจด - อธิบายพร้อมทั้งแจกประมวลรายวิชา - เริ่มสอนเลยโดยไม่มีการอธิบาย		
3	วิธีการสอนที่ใช้มากที่สุด Méthode traditionnelle Méthode audio visuelle Approche communicative Méthode mixte (Méthode éclectique)		
4	โดยทั่วไปท่านมีวิธีสอนวิชาที่เป็นทักษะโดย แยกสอนเป็นรายทักษะ สอนรวมทั้ง 4 ทักษะในแต่ละชั่วโมง สอนแยกทักษะในบางชั่วโมงและสอนรวมกับทักษะในบางชั่วโมง อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
5	สิ่งที่ท่านเน้นมากที่สุดในการสอนวิชาที่เป็นเนื้อหาในแต่ละชั่วโมง คือ ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน ทักษะทั้ง 4 กฎเกณฑ์ทางภาษา การรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		

	ข้อมูล	2537	2543
6	เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจ ท่านใช้วิธีใดมากที่สุด		
	อธิบายซ้ำจนเข้าใจ		
	ให้ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง		
	ให้ถามเพื่อน		
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
7	เนื้อหาวิชาที่ท่านได้แจกให้ผู้เรียนในชั่วโมงคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	เอกสารประกอบการสอน		
	เอกสารจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ		
	ตำราที่ผลิตขึ้นเอง		
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
8	ท่านเลือกเนื้อหาโดยทั่วไปในวิชาทักษะในลักษณะใดมากที่สุด		
	ฝรั่งเศสศึกษา		
	ฝรั่งเศสศึกษาและไทยศึกษา		
	ความเป็นไปของโลกทั้งทางด้านข่าวสารข้อมูล เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง		
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
9	ท่านจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	การทำรายงาน		
	การอภิปรายและโต้วาที		
	การจัดนิทรรศการ		
	การแสดงละคร/บทบาทสมมุติ		
	การเชิญวิทยากรมาบรรยาย		
	การเล่นเกมส์		
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		

	ข้อมูล	2537	2543
10	การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการสอน ทุกชั่วโมง บางชั่วโมง ไม่เคยเลย		

11. การใช้สื่อการสอนในยุคโลกานุวัตร

<u>คำชี้แจง</u> กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่วงที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4 = ใช้มากที่สุด 3 = ใช้มาก 2 = ใช้น้อย 1 = ใช้น้อยที่สุด/ไม่ได้ใช้เลย

	ประเภทของสื่อการสอน	2537				2543			
		4	3	2	1	4	3	2	1
11.1	สื่อวัสดุประเภทสิ้นเปลือง: บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิ แผนที่ของจริง								
11.2	สื่อประเภทเครื่องมืออุปกรณ์: เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ฯลฯ								
11.3	สื่อประเภทสถานที่: โรงเรียน โรงแรม โรงภาพยนตร์ ฯลฯ								
11.4	สื่อประเภทเอกสารจริง (Documents authentiques)								
	- Documents sonores: บทสนทนา รายการวิทยุ เพลง ฯลฯ								
	- Documents écrits: หนังสือพิมพ์ บทความ รายการอาหาร ตั๋วเดินทาง ฯลฯ								
	- Documents visuels: ภาพนิ่ง ภาพโฆษณา โปสเตอร์ ฯลฯ								

	ข้อมูล	2537				2543			
		4	3	2	1	4	3	2	1
	- Documents audio-visuels: ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ ฯลฯ								
11.5	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
12	แหล่งที่มาของสื่อการสอนดังกล่าว								
	รวบรวมเอง								
	B.A.L.								
	หน่วยโสตทัศนูปกรณ์ของคณะ/ของมหาวิทยาลัย								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
13	การใช้สื่อการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ								
	เร้าความสนใจ								
	นำเข้าสู่บทเรียน								
	เพิ่มเติมประสบการณ์และขยายความรู้ให้แก่ผู้เรียน								
	ช่วยให้การทำความเข้าใจง่ายขึ้น								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
14	ท่านใช้ระบบสื่อสารทางไกล (Electronic Mail) เพื่อประโยชน์อะไร								
	สนทนาโต้ตอบ								
	ส่ง-รับข้อความ								
	ค้นหาข้อมูล								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	ข้อมูล	2537				2543			
		4	3	2	1	4	3	2	1
15	ท่านใช้วิธีวัดผลการเรียนโดย								
	ข้อทดสอบข้อเขียน								
	สอบปากเปล่า								
	รายงาน								
	แบบฝึกหัด								
	การอภิปราย/รายงานหน้าชั้นน								
	การทำกิจกรรม								
	การสังเกตเป็นรายบุคคล								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
16	ท่านจะทำการทดสอบ								
	ทุกครั้งที่สอนจบในแต่ละชั่วโมง								
	แต่ละบทเรียน								
	เมื่อเห็นว่าผู้เรียนไม่สนใจบทเรียน								
	ตามเวลาที่คณะกำหนด								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
17	ท่านจะทำการทดสอบเพื่อวัดผลการเรียนเน้นทางด้าน								
	ความจำ								
	การใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล								
	ประมวลความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า								
	การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน								
	การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								

	ข้อมูล	2537				2543			
		4	3	2	1	4	3	2	1
18	ผลการวัดผลและประเมินผลได้นำมาใช้ประโยชน์เพื่อ								
	ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม								
	ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น								
	วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อจัดทำเป็นข้อสอบมาตรฐานต่อไป								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
19	เมื่อมีปัญหาในการสอน วิธีการแก้ปัญหาที่ปฏิบัติคือ								
	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง								
	ปรึกษาหัวหน้าภาควิชา/หัวหน้าวิชาภาษาฝรั่งเศส								
	ปรึกษาเพื่อนร่วมงาน								
	ขอคำแนะนำจาก B.A.L.								
	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริงที่สุด

(4 = ที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 = ที่เป็นปัญหามาก 2 = ที่เป็นปัญหาน้อย และ 1 = ที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด หรือ ไม่มีปัญหาเลย)

ปัญหา	2537				2543			
	4	3	2	1	4	3	2	1
การสอนวิชาที่เป็นทักษะ								
จำนวนผู้เรียน								
ห้องปฏิบัติการทางภาษา								
สื่อการสอน								
วิธีการสอน								
การวัดผล								
การสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา								
หนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม								
ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม								
ประสบการณ์ในการสอน								
ความแม่นยำในเนื้อหา								
สื่อการสอน								
วิธีการสอน								
วิธีวัดผล								
สถานที่เรียน								
ความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส								
เงินช่วยเหลือในการซื้อหนังสือและวารสารภาษาฝรั่งเศส								
ทุนศึกษาต่อในประเทศฝรั่งเศส								
ทุกฝึกอบรม								

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด

(4 = ที่เป็นปัญหามากที่สุด 3 = ที่เป็นปัญหามาก 2 = ที่เป็นปัญหาน้อย และ 1 = ที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด หรือ ไม่เป็นปัญหาเลย)

ปัญหา	2537				2543			
	4	3	2	1	4	3	2	1
1. จำนวนผู้เรียนและลักษณะของผู้เรียน								
ความเหมาะสมของจำนวนผู้เรียน								
พื้นฐานความรู้เดิม								
ความสนใจ								
ความซาบซึ้งในภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส								
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
2. ห้องปฏิบัติการทางภาษา								
ความพอเพียงกับจำนวนผู้เรียน								
ความเหมาะสมของอุปกรณ์								
คุณภาพของอุปกรณ์								
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
3. สื่อการสอน								
ความทันสมัย								
ความพอเพียงกับความต้องการ								
ความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน								
การได้รับความช่วยเหลือจาก B.A.L.								

ปัญหา	2537				2543			
	4	3	2	1	4	3	2	1
4. <u>วิธีการสอน</u>								
การวางแผนการสอน								
การเตรียมการสอน								
การกำหนดวัตถุประสงค์การสอน								
การเตรียมอุปกรณ์การสอน								
การจัดกิจกรรมการสอน								
5. <u>การวัดผล</u>: ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคในการวัดผลดังนี้								
การวัดผลแบบอิงกลุ่ม								
การวัดผลแบบอิงเกณฑ์								
การใช้คอมพิวเตอร์ในการวัดและประเมินผล								
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
6. <u>หนังสือหรือเอกสารอ้างอิง</u>								
ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม								
ความพอเพียงที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน								
ความพอเพียงที่ได้รับจากความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศส								
ความทันสมัย								
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
7. <u>สภานที่เรียน</u>								
ความคับแคบ								
ความทันสมัย								
บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน								
เสียงรบกวน								

ปัญหา	2537				2543			
	4	3	2	1	4	3	2	1
8. ความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส								
8.1 การสั่งซื้อและการได้รับหนังสือและวารสาร								
ได้รับงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ								
ได้รับครบถ้วนตามที่สั่งสอน								
ได้รับชดเชยที่ขาดหายไป								
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....								
8.2 ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก								
ความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของคณาจารย์								
ความเหมาะสมของเงินทุนและค่าใช้จ่ายประจำเดือน								
ความยากลำบากในการต่อระยะเวลาที่ได้รับทุน								
ความเหมาะสมของวุฒิการศึกษาที่ได้รับกับความต้องการของภาควิชา/สายวิชาที่สังกัด								
8.3 ทุนฝึกอบรม								
ความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของคณาจารย์								
ความเหมาะสมของเงินทุนกับค่าใช้จ่ายประจำเดือน								
ความรู้และประสบการณ์สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้								

9. ขอให้ท่านพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสที่ท่านพบในปัจจุบันและคาดว่าจะยังคงเป็นปัญหาใน พ.ศ.2543 เลือกปัญหาที่ท่านคิดว่าเป็นปัญหาสำคัญที่สุด 2 ปัญหา และอธิบายลักษณะที่เป็นปัญหา พร้อมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหา (โปรดกรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสโดยส่วนรวม)

ปัญหาที่ 1 .....

.....

.....

.....

แนวทางเสนอแนะในการแก้ปัญหา.....

.....

.....

.....

ปัญหาที่ 2 .....

.....

.....

.....

แนวทางเสนอแนะในการแก้ปัญหา.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามรายละเอียดของสภาพที่มีปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537

ลำดับที่	รายละเอียดของสภาพปัญหา	2537 ร้อยละ (จำนวน)
1	จำนวนผู้เรียนและลักษณะของผู้เรียน	
	ความเหมาะสมของจำนวนผู้เรียน	68.92 (51)
	พื้นฐานความรู้เดิม	89.19 (66)
	ความสนใจ	90.54 (67)
	ความชาบซึ้งในภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส	90.54 (67)
2	ห้องปฏิบัติการทางภาษา	
	ความพอเพียงกับจำนวนผู้เรียน	64.86 (48)
	ความเหมาะสมของอุปกรณ์	67.57 (50)
	คุณภาพของอุปกรณ์	70.27 (52)
3	สื่อการสอน	
	ความทันสมัย	77.03 (57)
	ความพอเพียงกับความต้องการ	75.68 (56)
	ความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	71.62 (53)
	การได้รับความช่วยเหลือจาก B.A.L.	58.11 (43)
4	วิธีการสอน	
	การวางแผนการสอน	48.65 (36)
	การเตรียมการสอน	50.00 (37)
	การกำหนดวัตถุประสงค์การสอน	48.65 (36)
	การเตรียมอุปกรณ์การสอน	59.46 (44)
	การจัดกิจกรรมการสอน	59.46 (44)

ตารางที่ 1 ร้อยละและจำนวนอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามรายละเอียดของสภาพที่มีปัญหาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537 (ต่อ)

ลำดับที่	รายละเอียดของสภาพปัญหา	2537 ร้อยละ (จำนวน)
5	การวัดผล	
	การวัดผลแบบอิงกลุ่ม	50.00 (37)
	การวัดผลแบบอิงเกณฑ์	48.65 (36)
	การใช้คอมพิวเตอร์ในการวัดและประเมินผล	37.84 (28)
6	หนังสือหรือเอกสารอ้างอิง	
	ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	86.49 (64)
	ความพอเพียงที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน	87.84 (65)
	ความพอเพียงที่ได้รับจากความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศส	85.14 (63)
	ความทันสมัย	71.62 (53)
7	สถานที่เรียน	
	ความคับแคบ	54.05 (40)
	ความทันสมัย	70.27 (52)
	บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	67.57 (50)
	เสียงรบกวน	59.46 (44)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในการเรียนการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามการสอนวิชาที่เป็นทักษะ วิชาที่เป็นเนื้อหา และความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ปี พ.ศ. 2537 และ 2543

ลำดับที่	ปัญหา	2537		2543	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	การสอนวิชาที่เป็นทักษะ				
	จำนวนผู้เรียน	2.30	1.17	2.42	1.18
	ห้องปฏิบัติการทางภาษา	2.80	1.06	2.61	1.02
	สื่อการสอน	2.50	.95	2.39	.88
	วิธีการสอน	2.08	.95	2.07	.85
	การวัดผล	1.87	.83	1.89	.80
2	การสอนวิชาที่เป็นเนื้อหา				
	หนังสือหรือเอกสารที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2.95	.94	2.91	1.05
	ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3.17	.86	3.15	.92
	ประสบการณ์ในการสอน	1.88	.56	1.83	.66
	ความแม่นยำในเนื้อหา	1.82	.72	1.73	.73
	วิธีการสอน	1.95	.76	1.86	.78
	วิธีวัดผล	1.76	.75	1.70	.74
	สถานที่เรียน	1.78	.94	1.64	.78
3	ความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส				
	เงินช่วยเหลือในการซื้อหนังสือและ				
	วารสารภาษาฝรั่งเศส	2.59	.97	2.56	.96
	ทุนศึกษาต่อในประเทศฝรั่งเศส	2.52	1.00	2.52	.94
	ทุกฝึกอบรม	2.63	1.06	2.69	1.01

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในการเรียนการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามรายละเอียดของปัญหาของรายวิชาที่เป็นทักษะวิชาที่เป็นเนื้อหาและความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543

ลำดับที่	รายละเอียดของปัญหา	2537		2543	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	จำนวนผู้เรียนและลักษณะของผู้เรียน				
	ความเหมาะสมของจำนวนผู้เรียน	2.20	.99	2.26	.97
	พื้นฐานความรู้เดิม	3.33	.86	3.20	.81
	ความสนใจ	2.75	.79	2.85	.86
	ความชาบซึ้งในภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส	2.87	.87	2.85	.80
2	ห้องปฏิบัติการทางภาษา				
	ความพอเพียงกับจำนวนผู้เรียน	2.64	1.21	2.57	1.08
	ความเหมาะสมของอุปกรณ์	2.60	1.16	2.49	1.07
	คุณภาพของอุปกรณ์	2.72	1.14	2.54	1.03
3	สื่อการสอน				
	ความทันสมัย	2.76	1.06	2.64	1.02
	ความพอเพียงกับความต้องการ	2.90	1.01	2.72	.97
	ความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	2.67	1.07	2.57	.96
	การได้รับความช่วยเหลือจาก B.A.L.	2.26	.99	2.20	.98
4	วิธีการสอน				
	การวางแผนการสอน	1.73	.81	1.78	.82
	การเตรียมการสอน	1.76	.80	1.80	.76
	การกำหนดวัตถุประสงค์การสอน	1.72	.78	1.73	.86
	การเตรียมอุปกรณ์การสอน	2.06	.97	2.10	.96
	การจัดกิจกรรมการสอน	2.06	.91	2.10	.94

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในการเรียนการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามรายละเอียดของปัญหาของรายวิชาที่เป็นทักษะวิชาที่เป็นเนื้อหาและความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 (ต่อ)

ลำดับที่	รายละเอียดของปัญหา	2537		2543	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5	การวัดผล: ปัญหเกี่ยวกับเทคนิคในการวัดผล				
	การวัดผลแบบอิงกลุ่ม	1.77	.76	1.89	.85
	การวัดผลแบบอิงเกณฑ์	1.90	.87	1.93	.80
	การใช้คอมพิวเตอร์ในการวัดและประเมินผล	2.31	1.20	2.17	1.21
6	หนังสือหรือเอกสารอ้างอิง				
	ความห่างไกลจากแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	3.09	.95	2.94	1.06
	ความพอเพียงที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน	3.13	.98	3.08	1.02
	ความพอเพียงที่ได้รับจากความช่วยเหลือของรัฐบาลฝรั่งเศส	2.82	.96	2.77	1.00
	ความทันสมัย	2.96	.93	2.71	1.04
	อื่น ๆ (การนำหนังสือไปเก็บที่หอสมุดกลาง)	3.50	.71	1.00	-
7	สถานที่เรียน				
	ความคับแคบ	2.15	1.17	2.17	1.11
	ความทันสมัย	2.62	1.11	2.50	1.05
	บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	2.45	1.10	2.34	1.11
	เสียงรบกวน	2.17	1.02	2.08	1.04

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในการเรียนการสอนของอาจารย์ภาษาฝรั่งเศส จำแนกตามรายละเอียดของปัญหาของรายวิชาที่เป็นทักษะวิชาที่เป็นเนื้อหาและความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส ปี พ.ศ.2537 และ พ.ศ.2543 (ต่อ)

ลำดับที่	รายละเอียดของปัญหา	2537		2543	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8	ความช่วยเหลือจากรัฐบาลฝรั่งเศส				
	8.1 การสั่งซื้อและการได้รับหนังสือและวารสาร	1.97	1.06	1.95	1.06
	ได้รับงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ	2.47	1.13	2.58	1.01
	ได้รับครบถ้วนตามที่สั่งสอน	2.71	1.30	2.78	1.23
	ได้รับชดเชยที่ขาดหายไป	4.00	-	4.00	-
	8.2 ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก				
	ความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของคณาจารย์	2.61	1.22	2.64	1.15
	ความเหมาะสมของเงินทุนและค่าใช้จ่ายประจำเดือน	2.78	.97	2.74	.93
	ความยากลำบากในการต่อระยะเวลาที่ได้รับทุน	3.00	1.10	2.88	1.10
	ความเหมาะสมของวุฒิการศึกษาที่ได้รับกับความต้องการของภาควิชา/สายวิชา	2.24	1.08	2.05	.99
	8.3 ทุนฝึกอบรม				
	ความเหมาะสมของจำนวนทุนกับความต้องการของคณาจารย์	2.86	1.18	2.79	1.13
	ความเหมาะสมของเงินทุนกับค่าใช้จ่ายประจำเดือน	2.88	1.05	2.79	1.10
	ความรู้และประสบการณ์สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้	1.72	.92	1.72	.85

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย